

PLA ANUAL d'EXPERIMENTACIÓ

2026

ÍNDEX

pàgina

Objectius Generals i Específics **ii*

Breu explicació de la codificació de les activitats **iii*

Relació descriptiva d'activitats d'experimentació per ubicacions:

EEA - Carcaixent	1
EEA - Elx	22
EEA - Llutxent	40
STT - Montcada	50
EEA - Vila-real	54

Objectius generals

Establir un pla de treball coordinat en el qual es contemplen les accions d'experimentació desenvolupades i coordinades des dels centres d'experimentació agrària de la Conselleria d'Agricultura, Ramaderia i Pesca (Estacions Experimentals Agràries (EEA) dependents del Servei de Transferència de Tecnologia i del centre de Montcada pertanyent al mateix servei.

Els objectius generals que es persegueixen es plantegen sota la perspectiva de compliment dels Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS), en el marc de les estratègies que guien les polítiques europees de 'biodiversitat' i 'de la granja a la taula' i amb plantejaments de foment de l'economia circular, són:

- Donar suport a la investigació a través dels seus camps d'experimentació i assaig.
- Impulsar la innovació agrària i les iniciatives de cooperació entre els diferents agents de la cadena.
- Promoure la transferència tecnològica. Traslladar al sector professional agrari el coneixement, la pràctica i els avanços tecnològics que contribuïsqen a incrementar la competitivitat de les empreses agràries. Estos continguts s'orientaran a l'actualització tècnica i normativa de les explotacions perquè oferisquen productes i servicis de qualitat, en condicions de sostenibilitat mediambiental i econòmica.

Objectius específics

Les activitats d'experimentació descrites en el present Pla s'agrupen per temàtiques. Tenint present el plantejament general descrit com a objectius generals, els objectius específics per cada temàtica a abordar són:

Agrocompostatge (COMP)	Desenvolupament d'estratègies d'economia circular en el sector agrari. Aprofitament de subproductes orgànics procedents de les explotacions agrícoles com a font de matèria orgànica.
Biodiversitat (DIV)	Desenvolupament de pràctiques agronòmiques que milloren la biodiversitat de les explotacions atenent diferents funcionalitats.
Eficiència use recursos (EREC)	Desenvolupament i adaptació d'innovacions tècniques per a la millora en l'eficiència de l'ús dels recursos, aigua i sòl.
Material vegetal (MV)	La introducció i l'assaig de nous materials vegetals, la seua adaptació i respostes a les condicions de canvi climàtic, la seua adaptabilitat als caràcters *edafoclimáticos de cada comarca. L'e*studio i la conservació de material vegetal de varietats locals i tradicionals d'espècies llenyoses.
Pla Valencià de Diversitat Agrària (PDAV)	Manteniment de les llavors del Catàleg de Varietats Tradicionals (banc de llavors). Estudi de l'adaptació i comportament de varietats locals per a la seua inclusió futura en este catàleg.
Sanitat Vegetal (SAN)	Estudi i desenvolupament de solucions tècniques sostenibles davant les amenaces de noves plagues agrícoles.
Tècniques Agràries (TEA)	Desenvolupament de tècniques de maneig de cultius que milloren la sostenibilitat ambiental i econòmica de les explotacions agràries.

Coordinació i col·laboració en les accions d'experimentació.

Les accions d'experimentació estan coordinades per tècnics del Servei de Transferència de Tecnologia (STT).

En cas de col·laboracions d'altres departaments de la Conselleria o d'entitats externes, estes venen indicades amb el nom del personal i l'acrònim de l'entitat o departament col·laborador (p.e.: IVIA: Institut Valencià d'Investigacions Agràries; SPE Servei de Producció Ecològica; SSV Servei de Sanitat Vegetal; Cooperatives Agroalimentàries, AVA,...)

Breu explicació de la codificació de les activitats.

Cada codi comprén 5 parts correlatives segons s'indica.

1. Estació Experimental Agrària: (CAR, ELX, LLU, MON, VILA)
2. Any inici de assaig/activitat experimental (2017,2022, ...)
3. Grup de cultiu sobre el qual es desenvolupa: (ALC, ALV, AMET, CAQ, CIT, FIG, GAR, GRA, HORT, KIWI, NOU, OLI, PAM, PIST, PIT) (.ECO).
4. Temàtica tractada: (COMP, DIV, EREC, MV, PDAV, SAN, TEA)
5. Número de l'assaig de la *EEA en què es coordina (numeració pròpia per a cada ubicació (1, 2, 3, ...)).

1. Ubicació/Coordi ació	2. Any inici	3. Cultiu	4. Temàtica	5. Núm.
CAR: Carcaixent	2017	ALC: Carxofa	COMP: Agrocompostatge	1
ELX: Eix	2018	ALV: Alvocat	DIV: Biodiversitat	...
LLU: Llutxent	2019	AMET: Ametler	EREC: Eficièn. recursos	
MON: Montcada	2020	CAQ: Caqui	MV: Material vegetal	
VILA: Vila-real	2021	CIT: Cítrics	PDAV: Pla Div.Agrà. Val	
	2022	FIG: Figuera	SAN: Sanitat vegetal/ animal	
	GAR: Garrofera	TEA: Tècniques Agràries	
		GRA: Magraner		
		HORT: Hortícoles		
		KIWI: Kiwi		
		NOU: Noguera		
		OLI: Olivera		
		PAM: Aromàtiques		
		PIST: Pistatxo		
		PIT: Pitahia		
		ECO: cultiu ecològic		

Exemples:

- MON2021-*GAR-MV-2: Assaig situat a Montcada, iniciat en 2021, Garrofera i tracta sobre material vegetal)
- CAR2022-*CIT-SAN-21: Assaig situat a Carcaixent, iniciat en 2022, en Cítrics que tracta sobre sanitat vegetal)
- CAR2021-*CIT.ECO-DIV-13: Assaig situat a Carcaixent, iniciat en 2021, en Cítrics, en cultiu ecològic que tracta sobre biodiversitat)

Relació de les activitats experimentals iniciades en l'annualitat indicada en el codi i actives en 2026 (negre) i noves (blau).

EEA Carcaixent 2026

CAR2016-CIT-MV-1	Comportament de les varietats de clementina neufina i clemenules sobre nous patrons obtinguts en l'IVIA.
CAR2018-CIT-MV-3	Assaig de varietats triploides obtingudes en l'IVIA. Nova col·lecció.
CAR2021-CIT-MV-4	Col·lecció de varietats pigmentades.
CAR2018-CIT. ECO-MV-5	Comportament en cultiu ecològic de les varietats moncalina i murina sobre nous patrons obtinguts en l'IVIA.
CAR2022-CIT.ECO-TEA-33	Bacteris i aminoàcids promotors del creixement en una plantació de tarongers cv. Chislett.
CAR2023-HORT-COMP-37	Assaig per a l'ús del compost de pinyolada local en tomaca valenciana.
CAR2023-CIT-COMP-38	Assaig per a l'ús del compost de pinyolada local en una plantació de taronges varietat caracara i de mandarines moncalina i murina.
CAR2023-HORT.ECO-PDAV-40	Avaluació de noves entrades de varietats tradicionals d'interés per al catàleg.
CAR2024-HORT-PDAV-48	Producció de llavors per al Pla valencià de la diversitat agrícola (PVDA).
CAR2024-ALV-TEA-49	Assaig per a la reducció de la caiguda de fruita estival en alvocat varietat Hass i Lamb Hass.
CAR2025-ALV-TEA-52	Assaig per a reduir la caiguda del fruit en primavera de l'alvocat varietat Hass sobre patró Dusa.
CAR2025-CIT-TEA-54	Assaig per a avaluar l'efectivitat d'aplicacions d'Ormus (concentrat de sals marines) en una plantació de mandarines varietat neufina.
CAR2024-CIT-EREC-55	Assaig per a la millora de la productivitat de cítrics varietat neufina mitjançant l'aplicació de microorganismes autòctons via radicular (degoteig).
CAR2024-CIT-EREC-56	Assaig amb microorganismes eficients autòctons i amb regeneradors de sòls.
CAR2024-CIT.ECO-TEA-57	Assaig agronòmic de l'ús de la ratllada, citoquinines i auxines, en parcel·la ecològica de la taronja varietat Chislett.
CAR2025-HORT-TEA-58	Assaig de biofertilitzants en cultiu ecològic de tomaca tradicional.
CAR2025-COMP-59	Producció d'humus de cuc (vermicompost) a partir de diferents substrats.

CAR2025-COMP-60	Valoració de l'humus de cuc (vermicompost) com a ingredient del substrat per a viviers d'horticultura ecològica.
CAR2026-ALV-TEA-61	Assaig per a estudiar l'augment del quallat amb l'aplicació de productes bioestimulants tipus Manniplex (BRAND) en alvocat varietat Hass.
CAR2026-CAQ.ECO-SAN-62	Assaig d'eficàcia de productes autoritzats en agricultura ecològica, per al control de <i>Plurivorosphaerella (Mycosphaerella) nawae</i> , en caqui ecològic.
CAR2026-CIT-SAN-64	<i>Scirtothrips aurantii</i> Faure, seguiment de la presència i evolució de les seues poblacions en diferents varietats de cítrics, en caqui, alvocat i hortícoles. Comparació de diferents tècniques de mostreig.
CAR2026-CIT-SAN-65	Estudi de l'eficàcia en el tractament de la negreta en cítrics.
CAR2026-CIT-SAN-66	Estudi de l'eficàcia de diferents mosquers per al control de <i>Ceratitis</i> en cítrics.
CAR2026-CIT-SAN-67	Seguiment del cicle biològic de mosques blanques en cítrics.
CAR2026-CIT-EREC-69	Efecte de l'aplicació de microelements elaborats de manera natural en tarongers varietat lane late.
CAR2026-CIT.ECO-EREC-71	Assaig per a estudiar l'efecte de l'ús de bor en l'aclarida.
CAR2026-ALV-TEA-72	Assaig per a la reducció de l'alternança de producció en alvocat varietat Lamb Hass.
CAR2026-ALV-TEA-73	Assaig de poda per a augmentar la producció en alvocat varietat Maluma.
CAR2026-ALV-TEA-74	Assaig per a la reducció de floració mitjançant l'aplicació de GA3 en alvocat varietat maluma.

CAR2016-CIT-MV-1

Comportament de les varietats de clementina neufina i clemenules sobre nous patrons obtinguts en l'IVIA.

Coordina/Contacte: Vicent Torres (STT) (torres_vicgui@gva.es) **Coordina/Col·laboren:** M. Àngeles Forner (IVIA) / Sara Lapaz (STT)

Ubicació: EEA Carcaixent

Data inici-fi: 2016-2026

Antecedents: El comportament de la nova varietat de clementina cv. neufina i mandarina clementina cv. sobre els patrons.

Objectius: Comparar el comportament de la nova varietat de clementina cv. neufina sobre els patrons FA 5, FA V94, FA V17, FA 74 i Carrizo.

En esta parcel·la es realitza també, en les seues vores, estudi de comportament de la mandarina clementina cv. clemenules sobre els patrons FA 5, FA 5128, FA 7, FA 26, FA 31, FA 42, FA 1633 i FA 5115.

Indicadors d'avaluació: Port dels arbres i càrrega productiva.

Resultats finals esperats i maneres per a transferir-los: Assessorament al sector. Futura publicació en revistes tècniques. Els resultats passen al Centre de Citricultura i Producció Vegetal (IVIA) i són utilitzats en les presentacions que es duen a terme i fan referència als patrons.

CAR2018-CIT-MV-3

Assaig de varietats triploides obtingudes en l'IVIA. II Nova col·lecció (2025-2035).

Contacte: Vicent Torres (STT) (torres_vicgui@gva.es), Sara Lapaz (STT) **Coordina:** Pablo Aleza (IVIA)

Ubicació: EEA Carcaixent

Data inici-fi: 2025-2035

Antecedents: Assaig sobre el comportament, des de plançons, de diferents varietats obtingudes en l'IVIA.

Objectius: Estudiar el comportament, des de plançons, de 8 varietats de nova obtenció (NuTAfo i FinNovaT). Patrons generals: Forner-Alcaide 5 i Citrange-35 (C-35).

Disseny experimental: La parcel·la està composta de 8 varietats a raó de 4 arbres per varietat, dos sobre el patró FA-5 i dos sobre el patró C-35. La plantació es va fer l'any 2024 de patrons sense empeltar, al final de la primavera de l'any 2025 es van empeltar tres varietats sobre 12 patrons. En la primavera del 2026 s'empeltaran les cinc varietats restants (segurament seran varietats de polpa pigmentada). Superfície: 460 m². Les varietats empeltades en la primavera del 2025 són:

Filera 3 arbres (5,6,7,8) varietat NuTAfo 03-100 (línia verda)

Filera 3 arbres (1,2,3,4) varietat NuTAfo 03-334 (línia taronja)

Filera 4 arbres (1,2,3,4) varietat FinNovaT 03-008 (línia blava).

Indicadors d'avaluació: Port dels arbres, càrrega productiva i qualitat de la fruita.

Resultats finals esperats i maneres per a transferir-los: Futura publicació en revistes tècniques.

CAR2021-CIT-MV-4

Col·lecció de varietats pigmentades.

Coordina/Contacte: Vicent Torres (STT) (torres_vicgui@gva.es)

Ubicació: EEA Carcaixent

Data inici-fi: 2021-2028

Antecedents: Donat l'interés despertat en els últims anys en el sector cítricol per les varietats sanguines, l'estació considera dedicar un espai a estes per a ampliar el ventall de varietats que s'han de mostrar.

Objectius: Comprovar el seu desenrotllament en les nostres condicions i experimentar contra la clareta en estes varietats. Es tracta de plantar diferents varietats pigmentades en part del sector 4 de cítrics convencionals de la parcel·la del mirador de l'Estació Experimental de Carcaixent amb una superfície de 1.800 m². Per a fer-ho, s'han arrancat tots els arbres a excepció de les varietats afourer i esbal per estar en marxa diverses experiències.

Indicadors d'avaluació: Port dels arbres i càrrega productiva.

Resultats finals esperats i maneres per a transferir-los: Futura publicació en revistes tècniques.

CAR2018-CIT.ECO-MV-5

Comportament de les varietats moncalina i murina sobre nous patrons obtinguts en l'IVIA en cultiu ecològic.

Coordina/Contacte: Faustino Pozas (STT-Carcaixent) (pozas_fauade@gva.es)

Ubicació: EEA Carcaixent

Data inici-fi: 2018-2027

Antecedents: La preocupació dels agricultors ecològics actuals per a trobar respostes comercials, com ho són les mandarines tardanes, les taronges primerenques i tardanes, i la informació sobre nous patrons i un alt sector, per part del sector es planten noves varietats sobre nous peus per a vore el creixement i la resposta en el cultiu ecològic.

Objectius: Comportament en el creixement de determinades varietats de mandarines i taronges tardanes sobre nous patrons IVIA i en cultiu ecològic.

Referència breu a material i mètodes: varietats moncalina i murina sobre peus Forner Alcaide 5, Forner Alcaide 74 i Citrange Carrizo. El creixement vegetatiu s'avalua amb el volum mitjà de la copa, i s'observa en els arbres empeltats sobre FA-5 un volum de copa superior als empeltats sobre C. Carrizo i FA-74. Cal tindre en compte que els patrons d'FA-74 i C. Carrizo es van empeltar en camp, això dona lloc al fet que els arbres tinguen un retard respecte d'FA-5, que es van plantar i empeltar ja en viver. Este paràmetre és important per a poder dissenyar el marc de plantació.

Indicadors d'avaluació: Desenrotllament vegetatiu i rendiments de les diferents combinacions varietat-patró.

Resultats finals esperats i maneres per a transferir-los: Futura publicació en revistes tècniques.

CAR2022-CIT.ECO-EREC-33

Bacteris i aminoàcids per al creixement en una plantació ecològica de tarongers cv. Chislett.

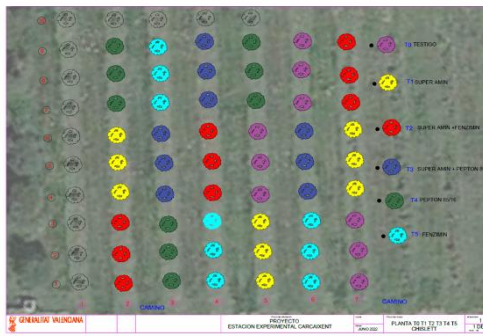
Coordina/Contacte: Faustino Pozas (STT) (pozas_fauade@gva.es)

Col·labora: Fertinagro

Ubicació: EEA Carcaixent

Data inici-fi: 2022-2026

Antecedents: Uns dels bioestimulants més usats com a complement de la nutrició són els aminoàcids que participen en moltes reaccions de les plantes que estan íntimament lligades al creixement i desenrotllament vegetal. Actualment s'està fent un ús generalitzat de bacteris i aminoàcids promotors del creixement de les plantes.

Objectius: Experiment en la plantació de tarongers ecològics de la varietat Chislett sobre patrons FA5 plantats en 2019. Inserció per via radicular de producte per a la fixació biològica del nitrogen atmosfèric, el microorganisme fixador de nitrogen és l'*Azotobacter chroococcum* sp. *iscassi* cep P-205, en proporció 10^7 UFC, i solubilització i mobilització del fòsfor i el potassi, al mateix temps també s'efectua per via foliar una aportació d'estimulant orgànic a base d'aminoàcids i extractes d'algues per a l'estímul del desenvolupament vegetatiu i la producció de la plantació.

Disseny: Es realitzaran 5 tractaments experimentals més els arbres control o testimoni. Les aplicacions es repetiran 3 vegades, amb 3 plantes per repetició = $6 \times 3 \times 3 = 54$ arbres. Tractaments experimentals distribuïts amb blocs a l'atzar amb tres repeticions/tractament, el bloc es considera una línia.

Tractaments:

T0: Testimoni.

T1: Aplicació via radicular Fertilitzant 11% N + Aminoàcids hidrolitzats d'origen animal (Súper Amin).

T2: Aplicació via radicular Fertilitzant 11% N + Aminoàcids hidrolitzats d'origen animal (Súper Amin) + Aplicació via Foliar Fertilitzant amb 5% N, 10% P₂O₅, 5% K₂O, 2,5% MgO + Àcids Húmics 3% (Fenzimin).

T3: Aplicació via radicular Fertilitzant 11% N + Aminoàcids hidrolitzats d'origen animal (Súper Amin) + Aplicació via Foliar Fertilitzant amb 13% N, 5% K₂O, 410 ppm (Fe) 300 ppm (CaO) + Aminoàcids d'hidròlisi enzimàtica (Pepton 85/16).

T4: Aplicació via Foliar fertilitzant amb 13% N, 5% K₂O, 410 ppm (Fe) 300 ppm (CaO) + Aminoàcids d'hidròlisi enzimàtica (Pepton 85/16).

T5: Aplicació via Foliar Fertilitzant amb 5% N, 10% P₂O₅, 5% K₂O, 2,5% MgO + Àcids Húmics 3% (Fenzimin).

Indicadors d'avaluació: Efectes en les propietats del terreny (anàlisi FQ habitual) i en l'arbre (anàlisi de fulles FQ habitual); incidència en el creixement de la planta i en les seues produccions posteriors.

Resultats finals esperats i mitjà per a transferir-los: Difusió en web, jornades i cursos STT, visites a parcel·les. Publicació en revistes tècniques i científiques.

CAR2023-CIT-COMP-38

Assaig de l'ús del compost de pinyolada local en una plantació de taronges varietats caracara, moncalina i murina.

Antecedents: En agricultura, mantindre i millorar la fertilitat del sòl és una de les bases del sistema productiu. L'ús d'esmenes orgàniques com el fem i el compost és un dels mitjans a la disposició de l'agricultor per a gestionar la fertilitat de la terra.

Un sòl amb un contingut adequat de matèria orgànica estimula el creixement de les arrels de les plantes, fomenta l'activitat de la rizosfera i augmenta l'absorció d'aigua i nutrients. La matèria orgànica del sòl també pot influir en l'afecció de les plantes als patògens presents en el sòl.

a) Assaig agronòmic de l'ús de compost de pinyolada en cultiu ecològic de les varietats de mandarina moncalina i murina.

Coordina: Faustino Pozas (STT-Carcaixent) pozas_fauade@gva.es.

Col·laboren: GIAAMA-EPS-UMH

Ubicació: EEA Carcaixent

Data inici-fi: 2023-2027

Objectius: Estudiar la influència sobre les característiques del sòl després de l'aplicació de compost de pinyolada, per les magnífiques propietats com a esmena orgànica pels seus elevats nivells de matèria orgànica i un percentatge d'extracte húmich total òptim, i comparar-la amb el fem d'ovella.

Disseny: En cada una de les 2 parcel·les de mandarines sobre patró FA-5 (Forner - Alcaide-5), una amb cv. moncalina (plantació de 2016) i cv. murina (plantació 2020), s'estudien 3 tipus d'adobament (16 arbres/tipus):

T0: testimoni, sense adobament orgànic; **T1:** adobament amb pinyolada, i **T2:** adobament amb fem d'ovella.
Indicadors d'avaluació: producció total i comercial. Comparatives d'anàlisis de sòl amb aplicació prèvia d'adobaments i a la fi de l'assaig.

b) Assaig agronòmic per a l'ús de compost de pinyolada local en una plantació de tarongers varietat caracara.

Coordina/Contacte: Vicent Torres (STT) (torres_vicgui@gva.es) **Coordina/Col·labora:** Ana García Rández (GIAAMA, UMH)

Ubicació: EEA Carcaixent

Data inici-fi: 2023-2026

La necessitat de donar una eixida a les restes del procés de la producció d'oli d'oliva, denominades "pinyolada", usant-les com una esmena-fertilitzant en un cultiu de cítrics, ens obliga a realitzar estudis i comparatives sobre l'efecte que tenen estos productes, i sobre l'eficiència d'absorció de nutrients per la planta i la disponibilitat d'estos en el sòl.

Objectius: Comparar l'efecte d'aportacions de "pinyolada" i de fem respecte d'un testimoni de tarongers en una parcel·la de la varietat caracara durant diversos anys.

Referència breu a materials i mètodes: [Disseny experimental](#): Es definixen 12 blocs d'arbres. Quatre blocs per cada tractament, cada dos blocs ocupen una filera de 8 arbres de la varietat caracara.

Tractaments experimentals: **T1 - fem** (línia groga): es realitzarà una aportació de fem de 17 kg per arbre.

T2 - pinyolada (línia blava): es realitzarà una aportació de pinyolada de 17 kg per arbre. **T3 - testimoni** (línia taronja): en estes dos fileres es farà la fertilització convencional de la resta de la finca.

La línia blanca separa els blocs dins de cada filera.

La línia blanca separa els blocs dins de cada filera.

La línia blanca separa els blocs dins de cada filera.

Indicadors d'avaluació: [Anàlisis foliars](#) (a) contingut macro i micronutrients; de mostres de la brotada de primavera de fulles arplegades en l'època de la parada vegetativa. [Anàlisi de sòl](#) al començament i al final de l'experiència. [Collita i qualitat de la fruita](#), en el moment òptim de maduresa, el total de la producció serà recol·lectat i pesat. A més, es mesurarà el color. [Suc, rendiment i qualitat](#): es mesurarà el rendiment de suc (pes fruit / volum suc), sòlids solubles totals (SST amb refractòmetre digital) i acidesa titulable (AT valorada amb una solució de sosa 0.1N usant fenolftaleïna com a indicador).

Resultats finals esperats i mitjà per a transferir-los: Assessorament a agricultors i associacions agrícoles en l'ús de nous productes fertilitzants. Futura publicació en revistes tècniques. Els resultats es passaran a l'equip de Fertilitat del Sòl i Nutrició Vegetal i seran utilitzats per a les presentacions que es realitzen en referència al maneig integrat de nutrients.

CAR2023-HORT.ECO-PDAV-40

Avaluació de noves entrades de varietats tradicionals amb interès en el catàleg.

Coordina/Contacte: Sergio Alamar (STT) (alamar_ser@gva.es) **Col·laboren:** F. Amorós (SPEI); S. Garzón (STT)

Ubicació: EEA Carcaixent

Data inici-fi: 2023-2033

Antecedents: Atés que hi ha un gran nombre d'entrades presents en el banc de llavors, fruit de prospeccions realitzades en el passat, convé organitzar i seleccionar les que puguen tindre alguna característica diferencial. El funcionament rutinari d'un banc de llavors implica una variada diversitat de tasques i procediments. És molt important adoptar, en la mesura que siga possible, els protocols existents internacionalment i sistematitzar els procediments.

Objectius generals: 1) Sistematitzar i organitzar les entrades de llavors que hi ha actualment, i triar les més interessants per a caracteritzar-les en cultiu i comprovar si realment tenen interès; 2) arreplegar les entrades actuals que puguen tindre valor, aplicant els protocols adequats; 3) cultivar i caracteritzar les entrades seleccionades pel seu possible potencial; 4) produir llavor nova per a conservar i per a futures avaluacions.

Objectius específics: Comprovar l'origen de les entrades presents, esbrinar totes les dades possibles i avaluar si és prou interessant per a passar a una segona fase de cultiu i caracterització.

Referència breu a materials i mètodes. Disseny experimental: **Fase 1:** descartar totes les entrades amb origen dubtós o desconegut, així com les que no estan convenientment conservades; **Fase 2:** organitzar i emmagatzemar les entrades que cal conservar; **Fase 3:** planificar una programació per a produir planta de les entrades seleccionades a este efecte i poder caracteritzar-les agronòmicament i obtindre llavor per a conservar.

Resultats finals esperats i mitjà per a transferir-los: Obtindre un inventari actualitzat de potencials candidats a formar part del Catàleg de varietats tradicionals. Crear fitxes de cada varietat amb tota la informació obtinguda en la caracterització. Pòsters fotogràfics i de dades agronòmiques amb les col·leccions d'hortalisses caracteritzades.

CAR2024-HORT-PDAV-48

Producció de llavors per al Pla valencià de la diversitat agrícola (PVDA).

Coordina/Contacte: Sergio Alamar alamar_ser@gva.es **Col·labora:** Santiago Garzón garzon_san@gva.es

Data inici-fi: 2024-2031

Ubicació: EEA Carcaixent

Antecedents: El Catàleg de varietats tradicionals valencianes és una de les ferramentes principals del PVDA. La col·lecció de llavors del catàleg està disponible públicament per a tothom que ho demane. Mantindre viva la col·lecció implica anar renovant els lots de llavors. Per a fer-ho, és necessari cultivar, a partir de llavors del banc, noves plantes de les quals obtindre noves llavors evitant la dispersió varietal. Això implica una selecció molt acurada de les plantes els fruits de les quals mostren un manteniment fidel dels caràcters propis de la varietat tipificada i dels quals s'obtindran els nous lots de llavors.

Objectius: 1. Produir suficient quantitat de llavors de qualitat, en cultiu ecològic, per a aconseguir el catàleg; 2. Caracteritzar les plantes parentals per a comprovar les característiques de cada varietat.

Referència breu a materials i mètodes. Disseny experimental: 1. Planificació dels cultius que cal implantar per a produir llavor en funció de les existències, i en coordinació amb altres centres productors. 2. Sembrar, plantació i cultiu de les plantes parentals fins a la maduresa de les llavors, observant les limitacions pels encreuaments no desitjats. 3. Caracterització de les plantes parentals i de les llavors produïdes, seguint els protocols internacionals. **Indicadors d'avaluació:** 1. Quantitat i qualitat de la llavor produïda. 2. Fitxes de caracterització de les varietats.

Resultats finals esperats i mitjà per a transferir-los: Obtindre suficient llavor de qualitat i informació agronòmica associada.

CAR2024-ALV-TEA- 49

Assaig per a la reducció de la caiguda de fruita estival en alvocat varietat Hass i Lamb Hass.

Coordina: Agustí de Miguel (STT-Carcaixent) **Col·laboren:** Belen Tamargo (Coop. Lliria), V. Torres i F. Pozas (STT-Carcaixent)

Ubicació: Lliria (finca particular)

Data inici-fi: 2024-2026

Antecedents: El cultiu de l'alvocat ha anat prenent cada vegada més interès per part dels agricultors, especialment les varietats Hass i Lamb Hass. La varietat Hass és la més reconeguda en l'àmbit internacional, però té el problema de les baixes produccions i l'alta alternança de producció. Les baixes produccions estan relacionades amb un mal quallat i/o una baixa retenció de fruita en primavera-estiu. Lamb Hass, per contra, és més rústica i de més producció.

Objectiu: L'assaig tracta de dilucidar si l'aplicació de bioestimulants antiestrés per calor és útil tant en Hass com en Lamb Hass per a reduir la caiguda de fruita en estiu. També si estes aplicacions foliars tenen algun efecte en incrementar els sucres en arrels i amb això en les funcions d'absorció i translocació del sistema radicular.

Material i mètodes: Els arbres tenen 10 anys i estan plantats a un marc de 6x4. El disseny de l'assaig és de blocs a l'atzar amb 2 tractaments, 2 repeticions i parcel·la elemental de 10 arbres. S'estudiarà el calibre i la producció de 2024, així com la floració de 2025. **Tractaments:** **T0:** Testimonis; **T1:** Hold plus i Bioforge (0,1 %, Hold plus + 0,05 %, Bioforge) aplicats per a evitar l'estrés estival (juny-agost).

[Hold plus (eco): Producte reductor d'etilè i espècies reactives d'oxigen alhora que estimulador de la fotosíntesi. Bioforge: Producte amb un efecte osmoregulator i retardador de la senescència amb efecte antioxidant i blocador de la síntesi d'etilè]. **Indicadors d'avaluació:** Rendiment.

Resultats finals esperats i maneres de transferir-los: S'elaborarà un article i/o informe amb els resultats aconseguits. S'exposarà en xarrades o conferències.

CAR2025-ALV-TEA-52

Assaig per a la reducció de la caiguda de fruita en primavera en alvocat varietat Hass sobre peu Dusa.

Coordina: Agustí de Miguel (STT-Carcaixent) **Col·laboren:** Carlos Montesinos (AVA), Vicent Torres i Sandra Lapaz (STT-Carcaixent)

Ubicació: Llaurí (finca particular)

Data inici-fi: 2025-2026

Antecedents: El cultiu de l'alvocat ha anat prenent cada vegada més interès per part dels agricultors, especialment les varietats Hass i Lamb Hass. La varietat Hass és la més reconeguda en l'àmbit internacional, però té el problema de les baixes produccions i l'alta alternança de producció. Les baixes produccions estan relacionades amb un mal quallat i/o una baixa retenció de fruita en primavera-estiu. El peu Dusa és un peu clonal de bon vigor i bona productivitat, però que en algunes finques no és així a causa del seu vigor, que provoca que expulsi la fruita durant la primavera. En països no europeus s'utilitzen productes no hormonals, per a potenciar el quallat, que estan prohibits a Europa.

Objectiu: L'assaig tracta de dilucidar si l'aplicació de productes no hormonalis o tècniques de quallat o de poda són útils per a reduir la caiguda de fruita durant el quallat i la primavera.

Material i mètodes: Els arbres a Llaurí tenen 7 anys i estan plantats a un marc de 6 x 4. El **disseny** de l'experiència és de blocs a l'atzar amb 2 tractaments, 10 repeticions i parcel·la elemental d'1 arbre en el primer cas, i 4 tractaments, 4 repeticions i parcel·la elemental de 3 arbres en el segon. S'estudiarà el calibre i la producció de 2027, així com la floració de 2027. Els arbres a Carcaixent tenen 3 anys i estan plantats a un marc de 6x5. El disseny de l'experiència és de blocs a l'atzar amb 4 tractaments, 8 repeticions i parcel·la elemental d'1 arbre. S'estudiarà el calibre i la producció de 2026, així com la floració de 2027. A Benifaió els arbres tenen 7 anys i estan plantats a un marc de 4,5 x 5,8. El disseny de l'experiència és de blocs a l'atzar amb 3 tractaments, 8 repeticions i parcel·la elemental d'1 arbre.

Tractaments:

Llaurí, peu Dusa

Primer cas: **T0:** Testimonis; **T1:** Esporga suau setembre-octubre i en primavera.

Segon cas: **T0:** Testimonis; **T1:** *Nitrate Balancer* (aplicació foliar, Foliar. Control vigor. 5 l/ha i 5 l/ha); **T2:** T1 + *Biomaster* control vigor radicular (T1 +10 l/ha, radicular); **T3:** *Nitrat Balancer* aplicació foliar, Foliar. Control vigor, 7 l/ha i 3 l/ha).

Carcaixent, peu Duke-7

T0: Testimonis; **T1:** *Biomaster* control vigor radicular (10 l/ha, radicular); **T2:** *Nitrat Balancer* (aplicació foliar, Foliar. Control vigor, 5 l/ha i 5 l/ha); **T3:** T1 + T2 (aplicació radicular i foliar).

Benifaió, peu Duke-7

T0: Testimonis; **T1:** *Biomaster* control vigor radicular (10 l/ha, radicular); **T2:** *Biomaster* control vigor radicular (20 l/ha, radicular)

[Nitrat Balancer (eco): És un fertilitzant líquid formulat per a regular el creixement vegetatiu i millorar l'acumulació de reserves de la planta. Afavorix la transferència de fotosintats (sucres) des de les fulles cap als òrgans de reserva (tiges, branques, arrels, gemmes, etc.).]

[Biomaster: És ric en micronutrients com ara ferro, zinc, manganés, magnesi, bor i molibdè, i en auxines, citoquinines i aminoàcids que estimulen l'arrelament i el creixement de les plantes].

Indicadors d'avaluació: S'estudiarà el calibre i la producció de 2026, així com la floració. S'espera augmentar el quallat en primavera. Millorar el sistema radicular.

Resultats finals esperats i maneres per a transferir-los: S'elaborarà un article i/o informe amb els resultats aconseguits. S'exposarà en xarrades o conferències.

CAR2025-CIT-TEA-54

Assaig per a l'avaluació de l'efectivitat d'aplicacions d'Ormus en una plantació de mandarines varietat neufina.

Coordina: Vicente Torres (STT-Carcaixent) **Col·laboren:** Agustí de Miguel (STT-Carcaixent), Sara Lapaz (STT-Carcaixent)

Ubicació: EEA Carcaixent (parcel·la neufina)

Data inici-fi: 2025-2028

Antecedents: L'aigua de la mar conté entre 84 i 94 elements dels existents en la taula periòdica, la salinitat mitjana de l'aigua del Mediterrani és d'uns 36 g per litre. Per mitjà d'un procés de tractament de l'aigua de la mar amb hidròxid sòdic aconseguim reduir la quantitat d'ions de clor i de sodi presents en l'aigua de la mar a una proporció molt reduïda, el resultat d'este procés és un solut en suspensió anomenat ORMUS (de cada litre d'aigua de la mar s'obtenen uns 100 ml de la suspensió blanca). La dosi d'aplicació recomanada és de

250 ml per cada 100 m², repartits en 3 aplicacions: són 80 ml per a 100 m² i aplicació, la qual, diluïda al 2 %, es pot aplicar via foliar o via reg).

Objectius: L'Ormus ens proporciona microelements i oligoelements que necessiten les plantes. Tractem de comparar durant 3 anys aportacions d'Ormus respecte d'un testimoni en cítrics d'una parcel·la de la varietat clementina neufina.

Material i mètodes. Disseny experimental: Es definixen 16 blocs d'arbres. Huit blocs per cada tractament, cada quatre blocs ocupen una filera de 12 arbres. El marc de plantació és de 6m x 3m. La superfície ocupada, per tant, és de 432 m². **Tractaments: T0-Testimoni.** No es realitza cap tractament. **T1-Ormus.** Es faran tres tractaments foliaris, el primer en abril, un altre al començament de juliol i el tercer a mitjan agost. La superfície ocupada pel T1 és de 432 m², per tant serien 80 ml x 4,32 = 345,6 ml d'Ormus per cada aplicació amb un consum de "caldo" de 100 litres. (Croquis: T0= línia blava; T1= línia taronja).

Indicadors d'avaluació: 1. **Anàlisis foliaris** (a): contingut macro i micronutrients; de mostres de la brotada de primavera de fulles arreplegades en l'època de la parada vegetativa. **Collita i qualitat de la fruita:** en el moment òptim de maduresa, el total de la producció serà recol·lectat i pesat. A més, es mesurarà el color. **Suc, rendiment i qualitat:** *rendiment de suc* (pes fruit / volum suc); *sòlids solubles totals* (SST amb refractòmetre digital) i *acidesa titulable* (AT valorada amb solució de sosa 0.1N i fenolftaleïna com a indicador).

Resultats finals esperats i maneres de transferir-los: Assessorament a agricultors i associacions agrícoles en l'ús de nous productes fertilitzants. Futura publicació en revistes tècniques. Els resultats es passaran a l'equip de Fertilitat del Sòl i Nutrició Vegetal de l'IVIA i seran utilitzats per a les presentacions que es realitzen en referència al maneig integrat de nutrients.

CAR2024-CIT-EREC-55

Assaig de millora de la productivitat en cítrics (varietat neufina) per mitjà de l'aplicació de microorganismes autòctons via radicular.

Coordina: Vicente Torres Girau (STT-Carcaixent)

Ubicació: EEA Carcaixent

Data inici-fi: 2024-2027

Antecedents: Els microorganismes habiten en grans quantitats en els nostres sòls, principalment en les zones a on hi ha vegetació en estat natural o bé en algunes zones amb cultius que no han tingut fertilització química ni tractaments pesticides o herbicides. Estos organismes són fonamentals per a la salut de les plantes, en un sòl normal trobem bacteris, llevats i fongs amb una gran capacitat fermentativa, els quals incrementen la capacitat fotosintètica dels cultius, així com la seua capacitat per a poder absorbir aigua i nutrients. A més, els microorganismes afecten les característiques fisicoquímiques dels sòls, la capacitat de creixement de les arrels i de la part aèria de les plantes, així com la capacitat de resposta d'estes a l'estrés produït per factors biòtics i abiòtics.

Objectius: Estudi de la millora en la productivitat en la varietat de clementina neufina sobre diferents patrons amb l'aplicació per via radicular de microorganismes autòctons produïts en l'Estació Experimental Agrària de Carcaixent.

Materials i mètodes. Parcel·la: varietat neufina sobre patrons FA5, Citrange Carrizo, V-17 i FA74, plantats en el 2015, amb un marc de plantació de 6m x 3m, empeltats en 2016. **Disseny:** T1. Es faran 6 aplicacions entre els mesos d'abril i setembre de microorganismes autòctons en sis fileres d'arbres de la varietat neufina empeltada sobre els diferents patrons indicats. Amb una dosi per cada una de les 6 aplicacions de 40 l/ha. T0. Testimonis, sis fileres d'arbres de la mateixa parcel·la, edat, patrons i varietat, que els arbres del T1. [Croquis: T1 (línia blava); T0 (línia taronja)]. **Indicadors d'avaluació:**

Comparativa de la producció i de la qualitat de la fruita entre els dos tractaments i, a més, desenrotllament de la planta. Efectivitat dels tractaments realitzats.

Resultats finals esperats i mitjà per a transferir-los: Difusió en transferència, jornades i cursos EEAC, visites a parcel·les. Publicació en revistes tècniques i científiques.

CAR2024-CIT.ECO-EREC-56

Assaig amb microorganismes eficients autòctons i amb regeneradors de sòls.

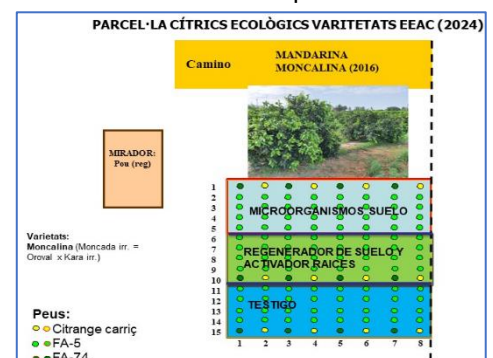
Coordina: Faustino Pozas Aldehuela (STT-Carcaixent)

Ubicació: EEA Carcaixent

Data inici-fi: març 2024-2026

Antecedents: Els microorganismes eficients són el conjunt de sers vius molt complexos que habiten en el sòl, amb una gran diversitat microbiana, són fonamentals per a la salut de les plantes, en el sòl trobem bacteris, llevats i fongs amb gran capacitat fermentativa que incrementen la capacitat fotosintètica dels cultius, així com la seua capacitat per a absorbir aigua i nutrients. Estos microorganismes afecten les característiques fisicoquímiques dels sòls, la capacitat de creixement de les arrels, i l'estímul en la resta de la planta.

Objectius: Fer un seguiment comparatiu de les respostes en la parcel·la de tarongers ecològics després de la inserció, via reg per degoteig, d'una solució de microorganismes generats en les instal·lacions de l'estació experimental agrària comparant amb la inserció per via radicular d'un concentrat comercial d'aminoàcids amb sofre i microelements que s'aplica en sistemes de reg localitzat d'explotacions comercials considerades innovadores, com a activador d'arrel i regenerador de sòl, a més de com a potenciador de la nutrició del cultiu.

Descripció breu de materials i mètodes: Parcel·la: varietat moncalina sobre patrons FA5, plantats en 2016.

Disseny: S'efectuen 5 tractaments en tres sectors, de 40 arbres/sector. El sector 1 és el T0: testimoni, el sector 2 (T1) és el regenerador de sòls comercial (1 l/fanecada) i el sector 3 (T3) són els microorganismes generats en les instal·lacions de l'EEA (4 l/fanecada).

Indicadors d'avaluació: Desenrotllament de la planta, rendiment.

Resultats finals esperats i mitjà per a transferir-los: Difusió en transferència, jornades i cursos EEAC, visites a parcel·les. Publicació en revistes tècniques i científiques.

CAR2024-CIT.ECO-TEA-57

Assaig agronòmic de l'ús de la ratllada, citoquinines i auxines en parcel·la ecològica de la taronja varietat Chislett.

Coordina: Faustino Pozas (STT-Carcaixent) (pozas_fauade@gva.es)

Col·laboren: Javier Furió, Agustí de Miguel (STT-Carcaixent), Antonio Llopis (Vaersa)

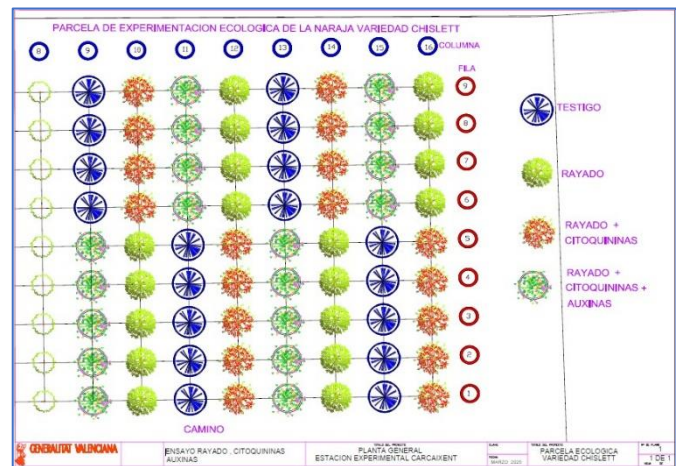
Ubicació: EEA Carcaixent

Data inici-fi: 2025-2028

Antecedents: La varietat de taronja Chislett es constata que no té problemes de floració, però sí una certa dificultat per al quallat del fruit. És necessari conèixer les pràctiques que permeten assegurar un bon quallat i, per tant, la collita.

Objectius: Millorar el resultat del quallat en la varietat de taronja Chislett per mitjà de la ratllada en combinació amb altres tractaments com l'aplicació d'extractes d'algues d'efecte citoquínic i, unes altres, d'efecte auxínic.

Descripció breu de materials i mètodes: L'estudi es realitza en una explotació de taronger dolç cv. Chislett [*Citrus sinensis* (L.) Osb.], varietat de recol·lecció tardana, empeltada sobre Forner - Alcaide-5. Any de plantació 2019. Durant l'any 2025 i l'any 2026, s'efectuarà la ratllada i les aplicacions a base de citoquinines i auxines, i a partir de l'any 2027, només el tractament d'auxines. Es partix d'unes condicions òptimes del cultiu avalades per analítiques. **Disseny experimental:** Es realitzaran 3 tractaments més els arbres testimoni distribuïts amb

blocs a l'atzar amb quatre repeticions/tractament. El bloc es considera una línia. Les aplicacions es repetiran 4 vegades, amb 2 vegades de 4 plantes i 2 vegades amb 5 plantes per repetició $4 \times 2 \times 4 = 32$ arbres, $4 \times 2 \times 5 = 40$ arbres; total arbres de l'assaig, 72.

Tractaments T0: Testimoni, sense ratllada ni aplicacions; **T1:** ratllada al 90 % de la caiguda de pètals; **T2:** ratllada + citoquinines (200 ppm=) al 90 % de la caiguda de pètals; **T3:** ratllada + citoquinines (200 ppm) + auxines (11 ppm) al 90 % de la caiguda de pètals + auxines (11 ppm) 15 dies després, és a dir, es repeteix l'aplicació d'auxines. **Indicadors d'avaluació:** rendiment net.

Resultats finals esperats i mitjà per a transferir-los: Un informe sobre la producció en comparativa amb els mètodes utilitzats per a poder-ho transmetre a l'agricultor.

CAR2025-HORT-TEA-58

Assaig de biofertilitzants en cultiu ecològic de tomaca tradicional.

Coordina/Contacte: Sergio Alamar (STT) (alamar_ser@gva.es) **Col·labora:** Agustí de Miguel Moreno (STT)

Data inici-fi: 2025-2026

Ubicació: EEA-Carcaixent

Antecedents: L'aportació de matèria orgànica és la ferramenta principal en agricultura ecològica per al manteniment i la millora de la fertilitat dels sòls agrícoles. Se sap que hi ha una gran quantitat de microorganismes presents en el sòl (fongs, bacteris, actinomicets, llevats, etc.) que poden promoure el creixement

de les plantes. La multiplicació i posterior aplicació en parcel·les agrícoles de microorganismes presents en sòls naturals pot millorar les condicions en les quals les plantes s'han de nodrir, augmentar el seu desenvolupament i producció, a més de poder tindre un efecte positiu per a competir amb microorganismes patògens per als cultius.

Objectius: Valorar l'ús de bionutrients a base de microorganismes naturals en un sistema de cultiu ecològic de tomaca tradicional com a complement de l'adobament de fons. **OE1.** Multiplicar els microorganismes presents en un sòl natural. **OE2.** Valorar agronòmicament la seua aplicació en un cultiu de tomaca ecològica (precocitat, desenvolupament de les plantes, qualitat dels fruits, collita, afectació estrés).

Referència breu a materials i mètodes: Es multiplicaran microorganismes presents en un sòl natural, i es farà un estoc de preparat per a poder aplicar-lo a través de l'aigua de reg. Es faran aportacions continuades via radicular i també via foliar en els moments de major activitat de la planta (arrelat, floració, quallat). S'empraran plantes de la varietat tradicional "tomaca valenciana blanca" en cultiu ecològic. **Disseny experimental:** En una parcel·la amb reg localitzat, es disposarà el sistema de reg per a aportar, només a unes línies de reg, el preparat de microorganismes. La resta de la parcel·la es regarà només amb aigua. Els temps i la freqüència dels regs seran els mateixos per a tota la parcel·la. Les aportacions del preparat de microorganismes es dosificaran amb una bomba injectora en el sistema de reg al llarg de tot el període de cultiu. La fertilització de fons és igual per a totes les plantes de l'assaig (fem 2 kg/m²). **T1:** Plantes amb adobament de fons (testimoni). **T2:** Plantes amb adobament de fons més aportació via radicular de preparat de microorganismes. **T3:** Plantes amb adobament de fons més aportació via foliar de preparat de microorganismes. **T4:** Plantes amb adobament de fons més aportació de preparat de microorganismes tant via radicular com foliar. Es faran tres repeticions per tesi, amb 8 plantes en cada repetició. **Indicadors d'avaluació:** 1) Desenvolupament de plantes i rendiment: dies a floració, dies a fructificació, kg de collita. 2) Qualitat fruits: acidesa i graus Brix. 3) Afectació de necrosi apical per falta de translocació de calci.

Resultats finals esperats i mitjà per a transferir-los: Les dades obtingudes sobre les varietats tradicionals de tomaca assajades seran aprofitades per a fer una caracterització agronòmica d'estes varietats.

CAR2025-COMP-59

Producció d'humus de cuc (vermicompost) a partir de diferents substrats.

Coordina/Contacte: Sergio Alamar (STT) (alamar_ser@gva.es)

Col·labora: Santiago Garzón

Data inici-fi: 2025 -2026

Ubicació: EEA-Carcaixent

Antecedents: La gestió de la matèria orgànica és clau en agricultura ecològica per ser la ferramenta fonamental per a la nutrició dels cultius. El compostatge tradicional permet millorar algunes característiques dels materials compostats per al seu ús com a fertilitzant. El vermicompostatge (l'ús de cucs que processen la matèria orgànica) resulta en un producte anomenat "humus de cuc" de gran valor fertilitzant amb alt contingut de microorganismes beneficiosos que augmenten la fertilitat del sòl i el desenvolupament de les plantes. Com a complement de les activitats en la planta de compostatge de l'Estació Experimental, i aprofitant les infraestructures, s'han fet assajos previs per a valorar la implantació d'una línia de producció d'humus de cuc, partint de diversos fems.

Objectius: Valorar la matèria orgànica mitjançant l'ús de cucs en un sistema semicontinu. Assajos dels llixiviats obtinguts en hivernacle per a valorar-los agronòmicament. **OE1.** Produir humus de cuc a partir de diferents tipus

de fem. **OE2.** Caracteritzar l'humus produït i determinar-ne el rendiment. **OE3.** Millorar els procediments per a la producció del vermicompost. **OE4.** Mantindre una població de cucs que permeta dispensar-lo com a inòcul. **Referència breu a materials i mètodes. Disseny experimental:** S'ompliran eres del mateix format amb una quantitat coneguda de fem de diverses procedències, i s'afegirà per a totes les tesis la mateixa quantitat d'inòcul de cuc. Es mantindrà el nivell adequat d'humitat per al desenrotllament correcte dels cucs. Després de 120 dies de la inoculació s'iniciarà la presa de mostres de cada tesi per a la seua avaluació. **Indicadors d'avaluació:** 1) Rendiment: kg d'humus produïts per kg de matèria primera. 2) Caracterització del producte obtingut: pH, CE, humitat, densitat, % matèria orgànica...

Resultats finals esperats i mitjà per a transferir-los: Donació de l'inòcul a agricultors interessats perquè l'apliquen i experimenten en les seues explotacions.

CAR2025-COMP-60

Valoració de l'humus de cuc (vermicompost) com a ingredient del substrat de planters en horticultura ecològica.

Coordina/Contacte: Sergio Alamar (STT) (alamar_ser@gva.es) **Col·labora:** S. Garzón Collado (STT)

Ubicació: EEA-Carcaixent

Data inici-fi: 2025-2026

Antecedents: L'ús de torba com a principal component dels substrats emprats en horticultura suposa un problema mediambiental atesos els danys que provoca el seu procés d'extracció en hàbitats naturals. Encara que hi ha alternatives, les seues característiques i la seua disponibilitat fan que la torba siga el substrat més emprat en viverisme.

Objectius: Donar més valor a la matèria orgànica mitjançant l'ús de llombrígols. Possibilitar un substrat de qualitat per al seu ús en viverisme ecològic. **OE1.** Establir proporcions per a l'ús d'humus, juntament amb fibra de coco, per a formular substrats per a planters hortícoles ecològics. **OE2.** Comparar amb substrat a base de torba.

Referència breu a materials i mètodes. Disseny experimental: Es compararan diferents proporcions d'humus mesclat amb fibra de coco i es farà també una rèplica amb torba com a control. Es faran tres repeticions per cada tesi amb dos espècies: tomaca i cogombre. Cada repetició serà de 52 plantes, en safates de planter de 104 alvèols i 60 cc de capacitat. L'assaig es durà a terme en l'hivernacle de l'Estació Experimental, el reg i els tractaments seran comuns per a totes les tesis i el control. **Indicadors d'avaluació:** 1) Desenrotllament de les plantes: germinació, altura, gruix de tija, nombre de fulles, arrelament; 2) Caracterització dels substrats emprats: pH, conductivitat, densitat, capacitat de retenció d'aigua.

Resultats finals esperats i mitjà per a transferir-los: Jornades i xarrades.

CAR2026-ALV-TEA-61

Assaig per a l'augment del quallat amb productes bioestimulants tipus ManniPlex (BRAND) en alvocat varietat Hass.

Coordina: Agustí de Miguel (STT-Carcaixent) **Col·laboren:** Vicent Torres i Eva Villoldo (STT-Carcaixent)

Participen: Isabel Ibáñez, Carlos Montesinos (AVA)

Ubicació: Benifaió (finca particular)

Data inici-fi: 2026-2027

Antecedents: El cultiu de l'alvocat ha anat prenent cada vegada més interès per part dels agricultors, especialment les varietats Hass i Lamb Hass. La varietat Hass és la més reconeguda en l'àmbit internacional, però té el problema de les baixes produccions i l'alta alternança de producció. Les baixes produccions estan relacionades amb un mal quallat i/o una baixa retenció de fruita durant la primavera-estiu.

Objectiu: L'experiència tracta de dilucidar si l'aplicació de productes foliars o radiculars pot ser útil per a augmentar el quallat i reduir la caiguda de fruita durant la primavera i l'estiu. Secundàriament, observar l'efecte dels tractaments en la floració de 2026 i comprovar si atenua l'alternança de producció.

Material i mètodes: Els arbres tenen 6 anys i estan plantats a un marc de 4,5 x 5,8. El [disseny](#) de l'experiència és de blocs a l'atzar amb 4 tractaments, 3 repeticions i parcel·la elemental de 3 arbres. S'estudiarà el calibre i la producció de 2026, així com la floració de 2027. **Tractaments:**

T0	Testimoni	
T1	<i>Tecnologia Manni-Plex</i>	Foliar, la dosi varia en funció del producte aplicat
T2	<i>RizoMix</i>	5l/ha radicular
T3	T1+T2	

Tecnologia Manni-Plex. La planta considera la química única de sucres alcohols de Manni-Plex com un ingredient natural, cosa que permet que penetre fàcilment en el floema i entregar més nutrients de manera efectiva.

RizoMix. Combina matèria orgànica NK líquida d'origen vegetal suplementada amb un consorci de ceps bacterians i fongs micorrízics. Capacitat de convertir el nitrogen atmosfèric en formes que les plantes poden absorbir. Solubilitzen fòsfor insoluble i mobilitzen potassi, i augmenten la disponibilitat d'estos elements. Produïx auxines naturals (AIA), que actuen regulant el creixement de la planta i la resposta a l'estrés.

Indicadors d'avaluació: S'espera augmentar el quallat en primavera, i la producció, i millorar sistema radicular. Controlarem calibre i producció. També valorarem evolució sistema radicular.

Resultats finals esperats i maneres per a transferir-los: S'elaborarà un article i/o informe amb els resultats aconseguits. S'exposarà en xarrades o conferències.

CAR2026-CAQ.ECO-SAN-62

Assaig d'eficàcia de productes autoritzats en agricultura ecològica per al control de la taca del caqui, *Plurivorosphaerella (Mycosphaerella) nawae* Hiura & Ikatae en caquis ecològics.

Coordinen: Francisco Cuenca, Eva Villoldo (STT-EEA Carcaixent) **Participa:** Cooperatives (Alzira)

Ubicació: sense determinar (preferentment Alzira) **data inici-fi:** abril-novembre 2026

Antecedents: La taca foliar del caqui (*P. nawae*) s'unix a una greu malaltia del cultiu que els últims anys ha trobat unes condicions molt favorables per a proliferar. En caqui ecològic, ja que els coures estan limitats per la seua fitotoxicitat, com a alternativa fins ara s'ha utilitzat un producte a base d'extractes de timó roig amb molt bon resultat. Però l'escassa disponibilitat d'este producte aconsella la continuació d'assajar l'eficàcia de productes alternatius, com és un producte autoritzat, un fungicida-bactericida biològic a base d'espores del cep QST713 del bacteri *Bacillus subtilis* (Serenade ASO).

Objectius: Avaluar l'eficàcia del fungicida-bactericida biològic sobre la base d'espores del cep QST713 del bacteri *Bacillus subtilis* (Serenade ASO) per a controlar la taca foliar del caqui en producció ecològica.

Descripció breu de materials i mètodes: Es planteja un [disseny experimental](#) de blocs a l'atzar amb quatre repeticions i una parcel·la elemental de dos arbres. Els moments de les aplicacions de Serenade ASO es faran segons els avisos del model de predicció (GIP caqui IVIA). **Seguiment i indicadors d'avaluació:** Es valorarà sobre fulla l'aparició dels primers símptomes de mosca blanca (*Dialeurodes citri* i *Parabemisia myricae*) durant el cicle de cultiu. Les avaluacions d'esta presència es realitzaran en mostrejors foliars. En laboratori es realitzaran comptatges per a determinar la distribució i el nivell poblacional de la plaga.

Resultats finals esperats i mitjà per a transferir-los: Determinar una estratègia de control eficaç.

CAR2026-CIT. ECO-SAN-64

***Scirtothrips aurantii* Faure. Seguiment de la presència i evolució de les poblacions en diferents varietats de cítrics, en caqui, alvocat i hortícoles. Comparativa de diferents tècniques de mostreig.**

Coordinen: Francisco Cuenca, Eva Villoldo (STT-EEA Carcaixent) **Ubicació:** Carcaixent (EEA)

Data inici-fi: primavera-estiu de cada any

Antecedents: L'aparició de la nova espècie de trips, *Scirtothrips aurantii*, i la gran alarma que ha ocasionat en tot el sector aconsella iniciar el seu seguiment per a determinar la conveniència de realitzar tractaments, així com el moment més adequat, en previsió de danys en la finca experimental que puguen interferir en la realització de tots els assajos en marxa.

Objectiu 1: Detectar la presència de la plaga com més prompte millor i seguir l'evolució de les poblacions per a determinar els llindars i la conveniència de realitzar tractaments específics. **Metodologia:** Mostrejors setmanals de brots, fruites, col·locació de paranys cromàtics, Berlese...

Objectiu 2: Comparar diferents mètodes de mostreig. **Metodologia:** Setmanalment es realitzen comptatges amb diferents mètodes de mostreig.

Resultats finals esperats i mitjà per a transferir-los: Article, fitxa tècnica, cursos i jornades STT.

CAR2026-CIT-SAN-65

Seguiment de la negreta en cítrics.

Coordina: Eva Villoldo (STT- Carcaixent)

Col·labora: Francisco Cuenca (STT Carcaixent)

Ubicació: Carcaixent (EEA)

Data inici-fi: 2025-2026

Antecedents: Cultius com el caqui i els cítrics estan patint un problema de negreta, sobretot en zones com la Ribera Alta, cosa que menysprea el valor de la fruita i limita la fotosíntesi que deriva en reducció de rendiment.

Objectiu: L'experiència tracta d'esbrinar quines condicions poden afavorir l'augment d'este fong en estos cultius per a poder atallar el problema d'una manera més eficaç.

Indicadors d'avaluació: s'utilitzarà una escala de valoració de l'afecció de negreta en les fulles de les diferents brotades.

Resultats finals esperats i mitjà per a transferir-los: Conèixer els factors que augmenten la formació de negreta, per a actuar per a disminuir l'afecció. S'elaborarà un article i/o informe amb els resultats aconseguits. Divulgació en jornades tècniques i cursos de formació.

CAR2026-CIT-SAN-66

Estudi d'eficàcia de diferents mosquers per al control de *Ceratitis* en cítrics.

Coordinen: Francisco Cuenca, Eva Villoldo (STT-EEA Carcaixent)

Ubicació: Carcaixent (EEA)

Data inici-fi: 2026

Antecedents: Durant la campanya cítrica 2024-2025 s'ha posat en dubte el funcionament correcte d'alguns mosquers per diversos col·lectius agrícoles.

Objectiu: Avaluar l'eficàcia en el control de mosca de la fruita de diversos tipus d'esquers i mosquers, dins del sistema de captura massiva d'adults en cítrics.

Disseny: L'assaig es realitzarà en les parcel·les de l'Estació Experimental de Carcaixent en diferents varietats de cítrics, canviant els diferents mosquers de manera rotativa en els diversos punts de col·locació. [Mesurament de captures:](#) Es compta el nombre total d'insectes capturats per cada tipus de mosquer i atraient durant un període determinat.

Resultats finals esperats i mitjà per a transferir-los: Conèixer el grau d'eficàcia dels mosquers. S'elaborarà un article i/o informe amb els resultats aconseguits.

CAR2024-CAQ.ECO-SAN-67

Seguiment del cicle biològic de les mosques blanques en les parcel·les de caqui i cítrics de l'EEA-Carcaixent.

Coordinen: Francisco Cuenca, Eva Villoldo (STT-EEA Carcaixent)

Ubicació: EEA Carcaixent

Data inici-fi: abril-setembre de cada any

Antecedents: Encara que les mosques blanques es troben en els nostres cítrics des de finals dels anys huitanta, no han proliferat especialment fins que s'ha estés el cultiu del caqui. Les mosques blanques han trobat en el caqui un cultiu en què poden proliferar, perquè tenen al costat els cítrics a on poden passar l'hivern. Juntament amb el cotonet, *Pseudococcus longispinus*, i la taca foliar, *Plurivorosphaerella nawae*, s'ha convertit en un dels principals problemes fitosanitaris del cultiu.

Objectius: Seguiment rutinari per a determinar els moments de tractament en les parcel·les de caqui i cítrics del centre.

Descripció breu de materials i mètodes: Comptatges setmanals de mosca blanca (*Dialeurodes citri* i *Parabemisia myricae*) durant el cicle de cultiu, els mostrejos s'han de realitzar en fulla i, posteriorment, es compten en laboratori amb lupa binocular per a determinar l'estructura poblacional. Determinació de la densitat de població. Determinació del nivell de parasitisme.

Resultats finals esperats i mitjà per a transferir-los: Coneixement de l'evolució de les poblacions i del cicle biològic de les mosques. Determinació dels moments de tractament de la parcel·la i dels possibles assajos a realitzar.

CAR2026-CIT-TEA-69

Assaig per a l'avaluació de l'efectivitat d'aplicacions de gluconats d'origen natural en una plantació de 'Lane late'.

Coordina: Vicente Torres (STT-Carcaixent)

Col·labora: Sara Lapaz Ferrando (STT-Carcaixent)

Ubicació: EEA Carcaixent (parcel·la lane late)

Data inici-fi: 2025-2028

Antecedents: Els gluconats són sals orgàniques provinents de l'àcid glucònic. El punt de partida és una solució d'aigua i de melassa (glucosa) en la qual s'activen uns microorganismes que es multipliquen i, en una primera fase, passen la melassa (glucosa) a àcid glucònic. En una segona fase l'àcid glucònic es combina amb diferents sulfats de Fe, Cu, Ni, Zn, etc. i forma els gluconats que aplicarem.

Objectius: Els gluconats aporten elements que necessiten les plantes. Tractem de comparar l'efecte d'aportacions de gluconats respecte a un testimoni en cítrics, dins d'una parcel·la de la varietat lane late durant 3 anys.

Disseny experimental: Es definixen deu blocs d'arbres. Dos blocs per cada tractament, cada bloc ocupa una filera de 4 arbres. El marc de plantació és de 5m*3,2m. La superfície ocupada, per tant, és de 640 m².

Tractaments: **T0-Testimoni.** No es realitza cap tractament. **T1-Gluconats**

multiminerals (Fe, Mg, Zn, Mn). Es faran tres tractaments foliars, el primer en abril, un altre al començament de juliol i el tercer a mitjan agost, la dosi serà del 6 per mil. **T2-Gluconats de Ca i Mg.** Es faran tres tractaments foliars, el primer en abril, un altre al començament de juliol i el tercer a mitjan agost, la dosi serà del 6 per mil. **T3-Gluconats de K.** Es faran tres tractaments foliars, el primer en abril, un altre al començament de juliol i el tercer a mitjan agost, la dosi serà del 6 per mil. **T4-Gluconats de Cu.** Es faran tres tractaments foliars, el primer en abril, un altre al començament de juliol i el tercer a mitjan agost, la dosi serà del 2 per mil.

Indicadors d'avaluació: **Anàlisis foliars:** contingut macro i micronutrients; de mostres de la brotada de primavera de fulles arreplegades en l'època de la parada vegetativa. **Collita i qualitat de la fruita:** en el moment òptim de maduresa, el total de la producció serà recol·lectat i pesat. A més, es mesurarà el color. **Suc, rendiment i qualitat:** es mesurarà el rendiment de suc (pes fruit / volum suc), sòlids solubles totals (SST amb refractòmetre digital) i acidesa titulable (AT valorada amb una solució de sosa 0.1N usant fenolftaleïna com a indicador).

Resultats finals esperats i maneres per a transferir-los: Assessorament a agricultors i associacions agrícoles en l'ús de nous productes fertilitzants. Futura publicació en revistes tècniques. Els resultats es passaran a l'equip de Fertilitat del Sòl i Nutrició Vegetal i seran utilitzats per a les presentacions que es realitzen en referència al maneig integrat de nutrients.

CAR2026-CIT.ECO-EREC-71

Assaig per a l'aclarida química mitjançant l'ús de bor en parcel·la ecològica de la mandarina varietat murina.

Coordina: Faustino Pozas (STT-Carcaixent)

Col·labora: Agustí de Miguel (STT-Carcaixent)

Ubicació: EEA Carcaixent

Data inici-fi: 2026-2027

Antecedents: L'estudi es realitza en una explotació de mandarina murina, varietat de recol·lecció tardana, plantada en 2020 i empeltada sobre Forner-Alcaide-5.

Objectiu: Esta varietat, com que té alternança de producció, requereix una aclarida a mà dels arbres per a equilibrar-los. Com que és un camp de cítrics en producció es pretén estudiar el bor (B) com a agent d'aclarida. Durant l'any 2026 s'efectuarà el tractament i els resultats es valoraran en la collita (març 2027). Es pesaran les flors i els fruits caiguts.

Disseny: Es realitzaran 2 tractaments més en els arbres de control. Els tractaments s'efectuaran en blocs d'1 arbre i 12 repeticions. Tractaments: **T0:** sense aplicació foliar de bor (B); **T1: tractament foliar amb borat sòdic** (puresa bor 11 %, dosi 0.5 kg/1000 l); **T2: tractament foliar amb borat sòdic 2** (puresa bor 11 %, dosi 2.5 kg/1000 l). Indicadors d'avaluació: rendiment de fruita i pesatge de flors i fruits caiguts.

Resultats finals esperats i mitjà per a transferir-los: Un informe sobre la producció en comparativa amb els mètodes utilitzats per a poder-ho transmetre a l'agricultor.

CAR2026-ALV-TEA-72

Assaig per a la reducció de l'alternança de producció en alvocat varietat Lamb Hass.

Coordina: Agustí de Miguel (STT-Carcaixent)

Col·laboren: Vicent Torres i Faustino Pozas (STT-Carcaixent)

Participa: Belen Tamargo (Coop. Lliria) **Ubicació:** Lliria (finca particular)

Data inici-final: 2025-2028

Antecedents: El cultiu de l'alvocat ha anat prenent cada vegada més interès per part dels agricultors, especialment les varietats Hass i Lamb Hass. La varietat Lamb Hass està molt implantada entre els nostres agricultors, per ser més productiva que la Hass i amb menys dificultat en el seu cultiu. Malgrat este millor comportament productiu, té la dificultat de l'alternança de producció, és a dir, anys d'alta càrrega seguits d'any de baixa producció.

Objectiu: L'experiència tracta de dilucidar si l'aplicació d'un extracte d'algues per via radicular pot ser útil com a ferramenta per a mitigar l'alta alternança productiva, a través de la millora de l'estructura de sòl afavoridora de l'eixamplament radicular que permeta afrontar situacions d'estrès per calor, fred o hídric. També si estes aplicacions radiculars tenen algun efecte en incrementar els sucres en arrels.

Material i mètodes: Els arbres tenen 10 anys i estan plantats a un marc de 6x4. El **disseny** de l'experiència és de blocs a l'atzar amb 2 tractaments, 2 repeticions i parcel·la elemental de 10 arbres. S'estudiarà el calibre i la producció de 2027 i 28, així com la floració de 2027. **Tractaments:** **T0:** Testimonis. **T1: Algues SuperFifty Prime:** aplicació radicular 2,5 l/ha cada 15 dies (½ març - 1rs de novembre).

Algues SuperFifty Prime: (eco) l'extracte d'alga *Ascophyllum nodosum* més concentrat del mercat i amb més concentració de bioactius d'alt valor biològic *Ascophyllum* 50 % - potassi soluble 7 % indica que millora del rendiment de la planta en condicions climàtiques variables (fred, sequera, calor) perquè s'indueix la tolerància a diverses condicions climàtiques adverses, es modula l'expressió gènica dels cultius i es reduïx l'estrès oxidatiu. El procés de preconditionament de la planta s'aconsegueix aplicant SuperFifty® Prime de 3 a 5 dies abans de l'esdeveniment.

Indicadors d'avaluació: S'avaluarà el rendiment i els sucres en arrels.

S'espera reduir l'alternança en el segon any després d'iniciar l'experiència, i millorar el sistema radicular.

Resultats finals esperats i maneres per a transferir-los: S'elaborarà un article i/o informe amb els resultats aconseguits. S'exposarà en xarrades o conferències.

CAR2026-ALV-TEA-73

Assaig de poda per a augmentar la producció en alvocat varietat maluma.

Coordina: Agustí de Miguel (STT-Carcaixent) **Col·laboren:** Faustino Pozas i Sara Lapaz (STT-Carcaixent)

Participa: Carlos Montesinos (AVA) **Ubicació:** Finca Sinyent (AVA) **Data inici-fi:** 2026-2027

Antecedents: El cultiu de l'alvocat ha anat prenent cada vegada més interès per part dels agricultors, especialment les varietats Hass, Lamb Hass i últimament maluma. Maluma és una varietat provinent de Sud-àfrica que sembla ser més productiva que Hass i avança la maduració respecte a esta. Esta varietat, com totes les d'alvocat, necessita la llum per a la inducció floral. Un problema de les plantacions és que segons els arbres van fent-se més grans, la zona interior de l'arbre es queda sense llum i la producció de flor i de fruita queda molt restringida a les parts externes.

Objectiu: L'experiència tracta de dilucidar si l'obertura d'una "finestra oberta a llevant", mitjançant la poda, afavorirà l'entrada de llum a l'interior de l'arbre, que permeta aconseguir una millora en la floració pel seu interior. També vorem l'efecte indirecte sobre una millora de la taxa fotosintètica, perquè arribarà la llum a les fulles interiors. S'espera augmentar la producció i/o el calibre. També esperem augmentar floració l'any que la té baixa. L'obertura a llevant, i no al sud, és per la sensibilitat de les branques que el sol les crema. Pensem que així evitarem que les branques es cremem.

Material i mètodes: Els arbres a Polinyà tenen 4 anys i estan plantats a un marc de 6x4. El disseny de l'experiència és de blocs a l'atzar amb 2 tractaments, 2 repeticions i parcel·la elemental de 5 arbres. **Tractaments:** **T0:** Testimonis (esporgada habitual de la zona). **T1:** Poda 'finestra' (poda habitual amb 'finestra' oberta a l'est).

Indicadors d'avaluació: comparació de rendiments i calibre.

Resultats finals esperats i maneres per a transferir-los: S'elaborarà un article i/o informe amb els resultats aconseguits. S'exposarà en xarrades o conferències.

CAR2026-ALV-TEA-74

Assaig per a la reducció de floració mitjançant l'aplicació de GA3 en alvocat varietat maluma.

Coordina: Agustí de Miguel (STT-Carcaixent) **Col·laboren:** Faustino Pozas i Vicent Torres (STT-Carcaixent)

Participen: Belen Tamargo (Coop. Llíria), Carlos Montesinos i Isabel Ibáñez (AVA)

Ubicació: Llíria (finca particular). Polinyà (finca Sinyent AVA) **Data inici-final:** 2025-2026

Antecedents: El cultiu de l'alvocat ha anat prenent cada vegada més interès per part dels agricultors, especialment les varietats Hass, Lamb Hass i últimament maluma. Un problema en algunes plantacions és l'excés de floració que comporta una defoliació de l'arbre a causa del fort estrès que li causa l'elevada demanda de reserves i elements minerals. Com a conseqüència sol produir-se un mal quallat, el retard en l'eixida de les noves fulles i, com a resultat, l'aparició de fruits amb cremades de sol. Una varietat que comença també a plantar-se actualment és maluma, provinent de Sud-àfrica, que sembla ser més productiva que la Hass i avança la maduració respecte d'esta.

Objectiu: L'experiència tracta de dilucidar si l'aplicació d'àcid giberèl·lic (GA3) en hivern pot aconseguir una reducció de la forta floració, que, acompanyada de menys pèrdua de fulla, porte a una millora del quallat i a menys incidència de cremada de fruits.

Material i mètodes: Els arbres tenen 4 anys i estan plantats a un marc de 6x4. Els dissenys de les experiències són:

- A Lliria, un bloc de 10 arbres amb 4 tractaments i parcel·la elemental de 10 arbres.
- A Polinyà, blocs a l'atzar, amb 4 tractaments, 4 repeticions i parcel·la elemental de 2 arbres.

S'estudiarà la floració, el calibre i la producció de 2026.

Tractaments:

- A Lliria: T0: testimonis; T1: una aplicació a principis de desembre de GA3 (100 ppm); T2: dos aplicacions en desembre, una a principis i una altra a ½ de mes, de GA3 (100 ppm); T3: una aplicació a primers de febrer de GA3 (100 ppm).
- A Polinyà: T0: testimonis; T1: una aplicació a principis de desembre de GA3 (100 ppm); T2: una aplicació a principis de febrer de GA3 (100 ppm); T3: dos aplicacions en febrer, una a principis i una altra a mitjan mes, de GA3 (100 ppm).

GA3 és una fitohormona natural, que tant en cítrics com en alvocat és coneguda pel seu efecte inhibidor de la floració.

Indicadors d'avaluació: Com s'espera augmentar el quallat i la retenció de fruita en primavera, es compararan els rendiments.

Resultats finals esperats i maneres per a transferir-los: S'elaborarà un article i/o informe amb els resultats aconseguits. Es presentarà en xarrades i conferències.

Relació de les activitats experimentals ja iniciades i encara actives (negre) i noves

EEA Elx 2026

ELX2020-GRA-MV-4	Col·lecció i obtenció de noves varietats de magraner. Caracterització morfològica i molecular. Prospecció de material vegetal. Encreuaments. Adaptació al canvi climàtic.
ELX2021-GRA-EREC-5	Optimització de la fertirrigació en magraner. Efecte sobre la qualitat de la fruita i les alteracions fisiològiques.
ELX2020-FIG-MV-6	Col·lecció de varietats de figuera. Prospecció de material vegetal.
ELX2021-FIG-TEA-7	Cultiu superintensiu de figueres davall de malla.
ELX2021-FIG-TEA-8	Sistema de cultiu intensiu amb col·locació d'aspres de figueres.
ELX2012-VIT-MV-11	Recuperar i conservar varietats minoritàries de vinya de la Comunitat Valenciana.
ELX2005-VIT-MV-12	Conservació de material vegetal de vinya lliure de virus.
ELX2022-VIT-MV-13	Ús de distints portaempelts amb la varietat Roseti per a reduir el corriment del xanglot.
ELX2017-PAM-MV-14	Comportament agronòmic d'espècies PAM (plantes aromàtiques, medicinals i condimentàries) com a alternativa en cultiu ecològic.
ELX2022-HORT.ECO-PDAV-16	Catàleg valencià de varietats tradicionals d'interès agrari.
ELX2021-COMP-17	Parcel·la demostrativa de compostatge amb residus agrícoles.
ELX2022-FRU-DIV-19	Parcel·les demostratives de cobertes vegetals en cultius llenyosos (magraners i figueres) en producció ecològica.
ELX2023-GRA-EREC-20	Millora de la qualitat de la fruita en el cultiu del magraner. Tractaments en precollita per a reduir les alteracions fisiològiques. Resposta fisiològica, morfològica i productiva davant de la demanda d'aigua en diferents varietats.
ELX2023-EREC-26	Utilització de sondes FDR com a suport a la gestió del reg en cultius llenyosos.
ELX2024-EREC-27	Comportament agronòmic del cultiu de la llimera en reg deficitari controlat i reg parcial d'arrels.
ELX2025-ALC-TEA-33	Assaig de tècniques de cultiu en carxofa.
ELX2025-HORT-MV-34	Estratègies innovadores per al cultiu sostenible de moniato: millora de la diversitat varietal, l'eficiència hídrica i la qualitat nutricional.
ELX2025-AMET-SAN-35	Seguiment del cicle biològic, relació amb la fenologia del cultiu, control fitosanitari i determinació del període de danys de la vespa de l'ametler (<i>Eurytoma amygdalii</i> E.).
ELX2025-GRA-SAN-36	Seguiment i avaluació de plagues i malalties emergents en magraner.
ELX2025-FIG-SAN-37	Avaluació d'atraients i productes fitosanitaris per a control de mosca negra de la figa (<i>Silba adipata</i> Mc.).
ELX2025-OLI-MV-38	Avaluació agronòmica de noves varietats d'olivera davall de les condicions edafoclimàtiques i reg del camp d'Elx en cultiu superintensiu i establiment de varietats autòctones de la Comunitat Valenciana.
ELX2026-ALC-TEA-39	Assaig de densitat de plantació en tres cultius de carxofa de llavor
ELX2026-HORT-MV-40	Comportament agronòmic de cultius de tomaques resistent/tolerants al virus rugós de la tomaca (ToBRFV)

ELX2026-CIT-SAN-41	Seguiment i avaluació de plagues i malalties emergents dels cítrics.
ELX2026-FRUT-MV-42	Avaluació agronòmica de varietats de ginjoler (<i>Ziziphus jujuba</i> L.) a Alacant
ELX2026-PAL-TEA 43	Millora de les tècniques de cultius de la palmera datilera.

ELX2020-GRA-MV-4

Col·lecció i obtenció de noves varietats de magraner. Caracterització morfològica i molecular. Prospecció de material vegetal. Encreuaments. Adaptació al canvi climàtic.

Coordina/Contacte: Julián Bartual Martos (bartual_jul@gva.es)

Participa: Manuel Ortiz Rufete, José Enrique Lluch, M. José Navarro **Col·labora:** Elena Zuriaga (IVIA)

Data inici-final: 2020-2030

Ubicació: EEA-Elx

Antecedents: el magraner és un cultiu tradicional del sud de la Comunitat Valenciana. Per a mantindre la diversitat es planteja la conservació del material vegetal en una parcel·la de varietats locals i introduïdes, actualment 220 accessions de 22 països. De la col·lecció, 38 accessions procedixen de la prospecció en la Comunitat Valenciana. A més, es realitzen encreuaments dirigits per a obtindre noves varietats concordes a les noves tendències del mercat i per la seua adaptació al nou escenari climàtic.

Objectius: 1) Conservació del material vegetal de varietats locals i foranes 2) Encreuaments dirigits per a obtenció de noves varietats 3) Caracterització morfològica i molecular 4) Estudi del comportament agronòmic

Referència breu a materials i mètodes:

Disseny experimental: la col·lecció es troba en les instal·lacions de l'estació experimental agrària d'Elx, amb un marc de plantació de 3 m entre plantes x 4 m entre files; en reg localitzat de 4 degotadors de 4 l/h per arbre. Les tècniques de cultiu són les autoritzades en agricultura ecològica.

Indicadors d'avaluació: per a l'avaluació agronòmica i caracterització de les plantes i fruits, es prenen anualment dades sobre el desenrotllament de l'arbratge (vigor, emissió de rebrots de patró), fenologia (brotada, aparició de botons florals, floració, quallat de fruits i maduració), producció i qualitat de la fruita, color exterior, color interior, pH, acidesa titulable (AT), sòlids solubles totals (en °Brix) i índex de maduresa. També s'observa l'afecció en plagues, malalties i alteracions fisiològiques. Després de 12 setmanes de conservació en cambra frigorífica a 7 °C i 95 % HR, es fa una valoració visual de l'estat de conservació i l'afecció per alternària i altres fisiopaties.

Resultats finals esperats i mitjà per a transferir-los: els resultats es presentaran al sector a través de jornada de portes obertes i cursos. Publicació d'articles en revistes de divulgació. L'informe de l'assaig podrà consultar-se en el portal agrari.

ELX2021-GRA-EREC-5

Optimització de la fertirrigació en magraner. Efecte sobre la qualitat de la fruita i les alteracions fisiològiques.

Coordina/Contacte: José Enrique Lluch (lluch_josvena@gva.es)

Participa: M. José Navarro, Manuel Ortiz, Julián Bartual.

Col·labora: Juan Gabriel Pérez (IVIA)

Data inici-final: 2021-2026

Ubicació: EEA-Elx

Antecedents: el sud-est peninsular és una zona amb escassetat de recursos hídrics, per això és necessari millorar les tècniques de cultiu com el reg, per a augmentar la sostenibilitat del cultiu i de la qualitat de la fruita en recol·lecció i la conservació frigorífica.

Objectius: avaluació de l'ús de tècniques per a optimització de l'aportació de l'aigua de reg en el magraner com el reg deficitari sostingut (RDS) i la dessecació parcial d'arrels (DPR). Com a base d'estudi és necessari conèixer les relacions hídriques i nutricionals en esta espècie fruitera com a factors clau per a la productivitat, a més de condicionants importants en les alteracions fisiològiques (com l'emmaroniment i el clevillat) en la qualitat postcollita, en la composició de la fruita i en la conservació frigorífica de la magrana.

Referència breu a materials i mètodes:

Disseny: l'assaig es realitza en una finca de magraners cv. mollar adults, amb un marc de plantació de 4 x 3 m en el terme municipal d'Elx. El disseny de l'experiència es compon de blocs aleatoris de 8 arbres amb 3 repeticions per tractament.

Indicadors d'avaluació: seguiment de la humitat del sòl amb sensors capacitius (FDR), mesures de potencial hídric foliar amb cambra Scholander, mesura d'índex SPAD. Factors essencials per a comprendre la regulació estomàtica en circumstàncies de dèficit hídric com el contingut d'aigua en el sòl i el seu flux a través de la planta, l'àcid abscísic, el potencial hídric foliar i el dèficit de pressió de vapor de l'atmosfera (DPV). L'anàlisi de macroelements i microelements minerals (N, P, K, Ca, Mg, Na, S, B, Fe, Cu, Mn i Zn) del fruit i fulles en maduresa comercial i en desenrotllament del fruit (en col·laboració amb l'IVIA), avaluació de la qualitat fisicoquímica de la fruita (color exterior de l'escorça, grossària de l'escorça, °Brix, acidesa, color del suc), així com l'estat de conservació, alteracions fisiològiques i emmaroniment interior d'escorça després de diverses setmanes en cambra frigorífica. Estudis fisiològics relacionats amb l'estrés. Buscar correlacions entre el contingut d'aigua en el sòl i la conductància, la capacitat d'adaptació estomàtica del magraner a disponibilitats hídriques diferents.

Resultats finals esperats i mitjà per a transferir-los: els resultats es presentaran al sector a través de jornada de portes obertes i cursos. Publicació d'articles en revistes tècniques. L'informe de l'assaig podrà consultar-se en el portal agrari.

ELX2021-FIG-MV-6

Col·lecció de varietats de figuera. Prospecció de material vegetal.

Coordina/Contacte: M. José Navarro Cánovas (navarro_mjocan@gva.es)

Hi participen: José Enrique Lluch Ventura, Manuel Ortiz Rufete.

Ubicació: EEA

Elx

Data inici-final: 2020-2030

Antecedents: el cultiu de la figuera és un cultiu emergent a causa de la seua rendibilitat enfront d'altres cultius fruiters. Per la diversitat del material vegetal tradicional i de caràcter local és necessària la conservació d'estes varietats i realitzar una extensa prospecció de nou material vegetal.

Objectius: prospecció i conservació de material vegetal de figuera, caracterització de varietats locals i d'introducció, estudi del comportament agronòmic d'estes i desenrotllament de tècniques de cultiu ecològic.

Referència breu a materials i mètodes: Disseny experimental: parcel·la experimental de 3.300 m², marc de plantació de 5 x 6 m, amb 6 degotadors de 4 l/h per planta. Varietats: actualment, 45 accessions (25 negres, 7 porpres, 12 verdes i 1 pol·linitzadora) introduïdes entre juny de 2020 i maig de 2025. Esta campanya 2026 s'afegiran més accessions a la col·lecció. Indicadors d'avaluació: fenologia, producció per arbre, afecció visual de plagues i malalties, alteracions fisiològiques i conservació en fred. Grandària, pes, color de pell i polpa del fruit. En la pasta obtinguda del fruit, el contingut en sòlids solubles totals (°Brix), pH i acidesa titulable (expressat com a g d'àcid cítric / 100 g de pes).

Resultats finals esperats i mitjà per a transferir-los: els resultats es presentaran al sector a través dels cursos de formació i jornades tècniques impartits per l'EEA-Eix, Servici de Transferència de Tecnologia. Així com l'atenció i resolució de consultes dels agricultors. Es realitzarà l'informe anual de l'assaig en la web de la Conselleria d'Agricultura, Ramaderia i Pesca.

ELX2021-FIG-TEA-7

Cultiu superintensiu de figueres davall de malla en contenidor.

Coordina/Contacte: M. José Navarro Cánovas (navarro_mjocan@gva.es)

Hi participen: José Enrique Lluch Ventura, Manuel Ortiz Rufete.

Ubicació: EEA

Eix

Data inici-final: 2021-2026

Antecedents: el cultiu superintensiu de fruiters està augmentant en els últims anys. Per a la posada a punt del cultiu superintensiu de figueres en el sud-est peninsular, s'ha iniciat un assaig relacionat amb l'optimització de les seues tècniques culturals.

Objectius: estudi de les tècniques de cultiu superintensiu en contenidor i amb protecció de túnel amb malla i l'adaptació de diferents varietats a este sistema. Avaluació de la producció, qualitat de la fruita, conservació de la fruita en cambra i rendibilitat del cultiu.

Referència breu a materials i mètodes: Disseny experimental: túnel-hivernacle de 200 m², marc de plantació d'1,2 x 2 m, amb 2 degotadors/planta de 2 l/h. Un plançó per contenidor de 40 l. Substrat: mescla tipus realitzada en l'EEA-Eix, a base de 45 % de torba rossa, 45 % de torba negra i 10 % de perlita. Varietats: durant esta campanya 2026 enfoquem l'assaig sols en varietats negres, ja que són les demandades pel sector, incloses 7 varietats negres (toro sentado, albacor, colar d'Albatera, siciliana, florancha, pascual-3 i tio antonio A2). Paràmetres que cal controlar en substrat: pH, CE i contingut en aigua (% en volum) amb sondes FDR. Paràmetres per controlar en planta: potencial hídric (cambra de pressió Scholander), altura, nre. entrenucs i distància entre estos, fenologia, producció i desenrotllament de plagues i malalties. Paràmetres per a mesurar en fruit: grandària dels fruits, color de pell i polpa, fermesa de la pell (penetròmetre), °Brix (contingut en STT), pH, acidesa titulable (expressat com a g d'àcid cítric / 100 g de pes).

Resultats finals esperats i mitjà per a transferir-los: els resultats es presentaran al sector a través dels cursos de formació i jornades tècniques impartits per l'EEA-Eix, Servici de Transferència de Tecnologia. Així com l'atenció i resolució de consultes dels agricultors. L'informe final de l'assaig estarà disponible en el portal agrari.

ELX2021-FIG-TEA-8

Sistema de cultiu intensiu amb col·locació d'aspres de figueres.

Coordina/Contacte: M. José Navarro Cánovas (navarro_mjocan@gva.es)

Col·laboren: José Enrique Lluch Ventura, Manuel Ortiz Rufete.

Ubicació: EEA Elx

Data inici - final: juny 2022-2028

Antecedents: la figuera es planteja com un cultiu alternatiu en apogeu. Recentment, s'estan implantant sistemes de cultiu amb més densitat de plantació per a obtenir més producció i rendibilitat.

Objectius: 1) Posada a punt de les tècniques de cultiu superintensiu en sòl (fertirrigació, maneig de sondes capacitives tipus FDR, poda, col·locació d'aspres) davall de malla en formes recolzades; 2) Avaluació de la qualitat de la fruita, conservació en fred i la rendibilitat del cultiu.

Referència breu a materials i mètodes:

Disseny experimental: hivernacle de 500 m² amb coberta de malla, marc de plantació d'1,33 x 2 m, amb 2 degotadors/planta de 2 l/h.

Varietats: en l'actualitat estan en estudi una varietat verda (dalmatie), 2 varietats porpra (governador i brown turkey) i 11 varietats negres (toro sentado, albacor, collar d'Albatera, tio antonio A2, florancha, burjassot, alacantina negra, siciliana, napolitana de Chella, pellejo de toro i negra)

Paràmetres que cal controlar en planta: creixement (altura), nre. entrenucs per brotada, fenologia, producció i sensibilitat a plagues i malalties. En la parcel·la es realitzaran mesuraments setmanals del potencial de tija, un paràmetre relacionat amb l'estrés hídric amb la cambra de pressió Scholander.

Paràmetres per mesurar en fruit: grandària dels fruits, fermesa de la pell, color de pell i polpa, °Brix (contingut en STT), pH, acidesa titulable (expressada com a g d'àcid cítric / 100 g de pes).

Resultats finals esperats i mitjà per a transferir-los:

Els resultats es presentaran al sector a través dels cursos de formació i jornades tècniques impartits per l'EEA-Elx, Servei de Transferència de Tecnologia. Així com l'atenció i resolució de consultes dels agricultors.

ELX2012-VIT-MV-11

Recuperar i conservar varietats minoritàries de vinya de la Comunitat Valenciana.

Coordina: Julio García Soler (garcia_julsol@gva.es)

Ubicació: parcel·la experimental del Rebollar (Requena) / EEA-Elx

Data inici-final: 2012 - sense determinar

Antecedents: la reducció del nombre de varietats tradicionals de vinya cultivades ha sigut un procés que es va iniciar amb l'aparició de la fil·loxera en les nostres vinyes i que va continuar a causa de diverses causes (reglamentacions sobre varietats autoritzades, introducció de varietats foranes, etc.). El resultat ha sigut una important pèrdua de diversitat i patrimoni varietal vitícola. No obstant això, hui dia es considera que estes vinyes podrien jugar un paper molt important en l'adaptació del cultiu de la vinya a les noves condicions climàtiques. En els últims anys hi ha un creixent interès del sector vitivinícola per esta mena de varietats.

Objectius: recuperació i conservació de material vegetal de varietats minoritàries de vinya presents en la Comunitat Valenciana. Els objectius parcials són: 1) Localització de ceps d'interés, 2) identificació varietal de ceps localitzats, 3) conservació de varietats d'interés, 4) estudi ampelogràfic, agronòmic i enològic de les varietats conservades i 5) transferència al sector del material vegetal recuperat.

Actuacions previstes:

- Localització de ceps d'interés, mitjançant prospeccions individuals o comunitàries planificades.

- Identificació varietal dels ceps prospectats, mitjançant ampelografia i/o anàlisis genètiques per tècniques de microsatèl·lits, en col·laboració amb la UPV.
- Arreplega de material vegetal d'interès, multiplicació i conservació d'este. Les diferents accessions recuperades es conserven en la parcel·la experimental del Rebollar (Requena) i en l'EEA-EIx, tant en test com en camp. En 2025 es continuarà amb el treball iniciat en 2024 empeltant noves varietats en la col·lecció en camp.
- Estudi de l'estat sanitari respecte a les virosis, en col·laboració amb el Servei de Sanitat Vegetal (Silla) i la UPV.
- Caracterització ampelogràfica d'alguna de les varietats recuperades. Com a objectiu es pretén estudiar almenys tres noves varietats.
- Estudis agronòmics i enològics en alguna de les varietats recuperades. Com a objectiu es pretén estudiar almenys una nova varietat.

Resultats finals esperats i mitjà per a transferir-los: articles científics i divulgatius. Presentació del projecte i de resultats en jornades tècniques i cursos de l'STT i SPEI. Transferència de material vegetal a viticultors i cellers interessats, a través d'acords de transferència i col·laboració amb finalitats de conservació i experimentació.

ELX2005-VIT-MV-12

Conservació de material vegetal de vinya lliure de virus.

Coordina: Julio García Soler (garcia_julsol@gva.es)

Ubicació: EEA-EIx

Data inici-final: 2005 - Sense determinar

Antecedents: en el cultiu de la vinya és molt freqüent que en camp les plantes es veguen afectades per diverses virosis que poden repercutir en major o menor mesura en la producció i la qualitat. És important mantindre material vegetal lliure de virus perquè les noves plantacions es puguen fer amb plantes sanes d'inici. El material lliure de virus pot procedir de plantes en camp a les quals s'ha fet un seguiment i diferents anàlisis per a assegurar que estan exemptes de virosi o bé de plantes procedents d'un procés de sanejament mitjançant el qual se li han eliminat els virus que l'afectaven mitjançant tècniques especials de cultiu *in vitro*.

Objectius: 1. Conservar varietats i clons lliures de virus, en condicions que garantisquen la seua no contaminació per virosi; 2. Actuar com a conservadors oficials de plantes amb categoria de material inicial per a les varietats i clons que siguen certificats pel Ministeri d'Agricultura.

Actuacions previstes:

- Conservar en condicions de seguretat per a evitar afectacions de virosi de 12 clons d'ideal (I-1, I-4, I-5, I-6, I-11, I-12, I-13, I-14, I-15, I-16, I-17, I-18), 10 clons d'aledo (A-2, A-7, A-8, A-9, A-10, A-19, A-20, A-21, A-22, A-23), un clon de roseti (R-41), un clon de moscatell (M-59), 1 clon d'esclafagerres (LMT-2), 2 clons de tortosí (EUF-6 i EER-1), 1 clon de monestrell (RLL-2), 1 clon de verdil (TLL-1) i un clon de botó de gall (FEN-1). Es mantindran per duplicat en tests de 26 i 40 l amb reg localitzat, en un hivernacle de seguretat, tancat amb malla antitrips, i aïllats del sòl mitjançant malla negra antiherba i suport aïllant.
- Labors de manteniment: poda, reg, adobament NPK-Mg, aplicació de quelats de Fe, Zn i Mn, col·locació d'aspres de brots, poda en verd, tractaments fitosanitaris, etc.
- Multiplicació vegetativa per a anar renovant el material de la col·lecció.
- Anàlisis de virosis periòdiques per la tècnica ELISA, en col·laboració amb el Servei de Sanitat Vegetal (Silla)

Resultats finals esperats i mitjà per a transferir-los: entrega de material vegetal, a viviers comercials interessats, a través del Servei de Sanitat Vegetal; difusió entre els viticultors de la DOP Raïm Embossat del Vinalopó; visita a les instal·lacions en jornades tècniques, cursos, grups o persones interessades.

ELX2022-VIT-MV-13

Ús de distints portaempelts amb la varietat roseti per a corregir el corriment del xanglot

Coordina/Contacte: Julio García (SPEI-Eix). (garcia_julsol@gva.es)

Col·labora: DOP Raïm Embossat del Vinalopó

Data inici-final: 2022-2028

Antecedents: la varietat roseti ha deixat de cultivar-se comercialment, malgrat ser considerada com una de les millors varietats de raïm de taula, per problemes greus de corriment dels raïms (mal quallat que ocasiona la presència de moltes baies de grandària anormalment xicoteta i raïms excessivament solts i desfilats). Inicialment, es pensava que era degut a este efecte de virosi. Però, en diferents assajos, s'ha comprovat que esta incidència també succeïx en ceps empeltats amb material lliure de virus a partir del quart any després de l'empelt, mentres que no ocorre en ceps plantats sobre peu directe. Es planteja la possibilitat que els problemes de corriment del ram puguen ser deguts a una incompatibilitat empelt/patró.

Objectiu: estudiar el comportament de la varietat roseti amb diferents portaempelts, inclosos alguns poc habituals, amb la finalitat de buscar solucions al problema de corriment del xanglot.

Referència breu a materials i mètodes: s'utilitza per a l'estudi material vegetal del clon d'R-3, que està lliure de virus, procedent de la col·lecció que es conserva en l'EEA d'Eix. Els portaempelts per a estudiar seran: 110-R, 1103-P, 140-Ru, SO4, 41-B, 420-A, 161-49-C, 5-BB, Fercal. Com a testimoni s'utilitzaran ceps de plantació directa. L'assaig es realitzarà en una parcel·la comercial de raïm de taula de la zona del Vinalopó Mitjà. Es plantaran cinc ceps de cada portaempelt, més cinc testimonis, distribuïts a l'atzar. Les mesures experimentals per a prendre inicialment seran: Percentatge de marra en empelts, vigor (longitud del sarment, longitud i grossària d'entrenucs), fenologia (data de brotada, d'agostejament del sarment, caiguda de fulla). Quan els ceps estiguen formats i en producció, s'avaluarà la incidència del corriment en el ram, tant del grau de corriment (estimat en una escala entre 1/5) com del percentatge de raïms afectats.

Resultats finals esperats i mitjà per a transferir-los: articles divulgatius. Presentació de resultats als viticultors de la DOP Raïm Embossat del Vinalopó. Difusió en jornades i cursos de l'STT i SPEI.

ELX2017-PAM-MV-14

Comportament agronòmic d'espècies PAM (plantes aromàtiques, medicinals i condimentàries) com a alternativa en cultiu ecològic.

Coordina/Contacte: Manuel Ortiz (STT-Eix)

Participa: Julián Bartual (STT-Eix)

Data inici-final: 2017-2026

Ubicació: EEA Eix

Antecedents: el cultiu de plantes PAM té interessants perspectives de creixement, pot adquirir rellevància econòmica i fomentar el desenrotllament rural, sobretot, davant de l'augment de la demanda mundial per a atendre les necessitats de les indústries alimentària, farmacèutica i cosmètica, que necessiten material vegetal (flor, fulla seca, oli essencial, etc.) d'algunes espècies. Per a la seua rendibilitat és fonamental l'ús de tècniques de cultiu ecològic. La Comunitat Valenciana té una gran varietat fitogenètica de plantes natives amb este interès agronòmic, per la qual cosa el cultiu d'estes resulta interessant per a la seua recuperació i manteniment.

Objectius: continuar l'estudi de producció i rendiment en matèria verda, matèria seca i oli essencial amb diferents tècniques ecològiques en una parcel·la experimental de l'EEA d'Eix. Conservació de llavors i altres parts vegetals per a la seua posterior multiplicació, donada la tendència a la hibridació d'estes espècies realitzant una selecció. Estudi d'espècies natives d'interés agronòmic per a dur a terme el seu cultiu. Les varietats que actualment es conserven són: *Mentha spicata* (herba-sana), *Melissa officinalis* (melissa), *Ocimum basilicum* (alfàbega), *Thymus piperella* (pebrella), *Foeniculum vulgare* (fenoll) i *Satureja montana* (sajolida).

Referència breu a materials i mètodes: Disseny experimental: fileres de 12 metres de longitud, separades entre si per 90 cm (amb distància entre exemplars d'entre 40 i 15 cm segons espècie), amb reg per degoteig (canonada amb degotadors integrats). Es realitzen retalls anuals a 10 cm del sòl i reposició de plantes que han acabat el seu cicle productiu, per altres d'interés com plantes PAM, comprovant la seua adaptació a les nostres condicions climàtiques. **Indicadors d'avaluació:** Es prenen anualment dades sobre el desenrotllament de les espècies (diàmetres i altura) per a l'avaluació agronòmica i la seua caracterització, i s'observaran els diferents estats fenològics de vegetació i floració, fins a aconseguir el moment desitjat del tall de la part vegetal per a recol·lectar, per al seu posterior secatge i extracció d'olis essencials. També s'observarà la diferent afecció en plagues, malalties i alteracions fisiològiques.

Resultats finals esperats i mitjà per a transferir-los: presentació en jornades sobre cultiu de plantes aromàtiques i resolució de consultes a agricultors.

ELX2022-HORT.ECO-PDAV-16

Catàleg valencià de varietats tradicionals d'interés agrari.

Coordina: Joaquín Parra (STT-Eix) (parra_joa@gva.es)

Participa: Julio García (SPEI-Eix); CIEF.

Data inici-fi: 2026-2030

Ubicació: EEA-Eix

Antecedents: esta línia de treball s'emmarca en les activitats del Pla valencià de la diversitat agrària

Objectius: 1) Obtindre llavors per a la renovació de les existències del Catàleg de varietats tradicionals. 2) Estudiar l'adaptació i el comportament agronòmic en la nostra zona de cultiu de les diferents varietats que forma part del Catàleg de varietats tradicionals. 3) Estudiar l'adaptació i el comportament agronòmic en la nostra zona de cultiu de varietats diferents de les del catàleg, amb vista a la possible inclusió en este. 4) Transferir material vegetal del Catàleg de varietats tradicionals als agricultors de la zona.

Metodologia: el cultiu de les diferents espècies i varietats és ecològic i es realitza en l'EEA-Eix en 2 parcel·les: una a l'aire lliure i una altra en hivernacle davall de malla. Les actuacions que es realitzen són: sembra en planter, en l'EEA-Eix i en empreses especialitzades; sembres directes o plantació en camp; cultiu (preparació del terreny, adob, reg, tractaments fitosanitaris, aspres, poda verda...); presa de dades experimentals i, si és el cas, elaboració de fitxes descriptives; obtenció de llavors (extracció, neteja, secatge...), conservació i préstec a agricultors i l'assessorament d'estos.

Resultats finals esperats i mitjà per a transferir-los: préstec de llavors a agricultors interessats a través d'acords de transferència. Elaboració de fitxes tècniques de varietats (fava mutxamel). Difusió entre els agricultors en jornades, cursos de l'STT i SPEI. Visita a les instal·lacions en jornades, cursos, grups o persones interessades.

ELX2021-COMP-17

Parcel·la demostrativa de compostatge amb residus agrícoles.

Coordina/Contacte: Joaquín Parra Galant (parra_joa@gva.es)

Col·labora: Ana Garcia Randez, Raul Moral, UMH.

Ubicació: EEA-Elx **Data inici-final:** 2026-2029

Antecedents: l'aprofitament dels subproductes orgànics generats en les explotacions agrícoles, com a font de nutrients per als cultius, és una peça clau en les estratègies que cal seguir dins de l'economia circular.

Objectius: amb este projecte es pretén crear una planta pilot demostrativa d'agrocompostatge, a on els agricultors puguen conèixer de primera mà el procés que cal seguir per a la producció de compost de qualitat.

Metodologia: muntatge de piles de compost emprant els residus orgànics més usuals generats pel sector agrícola en la nostra província. Seguiment amb controls setmanals d'humitat i temperatura i analítica dels materials inicials i compost finalitzat, per part del projecte Agrocompost de la UMH.

Resultats finals esperats i mitjà per a transferir-los: cursos de formació, pràctiques de camp del curs de mestre compostador i jornades de portes obertes. Els resultats obtinguts s'inclouran en la base de dades de l'aplicació per a mòbils COMPOST CALCULATOR, creada dins del projecte AGROCOMPOST.

ELX2023-FRU-DIV-19

Parcel·les demostratives de cobertes vegetals en cultius llenyosos (magraners i figueres) en producció ecològica.

Coordina/Contacte: José Vicente Peinado Pulpón (STT-Elx) (peinado_jospul@gva.es)

Data inici-final: 2023-2028

Ubicació: EEA Elx

Antecedents: les cobertes vegetals en els cultius són una alternativa sostenible de maneig del sòl. En este sentit, es requereix una major qualificació de l'agricultor pel seu diferent maneig en funció de les característiques de clima i sòl. Així mateix, és fonamental determinar les espècies vegetals més ben adaptades per a cada cultiu, en la nostra zona d'influència, en este cas en el cultiu del magraner i de la figuera. L'adequat establiment i maneig de la coberta vegetal (espècies, dates i densitats de sembra, mètodes i data de sega...) pot evitar les pèrdues de sòl per erosió, millorar l'estructura i infiltració de l'aigua en el sòl, aportar matèria orgànica, fomentar l'activitat enzimàtica i microbiana, protegir el fruit d'esguitades i reduir la incidència d'aigallit (*Phytophthora* spp.), així com disminuir la presència d'espècies adventícies dominants, entre altres.

Objectius: es pretén el seguiment de les espècies vegetals més adequades com a coberta vegetal per al cultiu d'espècies llenyoses com el magraner i la figuera en el Baix Vinalopó en el sud-est peninsular. Es tracta d'observar el desenvolupament i comportament d'estes cobertes, per a un millor control a l'hora de prendre decisions.

Material i mètodes. S'empraran unes parcel·les situades en l'EEA d'Elx cultivades de diferents varietats de magraners i figueres. S'utilitzaran diferents mesclades d'espècies herbàcies mitjançant sembra i com a control la coberta espontània, consistent en la proliferació de diferents espècies d'adventícies naturals. La sega d'estes cobertes es realitzarà de manera mecànica (mitjançant sega o desbrossament). Les restes de la coberta es mantindran sobre el terreny.

Resultats finals esperats i mitjans per a transferir-los: els assajos per a realitzar serviran com a parcel·les demostratives i de base per a consulta d'agricultors, jornades tècniques, de portes obertes i d'elaboració d'informes per a transmetre resultats al sector.

ELX2023-GRA-EREC-20

Millora de la qualitat de la fruita en el cultiu del magraner. Tractaments en precollita per a reduir les alteracions fisiològiques. Resposta fisiològica, morfològica i productiva davant de la demanda d'aigua en diferents varietats.

Coordina/Contacte: Julián Bartual Martos (bartual_jul@gva.es)

Participa: José Enrique Lluch Ventura, Maria José Navarro, Manuel Ortiz Rufete.

Col·labora: Juan Gabriel Pérez Perez (IVIA)

Data inici-fi: març 2023 - des. 2028

Ubicació: EEA Elx

Antecedents: Les magranes són susceptibles a mostrar danys per fred després de la conservació en cambra frigorífica. Recentment, s'està observant un augment en els símptomes d'enfosquiment de la corfa interna i les membranes carpel·lars que, no obstant això, no produeixen els símptomes clàssics de dany per fred en la cara exterior.

Les temperatures que s'empren són les convencionals de 5-7 °C i 85-90 % HR, un fet que induïx a pensar que, a més dels factors bàsics de postcollita, hi ha altres factors de camp o maneig agrícola que influïxen directament sobre esta alteració fisiològica.

Objectius: millora de la qualitat de la magrana cv. mollar en recol·lecció i després de diverses setmanes de conservació frigorífica. Estudiar la relació entre diferents tractaments foliaris i la seua influència en els paràmetres fisicoquímics i les alteracions fisiològiques de la fruita. Estudis fisiològica relacionats amb l'intercanvi gasós foliar i la fotosíntesi en diferents varietats.

Referència breu a materials i mètodes: **Disseny experimental:** es disposa de 3 parcel·les de cultiu en les quals es faran idèntics tractaments nutricionals a base de productes estimulants, elicitors, biofertilitzants i a base de calci en diferents formes moleculars. S'estudia l'ús d'hormones com els brassinosteroides (BR) o l'àcid abscísic (ABA) per a mitigar els efectes de l'estrés abiòtic, per a promoure millores en la fotosíntesi, la capacitat antioxidant i el desenrotllament del fruit. Es dividirà la parcel·la experimental en 36 blocs de 5 arbres cada un. Sobre cada 3 blocs s'aplicarà un mateix tractament; **Indicadors d'avaluació** en el moment de la recol·lecció i després de 8 i 12 setmanes de conservació en fred: Determinació de Brix, pH, índex de maduresa, calibre, color interior, exterior i del suc, grossària de la corfa, fermesa de la pell, incidència de malalties, alteracions fisiològiques externes i internes, incidència de llampadura, emmarroniment de corfa, clevillat, pèrdua de pes i pèrdua d'electròlits en corfa. Es realitzaran estudis fisiològics concernents a l'intercanvi gasós foliar i la fotosíntesi en diferents varietats per a l'estudi de possibles relacions amb les alteracions fisiològiques.

Resultats finals esperats i mitjà per a transferir-los: Els resultats es presentaran al sector a través dels cursos de formació i les jornades tècniques impartits per l'EEA-Elx, Servei de Transferència de Tecnologia i mitjançant la publicació d'articles en revistes tècniques. Així com l'atenció i resolució de consultes d'agricultors. També es publicarà l'informe de l'assaig en el portal agrari.

ELX2023-EREC-26

Utilització de sondes FDR com a suport a la gestió del reg en cultius llenyosos.

Contacte: M. José Navarro (navarro_mjocan@gva.es) i Raul Navarro (navarro_raualo@gva.es)

Hi participen: EEA Lluxent, EEA Carcaixent, EEA Vila-real; **Coordinen:** Luis Bonet (IVIA) / J. Bartual (EEA Elx)

Data inici-fi: 2023-2026

Ubicació: EEA Elx

Antecedents: L'aigua per a reg és un recurs limitat en l'àrea mediterrània de la península Ibèrica com la Comunitat Valenciana. Per a millorar l'eficiència i la sostenibilitat d'este recurs en el cultiu d'espècies llenyoses és necessari optimitzar el maneig del reg, especialment en els sistemes d'alta freqüència com el localitzat. Actualment, en el mercat hi ha disponibles ferramentes de suport a la presa de decisions del reg com les sondes de tipus capacitiu FDR (*frequency domain reflectometry*), que permeten mesurar de manera contínua el contingut volumètric d'humitat en el sòl. Este tipus de sistemes de mesurament té molts avantatges respecte d'altres mètodes, com ara l'obtenció de dades a diferents profunditats per mitjà d'un sistema digitalitzat que permet la transmissió d'informació en remot. No obstant això, esta informació arreplegada ha d'interpretar-se i entendre's; per a fer-ho, és necessària una formació inicial tant teòrica com, molt especialment, pràctica, amb experiència en casos-tipus.

Objectius: estudiar l'ús de sistemes digitalitzats com a pas previ cap a una agricultura de precisió. El seguiment de l'evolució de la humitat del sòl en assajos experimentals de cultius llenyosos permetrà avançar en l'ús pràctic de la informació que este tipus de sondes aporta en cultius representatius de les diverses zones de la CV. Davant de l'increment de l'ús d'estes ferramentes per a la presa de decisions en el maneig del reg, i el desconeixement que s'està observant pels usuaris en parcel·les comercials d'estos cultius, els resultats obtinguts poden aportar una visió global i pràctica dels avantatges i les dificultats que es plantegen.

Referència breu a materials i mètodes: Les parcel·les pilot es troben en les **parcel·les experimentals de magraner i figuera (Elx)**, garrofera i paraguaià (Llutxent) i alvocat i cítrics (Vila-real).; **Indicadors d'avaluació:** El seguiment de la humitat del sòl es realitzarà amb sensors capacitius (FDR) a 10-20-40 i 60 cm de profunditat. L'aigua de reg aplicada se seguirà mitjançant mesuradors de polsos i s'establirà la dosi inicialment sobre la base de l'evapotranspiració del cultiu (Etc) amb el Kc aconsellat de cada cultiu a partir de l'ET_o i la precipitació de les estacions meteorològiques instal·lades en cada EEA.

Resultats finals esperats i mitjà per a transferir-los: Els resultats es presentaran al sector a través dels cursos de formació i jornades tècniques impartits pel Servei de Transferència de Tecnologia, així com l'atenció i resolució de consultes d'agricultors. També es publicarà l'informe de l'assaig en el portal agrari.

ELX2024-EREC-27

Comportament agronòmic del cultiu de la llimera en reg deficitari controlat i reg parcial d'arrels.

EEA: EEA Elx

Coordinen: Raúl Navarro Alonso (SST-Elx) (navarro_raualo@gva.es), Manuel Espinosa Jaén (STT-Elx).

Participa: Pedro Martínez Font (STT-Elx)

Col·labora: Juan Gabriel Pérez Pérez (CEDAS, IVIA)

Data inici-fi: 2024-2028

Antecedents: El cultiu de llimera és un dels cultius de regadiu predominants en la província d'Alacant (99 % de la Comunitat Valenciana). A més, l'aigua de reg en les explotacions en esta zona és un problema per l'escassetat i la seua qualitat, sumant l'escassetat de precipitacions. Este panorama hídric fa necessari solucions

que milloren l'eficiència en l'ús de l'aigua; per tant, es procedirà a realitzar este assaig per a conèixer quines estratègies es poden establir per a reduir el consum d'aigua realitzant regs deficitaris i avaluar els efectes.

Objectius: Analitzar el comportament agronòmic del cultiu de la llimera amb reg deficitari controlat (estat hídric, creixement, producció dels arbres i qualitat dels fruits, anticipació de les recol·leccions).

Referència breu a materials i mètodes: L'assaig es realitzaria durant 5 anys en una parcel·la de 2.700 m² situada en l'Estació Experimental Agrària d'Elx, amb 96 arbres plantats el 25/07/2019 de la varietat fina-49 i empeltat sobre patró *C. macrophylla* amb un marc de plantació de 6 x 5. Es dissenya un sistema experimental de 3 tractaments (testimoni, reg deficitari controlat i reg parcial d'arrels) amb 3 repeticions de 12 arbres per tractament (hi ha una línia mixta). El sistema de reg seria per degotadors de 2 l/h i període de reg segons estat fenològic del cultiu. Es farà una anàlisi de sòl, foliar i d'aigua de reg anualment.

A més, es durà a terme un seguiment de la humitat del sòl amb sensors, mesures d'estrés hídric (cambra Scholander), clorofil·la (SPAD), transpiració, producció, desenrotllament vegetatiu, avaluació de la qualitat dels fruits (diàmetre del fruit, color exterior de l'escorça, grossària de l'escorça. °Brix, acidesa, rendiment en suc i índex de maduresa), així com possibles alteracions fisiològiques (endoxerosi, etc.).

Resultats finals esperats i mitjà per a transferir-los: Els resultats es presentaran al sector a través dels cursos de formació i la jornada tècnica de portes obertes impartits per l'EEA-Elx, Servei de Transferència de Tecnologia. Així com l'atenció i resolució de consultes d'agricultors.

ELX2025-ALC-TEA-33

Assaig de tècniques de cultiu en carxofa.

Coordina: Joaquín Parra (STT-Elx) (parra_joa@gva.es)

Data inici-fi: 2025-2030

Antecedents: El cultiu de carxofa a Espanya està vivint importants canvis en l'àmbit de material vegetal amb la implantació de noves cultivars procedents de llavor i resulta de gran interès per al sector els treballs sobre les tècniques de cultiu més apropiades.

Objectius: Conèixer les tècniques de cultiu més apropiades per al maneig de les noves cultivars de carxofa en les nostres condicions de cultiu.

Metodologia: Es dissenya un assaig estadístic en blocs a l'atzar.

Resultats finals esperats i mitjà per a transferir-los: Cursos i jornades (Jornada de la Carxofa).

ELX2025-HORT-MV-34

Estratègies innovadores per al cultiu sostenible de moniato: millora de la diversitat varietal, l'eficiència hídrica i la qualitat nutricional.

Contacte (equip de treball): Joaquín Parra (STT-Elx) (parra_joa@gva.es)

Projectes de generació de coneixement 2024. Pla estatal d'investigació científica i tècnica i d'innovació 2024-2027 (BOE 299-12 desembre 2024-pàg. 71478-71479).

Investigador/a principal: Consuelo Penella Casañ, PhD Agricultural Engineering, Grup Horticultura - IVIA

Data inici-fi: 2025-2028

Ubicació: EEA-Elx

Antecedents: Atés que el moniato s'ha introduït clonalment a Europa, la base genètica és limitada. Per a desenrotllar varietats específicament adaptades a les condicions d'Espanya, en particular en la regió mediterrània a on es cultiva predominantment el moniato, és crucial ampliar la base genètica de les varietats comercials.

Objectius: Este projecte té com a objectiu construir una base sòlida per a una agricultura sostenible i resilient en el sector del moniato a escala nacional, valorant la resiliència dels recursos etnobotànics de diferents regions.

Metodologia: Es realitzarà una prospecció a la província d'Alacant de material vegetal que servisca de partida per als assajos de camp.

Resultats finals esperats i mitjà per a transferir-los:

ELX2025-AMET-SAN-35

Seguiment del cycle biològic, relació amb la fenologia del cultiu, control fitosanitari i determinació del període de danys de la vespa de l'ametler (*Eurytoma amygdali* E.)

Coordina/contacte: Pedro Martínez Font (STT- Elx) (martinez_pedfon@gva.es). **Col·labora:** Paco Cuenca Montagud / Eva Villoldo Ros (STT-Carcaixent).

Ubicació: Villena/Salinas.

Data d'inici-fi: 2025-2027.

Antecedents: Des de l'any 2018 s'han fet diferents estudis a escala nacional (Aragó, Múrcia, així com en la Comunitat Valenciana, en concret, en les províncies d'Alacant i València) per a conèixer el cycle biològic d'*Eurytoma amygdali*, també assajos d'eficàcia de productes per al seu control tant en ametler convencional com en ecològic. No obstant això, tenint en compte que cada zona té unes condicions climatològiques diferents, amb la qual cosa el comportament de la plaga és diferent i a causa d'una presència exponencial de la plaga en diferents comarques d'Alacant, es proposa realitzar un nou assaig en la província d'Alacant, en què es comprovarà també l'eficàcia de nous productes fitosanitaris per al control de la plaga. Actualment només es disposa de tres matèries actives autoritzades (dos en ametler ecològic).

Objectiu 1: Seguiment del cycle biològic d'*Eurytoma amygdali* a fi de determinar el moment òptim de tractament.

Materials i mètodes: Es realitzaran mostrejors setmanals d'ametles, s'obriran i s'anotaran el nombre d'ametles picades i en quin estat es troba la vespa en l'interior: es distingirà entre larva, pupa blanca, pupa negra, adult format i adult emergit. Anotació setmanal de l'estat fenològic. D'altra banda, es procedirà a col·locar en diferents arbres evolucionaris (febrer) a on en el seu interior es col·locaran ametles afectades per a procedir a la visualització i anotació de la data d'emergència d'adults.

Objectiu 2: Es realitzaran tractaments per al control d'*E. amygdali*. Per a fer-ho, se seleccionaran els productes que hagen mostrat major eficàcia l'any anterior i, al mateix temps, se n'incorporaran de nous.

Materials i mètodes: Els tractaments foliaris es realitzaran en l'emergència dels adults intentant cobrir el període de vol d'estos. Es planteja un assaig de blocs a l'atzar amb quatre repeticions i una parcel·la elemental de dos arbres. Es valoraran les ametles afectades en el moment que els símptomes siguen visibles (agost). Es faran tres tipus de valoracions: Percentatge d'ametles afectades en camp (visual), total d'ametles picades per arbre (visual) i es prendran mostres de cada arbre, que seran obertes en laboratori per a determinar el percentatge d'afectades.

Resultats finals esperats i mitjà per a transferir: Els resultats es presentaran al sector a través dels cursos de formació i jornades tècniques impartits per l'EEA-Elx, Servei de Transferència de Tecnologia. Així com l'atenció i resolució de consultes quotidianes als agricultors.

ELX2025-GRA-SAN-36

Seguiment i avaluació de plagues i malalties emergents en magraner.

Coordina: Manuel Espinosa Jaén (STT-Elx) (espinosa_man@gva.es).

Participa: Pedro Martinez Font (STT-Elx); Raúl Navarro Alonso (STT-Elx)

Col·labora: Toni Vicent, Ana M. Pérez Sierra (Centre de Protecció Vegetal i Biotecnologia, IVIA)

Data inici-fi: 2023-2028

Ubicació: Elx i Albaterra

Antecedents: El canvi climàtic i el moviment de material vegetal interferixen en el comportament i dispersió geogràfica de les plagues i les malalties que afecten el cultiu del magraner. Recentment, s'ha identificat afecció en fruits en camp deguts a danys produïts per plagues (trips) i malalties (*Alternaria* sp i *Amycospharella* sp)

Objectius: Fer un seguiment de les plagues emergents de més impacte en magraner (*P. granatum*), així com assajar tècniques de cultiu que minimitzen el seu impacte sobre els cultius i afavorisquen el manteniment dels seus enemics naturals.

Referència breu a materials i mètodes: Disseny: Els assajos s'efectuen en diverses parcel·les de magraners, algunes pertanyents a les instal·lacions de l'EEA-Elx i altres a agricultors particulars.

Indicadors d'avaluació: Incidència de les plagues i malalties sobre estos cultius i efectes produïts en el fruit. Impacte d'estes en la seua posterior comercialització. Efectivitat dels tractaments realitzats i tècniques de cultiu implantades. Seguiment dels seus enemics naturals.

Resultats finals esperats i mitjà per a transferir-los: Els resultats es presentaran al sector a través dels cursos de formació i jornades tècniques impartits per l'EEA-Elx, Servei de Transferència de Tecnologia. Així com l'atenció i resolució de consultes quotidianes als agricultors. També es penjarà l'informe de l'assaig en el portal agrari.

ELX2025-FIG-SANT-37

Avaluació d'atraients i productes fitosanitaris per a control de mosca negra de la figa (*Silba adipata* Mc.).

Coordina: Manuel Espinosa Jaén (STT-Elx). (espinosa_man@gva.es) **Col·labora:** P. Martinez Font (STT- Elx), Raúl Navarro Alonso (STT-Elx).

Data d'inici-fi: 2025-2028.

Ubicació: Elx.

Antecedents: *Silba adipata* Mcalpine (Diptera: Loncheidae) és una espècie originària del Mediterrani i Orient Mitjà amb incidència creixent en el sud d'Alacant. Des de fa uns anys es fan treballs sobre el cicle biològic d'este dípter, assajos d'eficàcia de diferents tipus de paranys, productes per a l'atracció i per al control en la figuera (*Ficus carica* L.). En la bibliografia també se citen danys sobre els siconis (figues/bacores) en creixement d'altres espècies del gènere *Neosilba*, com *N. batesi* i *N. glaberrima*.

Objectiu 1: Determinar l'eficàcia de diferents productes com a atraients per a la captura de *Silba adipata*.

Referència breu a materials i mètodes: S'instal·laran paranys encebats amb atraients per al comptatge de les captures de mosques negres durant el període en el qual els siconis es troben en la fase sensible i mentres conserven l'interès comercial. Es realitzarà el seguiment dels paranys distribuïts en blocs a l'atzar amb arplega de les captures, recàrrega o reposició de l'atraient i comptatge dels individus adults.

Objectiu 2: Determinar l'eficàcia de diferents matèries actives per al control de *Silba adipata*.

Referència breu a materials i mètodes: S'aplicaran mitjançant polvoritzador hidràulic les matèries actives seleccionades, deixant arbres testimoni o control. Les aplicacions es realitzaran en diferents dates a partir de

l'emergència dels adults, intentant cobrir el període de vol. S'instal·laran paranys per al seguiment del vol de les mosques negres. Per a avaluar l'eficàcia de les matèries actives s'efectuarà el comptatge dels siconis despresos amb símptomes de mosca negra en cada parcel·la experimental segons un disseny de blocs a l'atzar. **Resultats finals esperats i mitjà per a transferir-los:** Els resultats es presentaran al sector a través dels cursos de formació i jornades tècniques impartits per l'EEA-Elx, Servei de Transferència de Tecnologia. Així com l'atenció i resolució de consultes quotidianes als agricultors. També es penjarà l'informe de l'assaig en el portal agrari.

ELX2025-OLI-MV-38

Avaluació agronòmica de noves varietats d'olivera davall de les condicions edafoclimàtiques i reg del camp d'Elx en cultiu superintensiu i establiment de varietats autòctones de la Comunitat Valenciana.

Coordina/contacte: Julián Bartual Martos (STT-Elx) (bartual_jul@gva.es). **Col·labora:** Pedro Martínez Font (STT-Elx).

Data d'inici-fi: 2025-2029.

Ubicació: Elx.

Antecedents: És sabut l'increment dels costos de producció en els últims anys de l'agricultura actual, i la recol·lecció és un dels més importants a causa del seu augment juntament amb l'escassetat de mà d'obra. En el camp d'Elx, igual que en altres zones de la Comunitat Valenciana, hi ha un increment de terres abandonades a on una de les possibles alternatives és la implantació del cultiu de l'olivera en superintensiu; este sistema es troba en expansió, i el seu alt nivell de mecanització és un aspecte important per a l'agricultor, ja que redueix els seus costos de manteniment.

Amb la col·laboració de dos de les almàsseres més representatives del camp d'Elx es pretén establir un camp d'assajos amb diferents varietats d'olivera juntament amb diferents varietats autòctones amb interès agronòmic i comercial; tot això, amb un marc de plantació superintensiu.

Objectiu 1: En este segon any, amb la utilització d'aigües salines, s'avaluarà el comportament agronòmic tant de diferents varietats d'olivera amb llarga trajectòria en el sistema superintensiu com la implantació de noves varietats de recent aparició en el mercat; tot això, juntament amb la introducció d'unes certes varietats autòctones de la Comunitat Valenciana.

Objectiu 2: Seguiment de la incidència de plagues i malalties de les diferents varietats implantades en el camp d'assajos.

Materials i mètodes: Per a fer-ho, s'ha establert una parcel·la amb una superfície de dos hectàrees. Sistema de plantació emprat superintensiu (marc de plantació de 4 x 1,5 m). La parcel·la s'ha dividit en tres blocs, en els quals s'avaluarà el comportament agronòmic de 14 varietats d'olivera. En un quart bloc s'establiran varietats autòctones de la Comunitat Valenciana amb interès tant agronòmic com comercial.

ELX2026-ALC-TEA-39

Assaig de densitat de plantació en tres cultivars de carxofa de llavor.

Coordina/Contacte: Joaquín Parra (STT-Elx) (parra_joa@gva.es)

Data inici-fi: 2025 -2026 **Ubicació:** EEA-Elx

Antecedents: L'alt cost de la planta procedent de llavor, juntament amb el vigor híbrid de les noves varietats de carxofa, fa que replantegem la idoneïtat dels marcs de plantació emprats tradicionalment.

Objectius: Estudiar la densitat de cultiu més apropiada per al cultiu de tres varietats de carxofa amb diferents dates d'entrada en producció.

Metodologia: Es dissenya un assaig estadístic en blocs a l'atzar, amb tres varietats, green triumph F1 (varietat més precoç) green queen F1 (de mitja estació) i madrigal F1 (varietat tardana), en tres densitats de cultiu, 5.000, 6.000 i 7.500 pls/ha i amb tres repeticions/densitat.

Resultats finals esperats i mitjà per a transferir-los: Cursos i jornades (Jornada de la Carxofa).

ELX2026-HORT-MV-40

Comportament agronòmic de cultivars de tomaques resistent/tolerants al virus rugós de la tomaca (ToBRFV).

Coordina: Joaquín Parra (STT-Elx) **Col·labora:** Julio García (SPEI-Elx); Santiago García (CIAGRO-UMH), Aranzazu Alonso (CIAGRO-UMH).

EEA-Elx

Ubicació:

Data inici-fi: març-agost de 2026

Antecedents: El virus rugós de la tomaca (ToBRFV) és una malaltia greu que afecta els cultius de tomaca i pimentó. La proximitat a regions afectades, com la Regió de Múrcia, fa que la vigilància i les mesures preventives siguin crucials per als agricultors alacantins, per la qual cosa resulta de gran interès conèixer de primera mà les noves cultivars que apareixen en el mercat amb resistència/tolerància a este virus.

Objectius: Conèixer el comportament agronòmic de diverses cultivars de tomaques resistent al ToBRFV.

Metodologia: Es realitzarà la plantació en sòl, davall de malla, de cultivars de tomaques resistent/tolerants al ToBRFV, es compararan amb un testimoni sense resistència, amb un disseny estadístic amb tres blocs a l'atzar per tractament, s'efectuarà el seguiment i control sobre la quantitat i qualitat de les produccions.

Resultats finals esperats i mitjà per a transferir-los: Els resultats es publicaran en la web de Conselleria d'Agricultura. Així mateix, es realitzarà una jornada de la tomaca, en el mes de juny, en què l'assaig podrà ser visitat pels agricultors.

ELX2026-CIT-SAN-41

Seguiment i avaluació de plagues i malalties emergents dels cítrics.

Coordina: Manuel Espinosa Jaén (espinosa_man@gva.es) (STT-Elx).

Participa: Pedro Martínez Font (STT-Elx), Raúl Navarro Alonso (STT-Elx).

Ubicació: EEA Elx

Data inici-fi: 2026-2028

Antecedents: Les recents intercepcions en frontera de partides de productes agrícoles infestades amb plagues foranes, amb capacitat per a establir-se en les nostres latituds, posa de manifest la necessitat de reforçar la vigilància en camp.

D'altra banda, unes condicions climàtiques cada vegada més extremes interferixen en el comportament i la dispersió geogràfica de les plagues ja establides actualment.

Objectius: Fer un seguiment de les plagues i malalties emergents de més impacte en els cítrics (*Scirtothrips aurantii*), així com assajar tècniques de cultiu que minimitzen el seu impacte sobre els cultius i afavorisquen el manteniment dels seus enemics naturals.

Referència breu a materials i mètodes:

- **Disseny:** Els assajos es realitzen en parcel·la de llimeres pertanyent a les instal·lacions de l'EEA-Elx.
- **Indicadors d'avaluació:** Incidència de les plagues sobre estos cultius i efectes produïts sobre el fruit. Impacte d'estes en la seua posterior comercialització. Efectivitat dels tractaments realitzats i tècniques de cultiu implantades. Seguiment dels seus enemics naturals.

Resultats finals esperats i mitjà per a transferir-los:

Els resultats es presentaran al sector a través dels cursos de formació i jornada tècnica de portes obertes impartides per l'EEA-Elx, Servei de Transferència de Tecnologia. Així com l'atenció i resolució de consultes d'agricultors.

ELX2026-FRUT-MV-42

Avaluació agronòmica de varietats de ginjoler (*Ziziphus jujuba* L.) a Alacant.

Coordina/contacte: Julián Bartual Martos (STT-Elx) (bartual_jul@gva.es).

Participa: Pedro Martínez Font (martinez_pedfon@gva.es) Raul Navarro Alonso (STT-Elx).

Data d'inici-fi: 2026-2031

Ubicació: EEA Elx

Antecedents: El sud de la província d'Alacant es caracteritza per ser una àrea d'escassa pluviometria anual, amb sòls i aigües amb un alt contingut en sals. D'altra banda, el cultiu de ginjoler és considerat com un dels cultius que millor es poden adaptar a esta mena de zones, amb una bona adaptació a climes amb hiverns suaus i estius calorosos, també presenta bona adaptabilitat a sòls pobres i calcaris, així com gran tolerància a la salinitat similar al cultiu de la palera (*Opuntia ficus-indica* L.). És per això que pot representar una bona oportunitat de diversificació de cultius i font d'ingressos per als agricultors del sud de la província.

Amb un sistema de reg per degoteig eficient, el consum d'aigua anual del ginjoler pot reduir-se a 2.500 m³/ha/any. Les perspectives del cultiu en plantacions regulars són bones i es pot pensar en la seua potenciació sempre que es realitze una selecció dels millors genotips per a aconseguir una bona rendibilitat. Per això, és necessari augmentar el coneixement respecte a les millors tècniques de cultiu, així com sobre el material vegetal més adequat.

Objectius: Avaluació agronòmica (producció, qualitat, sensibilitat a plagues i malalties, etc.) de varietats seleccionades de ginjoler cultivades en altres països i altres del sud de la província d'Alacant.

Materials i mètodes: Disseny experimental: parcel·la experimental situada en l'EEA-Elx, amb una superfície de 1.700 m², composta de blocs aleatoris de 4 arbres amb 3 repeticions. En esta, s'establiran 9 varietats de ginjoler, entre estes, per exemple, les varietats locals mitjans i grans d'Albatera. El marc de plantació triat serà de 4 x 3 m. Tot això, proveït d'un sistema de reg per degoteig automatitzat i amb l'aportació de l'adobat

mitjançant el mateix sistema de reg. Estudi de paràmetres productius i la qualitat fisicoquímica del fruit: Producció (kg/arbre), característiques fisicoquímiques del fruit (grandària, pes), morfologia del pinyol (apèndix apical o carena), contingut en sòlids solubles (^oBrix), acidesa (% d'àcid cítric), coloració en l'estat de maduració, textura i sabor. També es realitzarà en cada varietat un mesurament anual del creixement de la planta, la susceptibilitat d'emissió de brots, així com un monitoratge de les principals plagues i malalties del cultiu posant l'accent en una de les plagues més importants del cultiu com és la mosca de la fruita, avaluant la seua afecció en les diferents varietats. Així mateix, es realitzarà una anàlisi comparativa de l'estat de conservació del fruit després de diverses setmanes d'emmagatzematge en cambra frigorífica, avaluant l'efecte del tractament amb atmosfera modificada enfront de condicions d'emmagatzematge convencional.

ELX2026-PAL-TEA-43

Millora de les tècniques de cultiu en la palmera datilera.

Contacte: José Enrique Lluch Ventura (STT-Elx)

Col·labora: Jose Angel Perez (UMH).

Data inici-fi: 2025-2029

Ubicació: EEA-Elx

Antecedents: A Elx es produïxen i comercialitzen dàtils obtinguts de plantacions antigues, plantes aïllades i noves plantacions de les varietats confitera i medjool. És de summa importància el maneig adequat del cultiu de la palmera per a l'obtenció de dàtils de qualitat i amb produccions rendibles.

Objectius: Estudiar diferents tècniques de maneig del cultiu que milloren la productivitat i la qualitat dels dàtils produïts en el sud de la Comunitat Valenciana.

Referència breu a materials i mètodes:

- **Disseny:** L'assaig es realitza en una parcel·la de palmeres en el terme municipal d'Elx. El disseny experimental serà de plantes adultes en blocs aleatoris de 4 palmeres per tractament. Entre altres aspectes com reg i fertilització es realitzaran assajos sobre la millora de la pol·linització per mitjans artificials i l'estudi dels processos fisiològics de la palmera datilera (*Phoenix dactylifera* L.).
- **Indicadors d'avaluació:** Producció i qualitat fisicoquímica del dàtil.

Resultats finals esperats i mitjà per a transferir-los: Els resultats es presentaran al sector a través de jornades tècniques impartides per l'EEA-Elx, Servei de Transferència de Tecnologia, i mitjançant la publicació d'articles en revistes especialitzades. Així com l'atenció i resolució de consultes dels agricultors. També es publicarà l'informe de l'assaig en el portal agrari.

Relació de les activitats experimentals ja iniciades i actives (negre) i **noves**.

EEA Llutxent 2026

LLU2021-HORT.ECO-PDAV-3	Multiplicació de varietats horticoles tradicionals de la Vall d'Albaida.
LLU2019-DIV-4	Seguiment i manteniment de les cobertes vegetals en plantacions fructícoles
LLU2023-FRU-MV-6	Albercoc: Comportament agronòmic en maneig ecològic. d'una varietat primerenca
LLU2023-FRU-MV-8	Garroferes. Comportament agronòmic de diverses varietats de garroferes en maneig ecològic.
LLU2023-FRU-MV-9	Noguera: Comportament agronòmic de la varietat 'Serr' en maneig ecològic.
LLU2023-FRU-MV-10	Paraguaià: Comportament agronòmic d'una varietat primerenca en maneig ecològic.
LLU2023-EREC-13	Reg: Utilització de sondes FDR com a suport a la gestió del reg en cultius llenyosos.
LLU2024-FRU-TEA-14	Paraguaià: Assaig de la influència de l'època de realització de la poda.
LLU2024-HORT-EREC-17	Carxofa: Assaig en cultiu ecològic amb diferent adobament (Compost i Fem ovella).
LLU2026-HORT-SAN-18	Carxofa: Assaig en cultiu ecològic . Introducció de plantes 'banker' pel control biològic del pugó.
LLU2026-HORT-MV-19	Lletugues: Identificació de varietats valencianes resistents a malalties i adaptades al canvi climàtic.
LLU2026-FRU-TEA-20	Albercoc: Aplicació de fitorreguladors.
LLU2026-FRU-EREC-21	Paraguaià: Aplicació de conservador d'humitat del sòl i diferents adobaments.

LLU2021-HORT.ECO-PDAV-3

Hortícoles: Multiplicació de varietats tradicionals i manteniment del banc de llavors.

Coordina: Sergio Alamar

Participa: Personal tècnic de l'EEA de Llutxent.

Data inici-final: 2021-

Ubicació: EEA: Llutxent

Antecedents: El Pla de Diversitat Agrària Valenciana se centra a conservar els recursos fitogenètics locals; per això intenta promoure la recuperació de les nostres varietats tradicionals, la conservació en el camp, l'ús normal, la seua millora i la divulgació entre la ciutadania.

Objectius: En col·laboració amb l'SPEI es pretén incorporar material local, per això l'objectiu és la multiplicació i obtenció de llavors tradicionals plantades en el camp d'assaig de l'EEA-Llutxent conforme a la normativa de producció ecològica. Es participa en el manteniment del "Banc de Llavors de la CV".

Metodologia: **Disseny experimental:** sembra, trasplantament, caracterització en els diferents estadis de la planta i fruits obtinguts, recol·lecció i extracció de llavors. Anàlisi qualitativa del fruit.

Relació de llavors: les que ens corresponguen en la planificació del Banc de Llavors.

Resultats finals esperats i mitjà per a transferir: Caracterització i obtenció de llavors de qualitat per al "Banc de llavors de la C. V.". Transferència en el Pla Valencià de Diversitat Agrària.

LLU2019-DIV-4

Seguiment i manteniment de les cobertes vegetals en plantacions fructícoles.

Coordina: Personal tècnic de l'EEA de Llutxent

Col.Labora: César Monzó (IVIA)

Data inici-final: 2019-continuu.

Ubicació: EEA-Llutxent

Antecedents: En 2019 es va realitzar la sembra de diferents complexos de llavors amb la finalitat d'estudiar la implantació de cobertes vegetals en plantacions fructícoles perquè l'ús d'estes està cada vegada més estés pels beneficis agronòmics (protecció de la terra enfront de l'erosió, millora de l'estructura i d'agregats, mobilització de nutrients bloquejats, activació de la vida microbiana, manteniment de la humitat i la fauna descomponedora, augment de la matèria orgànica i l'activitat biològica, devolució de nutrients assimilats,...) hui dia estes cobertes s'han establert en l'EEA de Llutxent per a estudiar el seu comportament.

Objectius: Estudiar l'evolució d'estes cobertes permanents front les espècies espontànies. Analitzar els paràmetres de fertilitat del sòl i la seua evolució en el temps.

Breu referència a materials i mètodes: **Disseny experimental:** **T1:** coberta vegetal anual (60% *Brachypodium distachyon* i 40% *Onobrychis viciifolia*) és aproximadament de 100% de *Brachypodium distachyon*; **T2:** coberta mixta Llutxent 1 (33% *Brachypodium retusum*, 33% *Onobrychis viciifolia* espellofada i 34% *Medicago sativa*) és aproximadament de 10% de *Brachypodium retusum*, 10% de *Onobrychis viciifolia* espellofada i 80% de *Medicago sativa*; i **T3:** coberta mixta Llutxent 2 (33% *Brachypodium retusum*, 33% de *Melilotus officinalis* i 34% *Medicago polymorfa*) és aproximadament de 100% *Brachypodium retusum*.; **Indicadors d'avaluació:** Percentatges de cobertura i naixement, identificació d'advertències espontànies, caràcters físico-químics dels sòls amb i sense coberta.

Resultats finals esperats i mitjà per a transferir: Els resultats es presentaran al sector a través dels cursos de formació i jornades tècniques impartits pel Servei de Transferència de Tecnologia, així com l'atenció i resolució de consultes d'agricultors. També estarà disponible l'informe final de l'assaig en el [Portal Agrari](#).

LLU2023-FRU-MV-6

Albercoc: Comportament agronòmic d'una varietat primerenca manejada en ecològic.

Coordina/Contacte: personal tècnic de l'EEA e Llutxent

Data inici-final: primavera 2023 -;

Ubicació: EEA-Llutxent

Antecedents: El cultiu d'arbres fruiters sempre ha sigut representatiu de la Vall d'Albaida, els fruiters caducifolis es diferencien pel fet que a l'hivern presenten en període de recés (dormància), ara som conscients que el canvi climàtic està afectant estos cultius pel que hem volgut adaptar-nos a les noves necessitats agroclimàtiques d'estos. Hem seleccionat esta varietat d'albercoc primerenc, de pellroja i carn taronja per les seues qualitats organolèptiques i comercials; i per la seua necessitat, en principi, de poques hores-fred.

Objectius: Avaluar l'adaptabilitat agroclimàtica i la productivitat d'esta varietat a les nostres comarques.

Metodologia: Disseny experimental: Hem plantat (Juny 23) 48 arbres de albercoc de la varietat Cebas 17 sobre peu 'Mirared', amb un marc de 6 x 4 metres.. Tractaments experimentals: depenent dels nivells de plagues i/o malalties que presente la planta es realitzaran els tractaments permesos per a agricultura ecològica. **Indicadors d'avaluació:** fenologia de l'arbre.

Resultats finals esperats i mitjà per a transferir: Els resultats es presentaran al sector a través dels cursos de formació i jornades tècniques impartits pel Servei de Transferència de Tecnologia, així com l'atenció i resolució de consultes d'agricultors. També estarà disponible l'informe final de l'assaig en el [Portal Agrari](#).

LLU2023-FRU-MV-8

Garrofera. Comportament agronòmic de diverses varietats de garroferes en maneig ecològic.

Contacte: Personal tècnic de l'EEA de Llutxent

Data inici-final: 2023 -

Ubicació: EEA-Llutxent

Antecedents: La garrofera és un cultiu tradicional de l'àrea mediterrània que en els últims anys s'ha revaloritzat molt pel seu fruit (la garrofa) i principalment per la seua llavor de la qual s'extrau la goma de garrofi, més coneguda com a E-410. Això ha fet que siga una alternativa per a determinades zones que s'estan adaptant al canvi climàtic i en les quals es practica normalment agricultura a temps parcial. El baix rendiment en llavor d'algunes varietats tradicionals ha fet que es realitzaren diverses seleccions de varietats en les principals zones de cultiu obtenint nous materials d'interés agronòmic i comercial.

Objectius: OE1: Avaluar l'adaptabilitat i productivitat de diverses varietats de garrofera seleccionades en les condicions edafoclimàtiques locals.; **OE2:** Analitzar la resistència o sensibilitat de les varietats enfront de les malalties més rellevants del cultiu, com l'oidi (*Oidium ceratonia*) i la cercosporiosis (*Pseudocercospora ceratonia*).;

OE3: Posar en valor la viabilitat del cultiu ecològic de la garrofera, fomentant la seua implantació com a alternativa sostenible en explotacions mediterrànies de secà.

Metodologia: Disseny experimental: Hem seleccionat cinc varietats pel seu alt rendiment en garrofi i hem distribuït homogèniament els pol·linitzadors. **Nombre de plantes / varietat sobre peu franc:** **Matalafera** (femella): 10 plantes. **Duraió** (femella): 10 plantes. **SDC** (femella): 9 plantes. **E-13P** (hermafrodita): 11 plantes. **E-14P** (hermafrodita): 9 plantes. **Tractaments:** Estudi de la sensibilitat / resistència de les dos malalties més important de la garrofera: l'oidi (causada pel fong *Oidium ceratonia*) i la cercosporiosi (causada pel fong *Pseudocercospora ceratonia*) i dels seus tractaments perquè hi ha una falta d'informació actualitzada sobre malalties/tractaments de la garrofera. **Indicadors d'avaluació:** fenologia, kg/arbre de fruits, pes total del fruit, rendiments en garrofi, identificació de fongs i severitat dels símptomes.

Resultats finals esperats i mitjà per a transferir: Els resultats es presentaran al sector a través dels cursos de formació i jornades tècniques impartits pel Servei de Transferència de Tecnologia, així com l'atenció i resolució de consultes d'agricultors. També estarà disponible l'informe final de l'assaig en el [Portal Agrari](#).

LLU2023-FRU-MV-9

Noguera: Comportament agronòmic de la varietat 'Serr' en maneig ecològic.

Coordina/Contacte: Personal tècnic de l'EEA de Llutxent

Data inici-final: 2023 - continu

Ubicació: EEA-Llutxent

Antecedents: Esta varietat s'ha seleccionat per la seua bona predisposició productiva a més de, en principi, per la seua baixa exigència en hores-fred (400HF) . Alguns productors consideren un factor limitant les dificultats de control de *Carpocapsa* en maneig ecològic. Donades les condicions agroclimàtiques actuals i l'interés creixent pel maneig sostenible i ecològic dels fruiters de corfa, es planteja aquest estudi com una oportunitat per a avaluar l'adaptació agronòmica de la varietat i desenvolupar estratègies de control integrades i respectuoses amb el medi ambient.

Objectius: Avaluar l'adaptabilitat agroclimàtica i la productivitat d'esta varietat amb baixes necessitats de (400 HF), de maduració primerenca i gruixut calibre de fruit, amb tècniques de cultiu ecològic. Per a això, es pretenen avaluar poblacions de la seua principal plaga. De manera específica, es persegueix: **OE1:** Estudiar l'adaptació fenològica i productiva de la varietat en condicions locals de la comarca.; **OE2:** Avaluar les poblacions de *Carpocapsa pomonella* mitjançant seguiment de vol i cicle biològic amb paranys de feromones.; **OE3:** Analitzar possibles estratègies sostenibles de control, com la confusió sexual o altres tècniques autoritzades en agricultura ecològica.; **OE4:** Registrar paràmetres productius i de qualitat del fruit (rendiment en llavor, pes, calibre, etc.).

Metodologia: Nombre de plantes/ varietat i pol·linitzadors: 'Serr' (23 plantes) + 1 planta varietat pol·linitzadora ('Hartley'). Tractaments: Col·locació de paranys "Delta" amb difusors de feromones de *Carpocapsa* (Freqüència comptatge, Comparativa amb altres zones). **Indicadors d'avaluació:** Fenologia de la planta. Comptatge de població de *Carpocapsa*, kg/arbre en escorça i en llavor, rendiment en llavor, calibre del fruit, pes del fruit en escorça i en llavor.

Resultats finals esperats i mitjà per a transferir: Els resultats es presentaran al sector a través dels cursos de formació i jornades tècniques impartits pel Servei de Transferència de Tecnologia, així com l'atenció i resolució de consultes d'agricultors. També estarà disponible l'informe final de l'assaig en el [Portal Agrari](#).

LLU2023-FRU-MV-10

Paraguaià: Comportament agronòmic d'una varietat primerenca en maneig ecològic.

Coordina /Contacte: Personal tècnic de l'EEA de Llutxent

Data inici-final: 2023 -

Ubicació: EEA-Llutxent

Antecedents: El cultiu d'arbres fruiters sempre ha sigut representatiu de la Vall d'Albaida, els fruiters caducifolis es diferencien pel fet que a l'hivern presenten un període de recés (dormància), que el canvi climàtic els afecta. Hem volgut adaptar-nos a les noves necessitats agroclimàtiques d'estos cultius. Hem seleccionat esta varietat de paraguaià primerenc, subàcid, de pell roja i carn blanca per les seues qualitats organolèptiques i comercials; i per la seua necessitat, en principi, de poques hores fred.

Objectius: Avaluar l'adaptabilitat agroclimàtica i la productivitat d'esta varietat a les nostres comarques. **OE1:** Avaluar la necessitat d'hores fred de la varietat. en les condicions climàtiques locals.; **OE2:** Analitzar el comportament fenològic del cultiu en relació amb l'acumulació de fred i de calor.; **OE3:** Comparar l'eficàcia de diversos models de quantificació tèrmica com les Hores-Fred (HF) i les Porcions-Fred (PF); **OE4:** Avaluar la viabilitat del cultiu en maneig ecològic, amb l'aplicació de tractaments autoritzats i sostenibles.

Breu referència a materials i mètodes: Disseny experimental: Hem plantat 90 arbres de paraguaià de la varietat Zodiak sobre peu Garnem (GxN). Amb un marc de plantació de 5 x 4 metres. Depenent dels nivells de plagues i/o malalties que presente la planta es realitzaran els tractaments permesos per a agricultura ecològica. **Indicadors d'avaluació:** fenologia de l'arbre, hores fred/ calor.

Resultats finals esperats i mitjà per a transferir: Els resultats es presentaran al sector a través dels cursos de formació i jornades tècniques impartits pel Servei de Transferència de Tecnologia, així com l'atenció i resolució de consultes d'agricultors. També estarà disponible l'informe final de l'assaig en el [Portal Agrari](#).

LLU2023-EREC-13

Ús de sondes FDR com a suport a la gestió del reg en cultius llenyosos.

Coordina/*Contacto: Tècnic de l'EEA de Llutxent **Coordinen:** Luis Bonet (IVIA)/ J.Bartual (EEA Elx).

Data inici-final: 2023-2026.

Ubicació: EEA Llutxent

Antecedents: L'aigua per a reg és un recurs limitat en l'àrea mediterrània. Per a millorar l'eficiència i la sostenibilitat d'este recurs en el cultiu d'espècies llenyoses és necessari optimitzar el maneig del reg, especialment en els sistemes d'alta freqüència com el localitzat. En l'actualitat en el mercat hi ha disponibles ferramentes de suport a la presa de decisions del reg com les sondes de tipus capacitiu FDR (Frequency Domain Reflectometry) que permeten la mesura de manera continua del contingut volumètric d'humitat en el sòl. Este tipus de sistemes de mesura té molts avantatges respecte a altres mètodes, com per exemple l'obtenció de dades a diferents profunditats per mitjà d'un sistema digitalitzat que permet la transmissió d'informació en remot. No obstant això, esta informació arreglada ha d'interpretar-se, entendre's i per això és necessària una formació inicial tant teòrica com, i molt especialment, pràctica, amb experiència en casos-tipus.

Objectius: Estudiar l'ús de sistemes digitalitzats com a pas previ cap a una agricultura de precisió. El seguiment de l'evolució de la humitat del sòl en assajos experimentals de cultius llenyosos permetrà avançar en l'ús pràctic de la informació que este tipus de sondes aporta en cultius representatius de les diverses zones de la C.V. Davant l'increment de l'ús d'estes ferramentes per a la presa de decisions en el maneig del reg, i el desconeixement que s'està observant pels usuaris en parcel·les comercials d'estos cultius, els resultats obtinguts poden aportar una visió global i pràctica dels avantatges i les dificultats que es plantegen.

Breu referència a materials i mètodes: Les parcel·les pilot són les mateixes dels assajos de magraner i figuera (Elx), garrofera i paraguaià (Llutxent) i alvocat i cítrics (Vila-real).; **Indicadors d'avaluació:** El seguiment de la humitat del sòl es realitzarà amb sensors capacitius (FDR) a 10-20-40 i 60 cm de profunditat. L'aigua de reg aplicada es mesura amb mesuradors de polsos i s'establirà la dosi inicialment sobre la base de l'Evapotranspiració del cultiu (Etc) amb el Kc aconsellat de cada cultiu a partir de l'ETo i la precipitació de les estacions meteorològiques instal·lades en cada EEA.

Resultats finals esperats i mitjà per a transferir: Els resultats es presentaran al sector a través dels cursos de formació i jornades tècniques impartits pel Servei de Transferència de Tecnologia, així com l'atenció i resolució de consultes d'agricultors. També estarà disponible l'informe final de l'assaig en el [Portal Agrari](#).

LLU2024-FRU-TEA-14

Paraguais: Assaig de la influència de l'època de realització de la poda.

Coordina: Tècnic de l'EEA de Llutxent

Data inici-final: 2024-26

Ubicació: EEA-Llutxent

Antecedents: S'entén com poda d'hivern l'eliminació d'una sèrie d'òrgans (rams mixtes, brindilles, anticipats, etc.) durant el període comprés des de la caiguda de fulles fins abans de la brotada. Però, quina és la millor època per a podar davant una situació de canvi climàtic on els arbres vegeten durant més temps degut a la pujada general de temperatures. Sembla ser que quan la planta està en repòs hivernal s'eliminen només les reserves pròpies de la fusta que tallem. Mentre que les podes primerenques o tardanes, eliminen no sols estes, sinó també les que s'estan movent cap a les fustes més grosses en la fase primerenca, o cap als meristems de les gemmes en la fase tardana de l'hivern. Esta operació comporta una reducció de substàncies de reserva i una menor superfície foliar. L'eliminació de branques, en general, dona lloc a una disminució del creixement de les arrels, ja que durant la parada vegetativa del fruiter, és quan major creixement experimenta el sistema radicular. La poda influirà en els rendiments i en el desenvolupament de l'arbre. Per això, resulta de gran interès avaluar l'efecte de l'època de poda hivernal sobre la productivitat i el desenvolupament vegetatiu en fruiters caducifolis, en particular en el paraguaià ('*Prunus persica* var. *platycarpa*').

Objectius: Avaluar la influència de l'època de realització de la poda sobre la productivitat de l'arbre.

Breu referència a materials i mètodes: **Disseny experimental:** Tenim una parcel·la de 90 arbres de paraguaios plantats al setembre del 2022. Utilitzarem 24 arbres per a cada tesi (6 arbres x 4 files x tesi).; **Tractaments experimentals:** T1 serà a l'inici del repòs. T2 serà en ple repòs hivernal i T3 a l'eixida del repòs.; **Indicadors d'avaluació:** comportament de l'arbre i productivitat.

Resultats finals esperats i mitjà per a transferir: Els resultats es presentaran al sector a través dels cursos de formació i jornades tècniques impartits pel Servei de Transferència de Tecnologia, així com l'atenció i resolució de consultes d'agricultors. També estarà l'informe final en el [Portal Agrari](#)

LLU2025-HORT-EREC-17

Carxofa: Assaig en cultiu ecològic amb diferent adobament (Compost i Fem ovella).

Coordina/Contacte: Susana Úbeda (ubeda_sus@gva.es).

Data inici-final: 08/2024 - 06/2026.

Ubicació: EEA Llutxent

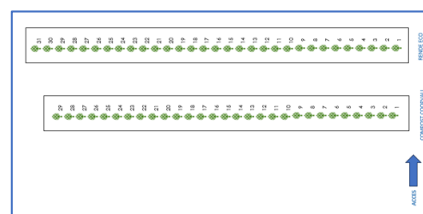
Antecedents:. La carxofa és un cultiu molt important en la nostra regió mediterrània i a causa del canvi climàtic pot ser un cultiu que pugui adaptar-se a la nostra comarca, ja que necessita hiverns suaus (mínimes superiors a -2 °C) i primaveres fresques (no gelades) que permeten allargar en cicle en qualitat i quantitat de producte abans que arriben les temperatures de l'estiu (superiors a 30 °C deixen de vegetar) que fan que els fruits siguin inservibles.

Objectius: **Disseny experimental:** Hem plantat 60 esqueixos de carxoferes de la varietat Blanca de Tudela, una línia de 29 en abonament de fons amb compost de pinyolada i l'altra línia de 31 amb fem d'ovella en sac.

Tractaments experimentals: abonament de fons amb compost de pinyolada i fem d'ovella amb una aportació addicional de sulfat de potassa.

Indicadors d'avaluació: producció total i comercial.

Resultats finals esperats i mitjà per a transferir: Els resultats es presentaran al sector a través dels cursos de formació i jornades tècniques impartits pel Servei de Transferència de Tecnologia, així com l'atenció i resolució

de consultes d'agricultors. També es farà l'informe de l'assaig en la web de la Conselleria d'Agricultura, Aigua, Ramaderia i Pesca

LLU2026-HORT-SAN-18

Carxofa: Control biològic del pugó mitjançant plantes 'banker' en cultiu ecològic de carxofa.

Coordina /Contacte: Susana Úbeda (ubeda_sus@gva.es)

Data inici-final: 2025 - 2026

Ubicació: EEA-Llutxent

Antecedents: El pugó (Aphididae) és una plaga rellevant en el cultiu de carxofa (*Cynara scolymus* L.), afectant tant el creixement vegetatiu com la producció de capítols. A més, els pugons poden transmetre virus que comprometen la qualitat del cultiu. En agricultura ecològica, l'ús d'insecticides químics està limitat, per la qual cosa es recorre al control biològic mitjançant enemics naturals com a vespes paràsites (*Aphidius* spp.), crisopes i marietes. Les plantes "banker" són espècies introduïdes a prop o dins del cultiu principal que actuen com a reservori d'enemics naturals, proporcionant-los aliment i refugi. Esta tècnica permet mantindre poblacions estables d'insectes beneficiosos, millorant el control biològic de pugons en la carxofa de manera sostenible.

Objectius: **OE1:** Avaluar l'eficàcia de les plantes "banker" per al control biològic de pugó en carxofa ecològica.; **OE2:** Determinar l'estabilitat i permanència d'enemics naturals associats a les plantes banker.; **OE3:** Comparar la reducció de densitat de pugó en parcel·les amb i sense plantes banker.; **OE4:** Generar recomanacions pràctiques per a la integració de plantes 'banker' en sistemes ecològics de carxofa.

Breu referència a materials i mètodes: **Disseny experimental:** Cultiu principal: carxofa ecològica.; 2 parcel·les: 2 parcel·les experimentals (1 amb plantes banker, 1 control). Distribució en blocs complets a l'atzar amb 3 repeticions per tractament. Les plantes banker: espècies com a cereal (blat, ordi) o caputxina, prèviament infestades amb pugó no perjudicial per a la carxofa i hostes d'enemics naturals (*Aphidius* spp.); **Tractaments experimentals:** **T1:** Carxofa amb plantes banker introduïdes;; **T2 (control):** Carxofa sense plantes banker.;

Indicadores d'avaluació: 1) **Densitat de pugó:** nombre d'individus per fulla i tija;; 2) **Abundància d'enemics naturals:** vespa paràsita, crisopes, marietes.;3) **Taxa de parasitisme:** percentatge de pugons parasitats.; 4) **Fenologia i creixement vegetatiu e la carxofera.**; 5) **Danys directes per pugó:** percentatge d'efulles afectades i vigor de la planta.

Resultats finals esperats i mitjà per a transferir: S'espera que les parcel·les amb plantes banker presenten 1) Major presència i estabilitat d'enemics naturals.; 2) Una reducció significativa de la densitat de pugó.; 3) un menor mal directe i millor desenvolupament vegetatiu de la carxofa.

La informació es transferirà al sector a través de Jornades tècniques i cursos de formació impartits pel Servei de Transferència de Tecnologia, amb l'assessorament directe a agricultors sobre la implementació de plantes banker en cultius de carxofa ecològica i la publicació de l'informe final de l'assaig tant en el Portal Agrari com en els butlletins tècnics de la Generalitat Valenciana.

LLU2026-HORT-MV-19

Lletuga: Identificació de varietats d'encisams valencians resistents a malalties i adaptades al canvi climàtic.

Coordina /Contacte: Susana Úbeda (ubeda_sus@gva.es)

Col·labora: Salvador Soler i Aleixandre, Grup de Conservació i Millora de Varietats Tradicionals (GCMVT) del COMAV-UPV

Data inici-final: 2026 - 2027

Ubicació: EEA-Llutxent

Antecedents: L'ús de les varietats tradicionals d'encisam s'ha vist progressivament reduït a causa del seu menor rendiment agronòmic, derivat principalment de la seua sensibilitat a malalties i de la dificultat en la recol·lecció d'algunes tipologies. No obstant això, estes varietats posseeixen un alt valor genètic, cultural i gastronòmic, per la qual cosa resulta fonamental recuperar i millorar el seu comportament agronòmic i comercial, mantenint al mateix temps les seues característiques tradicionals.

Objectius: **OE1:** OE1: Estudiar el comportament agronòmic i morfològic de varietats tradicionals millorades d'encisam. **OE2:** Avaluar la seua adaptació a diferents èpoques de plantació (tres cicles). **OE3:** Caracteritzar les varietats segons paràmetres de qualitat i composició.

Breu referència a materials i mètodes: Disseny experimental: Durant 2026 es fixaran les línies d'encisam a assajar després de seleccionar les més uniformes i de millors característiques de 78 varietats plantades durant la primera quinzena de gener (3 repeticions de 4 plantes per varietat). A la fi de 2026 i durant 2027 es plantaran les varietats seleccionades per a tres cicles (1r cicle novembre 2026; 2n cicle gener 2027; 3er cicle abril 2027). El reg és localitzat sobre plàstic negre, amb aportacions d'aigua ajustades a les necessitats de cada cicle i varietat.

Indicadors d'avaluació: 1) Evolució del cultiu (desenvolupament fenològic i estat sanitari); 2) Caracterització morfològica i agronòmica de les varietats.; 3) Tipificació i caracterització de qualitat i composició (color, textura, pes, contingut en matèria seca, etc.).

Resultats finals esperats i mitjà per a transferir: Els resultats es presentaran al sector mitjançant cursos de formació i jornades tècniques impartides pel Servei de Transferència de Tecnologia, així com a través de l'atenció i resolució de consultes d'agricultors. Així mateix, s'elaborarà l'informe complet de l'assaig, que estarà disponible en el Portal Agrari.

LLU2026-FRU-TEA- 20

Albercoc: Assaig d'aplicació de fitorreguladores.

Coordina/Contacte: Tècnic de l'EEA Llutxent

Data inici-final: primavera 2026 - continuu.

Ubicació: EEA-Llutxent

Antecedents: L'albercoquer (*Prunus armeniaca* L.) és un cultiu de gran interès econòmic i tradicional en la Comunitat Valenciana. En els últims anys, el sector ha mostrat interès per l'optimització de la floració, el quallat i la grandària de fruit, factors determinants per a la rendibilitat del cultiu. L'ús de fitorreguladors (substàncies que modifiquen l'equilibri hormonal de la planta) pot millorar la inducció floral, la uniformitat de floració, la reducció de la caiguda de fruits i el calibre final del fruit. No obstant això, la resposta depèn de factors com la varietat, l'estat fenològic i les condicions climàtiques locals, per la qual cosa resulta necessari avaluar-los en condicions reals de camp.

Objectiu general: Este assaig es planteja per a estudiar l'eficàcia i seguretat de diferents fitorreguladors en una plantació d'albercoquer de la comarca de la Vall d'Albaida. Els objectius específics són: **OE 1:** Avaluar la

resposta de l'albercoquer a l'aplicació de diferents fitorreguladors.; **OE2:** Determinar l'efecte sobre el percentatge de floració, quallat, calibre i pes de fruit.; **OE3:** Analitzar la possible influència sobre la brotada i l'equilibri vegetatiu.; **OE4:** Identificar la dosi i moment òptim d'aplicació per a maximitzar l'eficàcia.

Metodologia: Disseny experimental. L'assaig es realitzarà en la parcel·la experimental d'albercoquer de varietat primerenca de pellroja i carn taronja situada a la comarca de la Vall d'Albaida. L'assaig comprén 3 tires de 16 arbres cadascuna (total: 48 arbres) irrigats amb reg localitzat corresponent cadascuna d'elles a un tractament experimental: **T1 (control):** testimoni sense aplicació de fitorregulador; **T2: Fitorregulador A en prefloració**, abans de l'obertura de flors (dosi recomanada); i **T3: Fitorregulador B en quallat** (Després de la caiguda de pètals) (dosi recomanada) (*Es respectaran vores de seguretat entre tires per a evitar deriva de producte. S'aplicarà mitjançant motxilla o polvoritzador de precisió*).

Indicadors d'avaluació: 1) Percentatge de brotada i floració. 2) Percentatge de quallat de fruit. 3) Número i pes mitjà de fruits per arbre. 4) Calibre del fruit (mm). 5) Producció total (kg/arbre i kg/ha). 6) Observacions d'efectes secundaris o fitotoxicitat.

Resultats finals esperats i mitjà per a transferir: S'espera que l'aplicació de fitorreguladores millore la floració i el quallat de fruit, augmente el calibre i el pes mitjà del fruit i, no produïska efectes negatius en la fisiologia de l'arbre. Els resultats es difondran a través de Jornades tècniques i cursos de formació del Servei de Transferència de Tecnologia, es realitzarà un Informe tècnic final disponible en el Portal Agrari i s'assessorarà directament agricultors i tècnics interessats en l'ús racional de fitorreguladors.

LLU2026-FRU-EREC-21

Paraguaià: Assaig de producte conservador d'humitat i diferents abonats en la parcel·la de paraguaians.

Coordina /Contacte: Tècnic de l'EEA Llutxent

Data inici-final: 2026 -

Ubicació: EEA-Llutxent

Antecedents: El cultiu de paraguaià (*Prunus persica* var. *platycarpa*) ha experimentat un important desenvolupament a la comarca de la Vall d'Albaida, especialment amb varietats primerenques i de baix requeriment en hores-fred. En les condicions actuals d'augment de temperatures i disminució de disponibilitat hídrica, es fa necessari optimitzar l'eficiència del reg i la fertilització, buscant mantindre la productivitat i la qualitat del fruit amb el menor impacte ambiental possible.

Existeixen en el mercat productes de conservació d'humitat del sòl, generalment basats en polímers naturals o minerals, que redueixen l'evaporació, milloren l'estructura del sòl i augmenten la retenció d'aigua en la zona radicular. D'altra banda, la combinació d'estratègies d'abonat adaptades al maneig ecològic o racional pot incidir directament en el desenvolupament vegetatiu, la floració i la qualitat final del fruit.

Objectiu general: Amb este assaig es pretén avaluar l'eficàcia d'un producte conservador d'humitat en combinació amb diferents estratègies d'adobament en un context de cultiu comercial. Els objectius específics són: **OE1:** Avaluar l'efecte d'un producte conservador d'humitat del sòl sobre l'estat hídric del cultiu i la producció.; **OE2:** Comparar diferents estratègies d'adobament en el cultiu de paraguaià.; **OE3:** Analitzar la interacció entre la humitat del sòl, el vigor vegetatiu i la qualitat del fruit. **OE4:** Determinar l'eficiència agronòmica i econòmica dels tractaments aplicats.

Breu referència a materials i mètodes: Disseny experimental: Es realitzen 4 tractaments experimentals en 90 arbres de paraguaià var Zodiac sobre patró Garnem (GxN) distribuïts en 4 tires homogènies d'aproximadament 22-23 arbres per tira en un marc de plantació de 5 x 4 m. En cada tira s'aplicarà un tractament concret i cada tractament correspon a una combinació de producte conservador d'humitat i abonat. (El producte conservador

d'humitat s'aplicarà a l'inici del cicle (després de la poda o abans de la brotada) i, la fertilització s'adaptarà a les necessitats fenològiques del cultiu).

Tractaments experimentals: **T1- Testimoni:** abonat habitual de la finca, sense conservador d'humitat (22 arbres); **T2: Abonat orgànic + Conservador d'humitat** (aplicació de producte en línia de degoteig + compost madur) (23 arbres); **T3: Abonat mineral ecològic + Conservador d'humitat** (aplicació de producte en línia de degoteig + adob mineral autoritzat en ecològic) (23 arbres); **T4: Abonat orgànic SENSE Conservador d'humitat** (només s'aplica compost madur) (22 arbres).

Indicadors d'avaluació: **Agronòmics:** Brot i desenvolupament vegetatiu (longitud mitjana de brots, nombre de fulles); Fenologia del cultiu (brotada, floració, quallat); Producció (kg/arbre i kg/ha); Grandària mitjana i calibre de fruit.; **De sòl i humitat:** Contingut d'humitat del sòl (%); Temperatura del sòl (°C).; Conductivitat elèctrica i matèria orgànica; **De qualitat de fruit:** Pes mitjà (g), Sòlids solubles (°Brix) i fermesa (kg/cm²).

Resultats finals esperats i mitjà per a transferir: S'espera que en els tractaments amb conservador d'humitat millore l'estat hídric del sòl i de la planta, s'incremente el rendiment i calibre mitjà del fruit i que els resultats determinen la viabilitat de la substitució parcial de l'abonat mineral per abonaments orgànics i contribuint amb tot això a una gestió més sostenible de l'aigua i els nutrients en fruiters d'os. Els resultats es difondran a través de Jornades tècniques i cursos de formació del Servei de Transferència de Tecnologia, es realitzarà un Informe tècnic final disponible en el Portal Agrari i s'assessorarà directament agricultors i tècnics interessats en l'ús racional de fitorreguladores.

STT Montcada 2026

MON2021-GAR-MV-2	Col·lecció de varietats i clons de garrofera (<i>Ceratonía siliqua</i> L.). Ampliació 2026.
MON2018-OLI-MV-6	Selecció clonal d'oliveres monumentals de la varietat 'Farga'.
MON2026-GAR-MV-7	Col·lecció de seleccions varietals de garrofera (<i>Ceratonía siliqua</i> L.).

MON2021-GAR-MV-2

Col·lecció de varietats i clons de garrofera (*Ceratonía siliqua* L.).

Coordina/Contacte: José Malagón (malagon_jos@gva.es)

Ubicació: STT-Moncada

Data d'inici - final: 2021 - sense determinar

Antecedents: La garrofera (*Ceratonía siliqua* L.) és un cultiu llenyós perennifoli de la família de les Lleguminoses (subfamília Cesalpinoideas). Se'l denomina també garrofer, garrofero o garrofera. És una espècie polígam-trioica amb arbres femelles, mascles i hermafrodites en diferents peus, segons varietats. És típic de la zona prelitoral mediterrània fins als 500 metres d'altitud. Té interès agronòmic, forestal, paisatgístic, turístic i ambiental (embornal de CO₂). El seu fruit és un llegum indehiscent i coriaci i composta de polpa (90%) i llavors o garrofins (10%). La polpa conté farina rica en sucres, fibra soluble, antioxidants i sense glúten. També conté Pinitol un anticancerígen i regulador de la diabetis tipus 2. De les llavors s'extrau la 'goma de garroff', un espessidor i estabilitzant natural (E-410 o LGB) usat majoritàriament en la indústria alimentària (forn, gelateria, productes carnis, etc.).

Objectius: Conformar una col·lecció de varietats i clons de garrofera per a tindre a la disposició d'investigadors i milloradors d'un Banc de Germoplasma d'esta espècie llenyosa, típica de la Comunitat Valenciana. Per a esta col·lecció s'han seleccionat les millors varietats i clons de la Comunitat Valenciana, Catalunya, Balears, Múrcia, Andalusia i de l'Algarve (Portugal). **Disseny experimental:** Al febrer de 2021, en parcel·la de 2200 m², es van plantar 80 plançons de garrofera franca per a empeltar-los a la primavera del 2022, a raó de 2 plantes/varietat, a un marc de plantació 6x4.5 m. S'han seleccionat 40 varietats femenines i hermafrodites més significatives procedents del Camp d'Experiències de Lliria-Casinos.

Procedència	Femenines	Hermafrodites
Comunitat Valenciana	Matalafera de Buñol, Matalafera de Calles, Matalafera de Gestalgar, Matalafera de Tous, Matalafera de Soneja, Melera de Tous, Negra de Gata de Gorgos, Negra de Peníscola, Rocha de Casinos, Borda de Relleu, Rojal de la Vila Joiosa, Cacha d'Algímia d'Alfara, Cacha de Casinos, Del Masclet de Vall d'Uixó, Murtera de Vall d'Uixó, Vera d'Ontinyent.	Flor i Garrofa d'Anna, Flor i Garrofa de Buñol, Esborra de Tàrbena, Borrera de Gata de Gorgos, Mallorquina de Macastre, clon de Jesús Pobre de Dénia, clons de Gata de Gorgos-2, 4 i 5, clon de S. Miguel de Salinas L12-F5.

Catalunya	clons de Rojal 1 i 5.	
Illes Balears	Duraio, De la *Mel, Negra, Forastera.	Panesca d'Eivissa.
Múrcia		Ram.
Andalusia	Sayalonga.	
Algarve	Galhosa, Mulata.	
*EiG	Duraio (selecció), Sdc (Sot de Chera).	E-13P

- **Pla 2026:** Ampliació de la col·lecció en la primavera de 2026, introduint algunes varietats de la qual disposem a Casinos i noves obtencions que seran facilitades per Vivers Herandorena () El Viver ens proposa introduir les següents: Duraio (femella) clon de la EiG amb patrons clonals in vitro (CVT i THR) i llavor (varietat femella de referència), E13P (varietat hermafrodita de referència), amb patrons clonals in vitro (CVT i THR) i franc, clon SdC (Sot de Xera) (femella) sense patró, reproduïda in vitro (autoarrelades) i planta SdC empeltada i incloure les últimes seleccions de EiG com Turis, 8p i altres una mica més noves prèvia autorització de EiG.

(*). En total s'introduiran 40 seleccions més (dues repeticions per selecció), facilitades per Vivers Herandorena.

A-2	Blanca de Gata de Gorgos
A-4	Lindar de Gata de Gorgos
A-6	Costella de Gata de Gorgos
A-8	Judeva de Benissa
A-11	Santa María de Finestrat
A-12	Melera d'Aigües de Bussot
A-13	Panesca d'Aigües de Bussot
A-14	Comuna de Vila-Joiosa
A-16	Comuna d'Oriola
A-22	Gata de Gorgos-6
A-30	San Miguel de Salinas
A-33	San Miguel de Salinas
A-46	Gata de Gorgos
A-50	De la Peña de Gata de Gorgos
Cs-2	Ralladora de Vall d'Uixó
Cs-7	Del Pom de Vall d'Uixó
Cs-8	Negra de Sant Jordi
Cs-14	Negra de Peníscola
Cs-18	Càlig
Cs-19	Pomera

Cs-20	Casuda de Vall d'Uixó
Cs-21	Costilla de Toro de Soneja
Cs-24	Banyeta de Soneja
M-2	Tendral-1 de Mallorca
M-8	Misto de Mallorca
M-13	D'Embugader de Mallorca
M-14	Rotge de Mallorca
Ma-2	Gastor de Màlaga
T-2	Costella de Ruc de Tarragona
T-4	Negret de Tarragona
T-5	Rotjal de Tarragona
T-6	Tendral de Tarragona
V-5	Costella de Burro de Tous
V-6	Blanca de Tous
V-11	Negra de Casinos
V-12	Judío de Casinos
V-17	Roya Lisa de Calles
V-20	Del Manojó de Calles
V-23	Manolita d'Anna
V-26	Casuda d'Algar de Palància

S'espera plantar en la tardor de 2026

Indicadors d'avaluació: producció mitjana (kg garrofa/arbre), rendiment en garrofi (%), vigor de l'arbre (secció del tronc) i sensibilitat varietal a plagues i malalties, particularment a l'oïdi de la garrofera (*Oidium ceratoniae*).

Resultats finals esperats i mitjans per a transferir-los: Cursos i Jornades de l'SST. Es realitzarà una publicació divulgativa amb les dades obtingudes a partir de la Campanya 2027. S'ha realitzat un vídeo sobre el "[Empelt de pua en el cultiu de la garrofera](#)" i la publicació '[La tècnica del injerto en el cultivo del algarrobo](#)' Rev. Fruticultura , nº 100: 60-71.

MON2020-OLI-MV-7

Banc varietal d'oliveres de la Comunitat Valenciana.

Coordina/Contacte: Sergio Paz (paz_ser@gva.es)

Ubicació: STT-Moncada

Data d'inici - final: 2020 - sense determinar

Antecedents: El Banc de Varietats d'Olivera Comunitat Valenciana situat en el terme de Lliria s'hi haja en una situació precària, per la qual cosa es va decidir en 2020 traslladar-lo a les instal·lacions que disposa la Conselleria d'Agricultura en la seua finca del *STT de Moncada. Esta Col·lecció va ser realitzada després de la prospecció varietal a mitjan anys 90 del segle passat, i durant estos anys ha permés avaluar la productivitat varietal, l'adaptació a la mecanització, la qualitat de l'oli i/o les seues bones qualitats com a oliva de taula; també es van prendre dades agronòmiques, fenològics, característiques de l'arbre, del fruit i incidència de plagues i malalties.

Objectius: La Col·lecció arreplega 69 *cv diferents cultivars per tota la geografia de la Comunitat Valenciana, que van ser reproduïdes en la *EEA-Elx i van permetre constituir el Banc de Varietats que es va situar en *Lliria. El nou Banc de Moncada s'ha empeltat (iniciat en 2020) sobre oliveres del *cv 'Vilallonga' (plantat en 2001), a un marc de 6 x 7 metres, amb dos repeticions per clon. **Pràctiques culturals:** Tractaments: contra el *repilo* a la primavera mitjançant oxiclòrid de coure, contra mosca de l'olivera des de l'enduriment de l'os fins a recol·lecció cada 20-25 dia amb spinosad i parany massiu (atracció i mort) durant tot l'any.

Resultats finals esperats i mitjans per a transferir-los: Donada la naturalesa de l'experiència (Banc Varietal), el seu objectiu és prioritari és la preservació de material vegetal, a més que puga servir d'aparador per a mostres varietals durant la celebració de cursos i jornades. Esperem que per a la campanya 2024 comencen a donar les primeres collites els arbres amb l'empelt més desenvolupat.

Dificultats d'especial consideració: Les línies portagotersos s'han reduït a una sola per fila respecte a la doble que hi havia originalment.

MON2026-GAR-MV-10

Col·lecció de seleccions varietals de garrofera (*Ceratonia siliqua L.*).

Coordina/Contacte: Sergio Paz (paz_ser@gva.es)

Col·labora: Viveros Hernandorena

Ubicació: STT-Moncada

Data d'inici - final: 2026 - sense determinar

Objectius: Seguiment i avaluació de noves obtencions i combinacions varietat/patró.

Material i mètodes: Plantació en la primavera de 2026 (març) a un marc de plantació 6 x 4.5 m de noves obtencions i combinacions varietat/patró, a raó de 7 repeticions per combinació selecció/patró).

(*) La llista podria veure's modificada i/o ampliada.

<i>Selecció</i>	<i>Patrò</i>
E-13P (hermafrodita)	Franc C14
E-13P (hermafrodita)	THR IV C14
E-13P (hermafrodita)	CTV IV C14
SdC (femella)	Franc C14
SdC (femella)	<i>In vitro</i> C14
Duraio (clon de l'EiG. femella)	Franco C14
Duraio (clon de la EiG. hembra)	THR IV C14
Duraio (clon de la EiG. hembra)	CTV IV C15
Turis (hermafrodita)	Franco C14
E-8P (hermafrodita)	Franco C14

Sent:

THR IV *Patrò clonal procedent de la varietat Rojal multiplicada in vitro*

CTV IV *Patrò clonal procedent de la varietat E-26 multiplicada in vitro*

Franco *Patrò de llavor de la varietat Rojal*

Relació de les activitats experimentals ja iniciades i encara actives (negre) i noves

EEA Vila-real 2026

VIL2016-CIT-MV-1	Cítrics: Assajos de noves varietats de mandarines obtingudes en IVIA.
VIL2020-CIT-MV-2	Cítrics: Camp demo de varietats ornamentals i gastronòmiques de cítrics.
VIL2022-CIT-SAN-3	Cítrics: Assaig de volàtils en el context d'estratègies de control d'HLB.
VIL2016-ALV-MV-5	Alvocater: Estudi comparatiu de varietats i patrons d'alvocat.
VIL2022-ALV.ECO-TEA-6	Alvocater: Maneig del cultiu ecològic de l'alvocat.
VIL2017-KIWI-MV-9	Kiwi: Comportament agronòmic del kiwi hayward (polpa verda) i dori (polpa groga) amb baixa exigència en fred. Comportament del minikiwi (<i>Actinidia arguta</i>).
VIL2017-NOU-MV-11	Anouer: Comportament agronòmic de 3 varietats d'anouer amb baixa necessitat de fred hivernal.
VIL2019-PIT-MV-12	Pitaia: Col·lecció de varietats de pitaia. Comparació cultiu pitaia amb varietats autofèrtils amb convencionals.
VIL2019-FIG-MV-13	Figuera: Col·lecció de varietats de figuera. Prospecció de material vegetal.
VIL2022-HORT.ECO-PDAV-15	Gestió i manteniment del banc de llavors de varietats tradicionals.
VIL2023-CIT.ECO-MV-18	Cítrics: Parcel·la demostrativa de cítrics eco.
VIL2023-ALV-MV-19	Alvocater: Estudi comparatiu de patrons antillans d'alvocat.
VIL2023-HORT-SAN-20	Assaig tomaca EH c/s <i>Trichoderma</i> (Nesi) en l'EEA Vila-real.
VIL2024-MANG.ECO-MV-24	Mango: Parcel·la demostrativa. Col·lecció de varietats.
VIL2025-CIT-TEA-26	Cultiu de clemenules en espatlera i reg en altura.
VIL2025-CIT-SAN-28	Assaig d'eficàcia insecticides tractament en camp de <i>Scirtothrips aurantii</i> .
VIL2025-ALV-SAN-29	Seguiment i estimació de llindars en alvocat de <i>Scirtothrips aurantii</i> .
VIL2025-CIT-SAN-30	Punt de control per a estratègia de control de <i>Scirtothrips aurantii</i> .
VIL2025-TEA-32	Investigació en cultius energètics i biocombustibles obtinguts a partir d' <i>Euphorbia</i> .
VIL2025-EREC-33	Bessó digital per a l'estimació i el control de la humitat del sòl en agricultura de precisió.
VIL2025-COMP-34	Valoració de l'humus de cuc (vermicompost) com a fertilitzant en cultiu de BRÒCOLI.

VIL2025-COMP-35	Producció d'humus de cuc (vermicompost) a partir de diferents substrats.
VIL2024-CIT-TEA-36	Eficàcia d'aplicació de glicina betaïna per a augmentar quallat i disminuir el clevillat en murina.
VIL2025-KIWI-TEA-37	Influència de l'arqueig i lligatge de branques de kiwi en la producció.

VIL2017-CIT-MV-1

Assajos de noves varietats de mandarines obtingudes en IVIA.

Coordina/Contacte: Ana Pardo (pardo_anamarb@gva.es) (STT - Vila-real)

Ubicació: EEA – Vila-real

Data d'inici-final: 2017-202X

Antecedents: Facilitar dades a l'agricultor per a una futura reconversió varietal perquè no haja de dependre de les varietats de club.

Objectius: Estudiar el comportament de diferents varietats de cítrics triploides i irradiades obtingudes en IVIA (TRI-707, IVIA-PRI-103, omet, murina, neufina, alborea, safor). **Indicadors d'avaluació:** Producció comercial (nre. de fruits, kg). Característiques qualitatives dels fruits.

Resultats finals esperats i mitjà per a transferir-los: De totes les varietats assajades, de moment les que presenten més interès són la IVIA-707, la IVIA-PRI-103 i IVIA-PRI-88. Totes són varietats triploides.

VIL2017-CIT-MV-2

Camp demo de varietats ornamentals i gastronòmiques de cítrics.

Coordina/Contacte: Ana Pardo (pardo_anamarb@gva.es) (STT – Vila-real)

Ubicació: EEA – Vila-real

Data d'inici-final: 2017-202X

Antecedents: Hi ha agricultors que volen eixir dels canals tradicionals de la citricultura i sol·liciten informació sobre el comportament d'esta mena de material vegetal per a l'alta cuina, pastisseria i cocteleria.

Objectius: Donar a conèixer alternatives de varietats de cítrics a les tradicionals que es troben en el banc de germoplasma situat en l'IVIA. Es van empeltar fa 7 anys. **Indicadors d'avaluació previstos:** Producció comercial (nre. de fruits, kg). Característiques qualitatives dels fruits.

Resultats finals esperats i mitjà per a transferir-los: Cursos i jornades STT. Articles divulgació tècnica.

VIL2022-CIT-SANT-3

Assaig de volàtils en el context d'estratègies de control d'HLB.

Coordina: Alberto Urbaneja (IVIA)

Ubicació: EEA – Vila-real

Data d'inici-final: 2022 -

Antecedents: Quan les plantes es veuen atacades per plagues o malalties emeten substàncies volàtils que servixen per a atraure enemics de la plaga o lluitar contra determinades malalties produïdes per fongs o bacteris (HLB).

Objectius: Estudiar els volàtils emesos per diferents patrons obtinguts en l'IVIA i empeltats amb una mateixa varietat. **Disseny experimental:** Blocs a l'atzar i repeticions. **Tractaments:** Els habituals per al manteniment del cultiu. **Indicadors d'avaluació:** Substàncies volàtils emeses.

Resultats finals esperats i mitjà per a transferir-los: Cursos i jornades STT. Articles divulgació tècnica.

VIL2016-ALV-MV-5

Estudi comparatiu de varietats i patrons d'alvocat.

Contacte: Ana Pardo (pardo_anamarb@gva.es) **Coordinen/Col·laboren:** Sergio Paz / Julio Climent (STT-Montcada)

Ubicació: EEA – Vila-real

Data d'inici-final: 2016-202X

Antecedents: La seua introducció relativament recent en la nostra Comunitat va plantejar nombrosos dubtes agronòmics, tant en les tècniques de maneig de cultiu com en l'ús de patrons i l'elecció de la varietat, per això es planteja conèixer l'adaptació del cultiu de l'alvocat a les condicions climàtiques, edàfiques i hídriques de la Plana de Castelló.

Objectiu: L'assaig comparatiu comprén 4 varietats comercials d'alvocat, bacon, fort, hass i lamb-hass en combinació amb 4 patrons diferents, un de llavor, el topa-topa, i tres clonals, duke-7, toro canyon i dusa. Atés que les varietats de pell verda (bacon i fort) tenen menys demanda comercial, en estes només s'han utilitzat per a este assaig dos patrons, topa topa i duke 7, mentres que per a hass i lamb hass s'han emprat els quatre patrons anteriors. **Disseny experimental:** 10 arbres per combinació (patró/varietat) repartits en 5 repeticions (blocs a l'atzar) de 2 arbres. **Data de plantació:** juliol de 2016 en parcel·la de 6.500 m². **Marc de plantació:** 6 × 6 metres (densitat de 278 arbres/hectàrea), amb planta donada per Viveros Brokaw España, SL. Arbres formats amb una poda en vas a dos-tres braços i alçària de creuera variable segons el tipus de patró (topa topa 60-70) cm; i en clonals, més baixa (30-50 cm) i irregular. **Indicadors d'avaluació:** avaluació agronòmica i caracterització de les plantes i fruits anuals de l'arbratge (vigor patró/varietat, emissió de rebrots de patró); de la intensitat de floració i de defoliació; de la producció i caràcters qualitius de la fruita. A més de la diferent afecció en plagues, malalties i fisiopaties.

Resultats obtinguts: Disponibles en [Memòria activitats 2024](#) (pàg. 104-105). **Resultats finals esperats i mitjà per a transferir-los:** Cursos i jornades STT. Està pendent de publicar-se un article divulgatiu. Recopilatoris de resultats obtinguts en 4 últimes campanyes.

VIL2021-ALV.ECO-TEA-6

Maneig del cultiu ecològic de l'alvocat.

Contacte: Toni Castaño (STT – Vila-real) (castanyo_ant@gva.es) **Coordinen/Col·laboren:** Sergio Paz / Julio Climent (STT-Montcada)

Ubicació: EEA – Vila-real

Data d'inici-final: 2021 -

Antecedents: Com que es tracta d'un cultiu nou en la zona de Castelló i en expansió ràpida, és important conèixer el comportament de les diferents varietats d'alvocat amb tècniques de cultiu ecològic.

Objectius: Es tracta de vore les diferències de comportament de les diferents varietats en cultiu ecològic i el seu maneig.

Referència breu a materials i mètodes: En 2021 es van plantar 42 plançons d'alvocats + 10 plançons de diferents varietats combinades en el mateix patró, dusa. Les varietats són: lamb-hass, carmen, hass-maluma, reed i el pol·linitzador ettinger. Després de la formació dels arbres, es fa un seguiment de possibles plagues i malalties juntament amb els tractaments necessaris amb productes ecològics. **Indicadors d'avaluació:** Taxa de creixement anual (alçària d'arbre i diàmetre de tronc), rendiment anual, sensibilitat a plagues i malalties.

Resultats finals esperats i mitjà per a transferir-los: Cursos i jornades tècniques STT.

VIL2017-KIWI-MV-9

Comportament agronòmic del kiwi hayward (polpa verda) i dori (polpa groga) amb baixa exigència en fred. Comportament del minikiwi (*Actinidia arguta*).

Contacte: Ana Pardo (pardo_anamarb@gva.es), Toni Castaño (castanyo_ant@gva.es)

Coordina: Sergio Paz (STT-Montcada)

Ubicació: EEA – Vila-real

Data d'inici-final: 2017-2029

Antecedents: Només 3 espècies tenen valor comercial: *Actinidia deliciosa* (kiwi de polpa verda), *Actinidia chinensis* (kiwi de polpa groga) i *Actinidia arguta* (kiwi xicotet, glabre, de polpa verda, denominat minikiwi). És una espècie dioica amb arbres mascles (pol·linitzadors) i femelles (productives) en diferents peus. Per a l'elecció de la varietat és fonamental tindre en compte l'acumulació d'hores fred (HF) durant el repòs hivernal. Les varietats de polpa verda requereixen unes 600-800 HF i les de polpa groga, 300-400 HF. Convé protegir la plantació amb malles paravent i d'ombreig. També és un cultiu exigent en condicions edafològiques. Cal evitar la incidència de la clorosi en el desenrotllament de les plantes aplicant diverses tècniques de cultiu des de la plantació: preparar un llit d'adob orgànic i sulfat de ferro en el fons del bancal, utilitzar adobs de reacció àcida, baixar el pH de l'aigua de reg aprofitant la fertilització amb àcid nítric o fosfòric, etc.

Objectiu: Avaluar l'adaptabilitat agroclimàtica i la productivitat del kiwi de polpa verda hayward enfront de la varietat de polpa groga dori amb baixes necessitats de fred hivernal, i del minikiwi. **Referència breu a materials i mètodes:** La plantació es va realitzar a primers de març de 2017 en un rafal d'uns 500 m² amb un marc de plantació de 3 x 3 m. La plantació consta de 4 files de cultiu amb 13 plantes/fila: minikiwi, dori, hayward *in vitro* i hayward/tomuri. Hi ha 3 plantes mascle distribuïdes uniformement en cada fila. En febrer de 2024, a causa de la molt escassa productivitat obtinguda en soreli es van reempeltar estes plantes amb la varietat dori. En octubre de 2025 ja s'ha obtingut la primera collita.

Els caràcters estudiats són: fenologia, kg/arbre, grandària del fruit i contingut en sucres (graus Brix).

Resultats obtinguts: Disponibles en [Memòria 2024](#) (pàg. 108-109). La plantació ha sigut visitada per nombrosos agricultors i tècnics de les cooperatives.

VIL2017-NOU-MV-11

Comportament agronòmic de 3 varietats d'anouer amb baixa necessitat de fred hivernal.

Contacte: Ana Pardo (pardo_anamarb@gva.es)

Coordina: Ana Pardo (STT – Vila-real)

Ubicació: EEA – Vila-real

Data d'inici-final: 2017-2026

Antecedents: Estes varietats californianes s'han seleccionat per la seua productivitat i qualitat del fruit (calibre, sabor, grandària del fruit, etc.), a més que tenen menys exigències en hores fred (HF) en relació amb les varietats franceses. La varietat serr és la que necessita menys repòs hivernal, unes 400 HF, i pot adaptar-se millor a les condicions climàtiques de la zona sublitoral.

Objectiu: Avaluar l'adaptabilitat agroclimàtica i la productivitat de 3 varietats americanes d'anouer amb baixes necessitats de HF, de calibre gruixut del fruit i maduració primerenca: serr, howard i chandler, i la varietat espanyola autofèrtil gales. **Materials i mètodes:** Plantació: març de 2017. Marc plantació: 7 x 7 m. Les varietats estan empeltades sobre el patró *Juglans regia*. **Varietats:** Serr: 96 plantes + 2 plantes pol·linitzadores hartley; howard: 36 plantes + 2 plantes pol·linitzadores fernette; chandler: 3 plantes, pol·linitzades amb fernette; gales: 2 plantes (autofèrtil). **Indicadors d'avaluació:** Els caràcters estudiats són: fenologia, kg/arbre en corfa i en llavor, rendiment en llavor, calibre del fruit, pes del fruit en corfa i en llavor.

Resultats obtinguts i mitjà per a transferir: Disponibles en la [Memòria 2024](#) (pàg. 109). La plantació ha sigut visitada per nombrosos agricultors i tècnics de les cooperatives.

VIL2019-PIT-MV-12

Col·lecció de varietats de pitaia.

Contacte: Ana Pardo (STT) (pardo_anamarb@gva.es)

Coordina/Col·labora: Julio Climent i Sergio Paz

Ubicació: EEA – Vila-real

Data d'inici: 2019 - final

Antecedents: La pitaia és una cactàcia epífita i enfiladissa procedent de Centreamèrica que no resisteix la insolació directa ni les temperatures altes ni baixes. Es cultiva pel fruit (fruita del drac), que és una baia ovoide, allargada o redona, la corfa de la qual està composta per bràctees de color roig o groc i una polpa blanca, violàcia o roja. L'interès d'este cultiu radica en els alts preus als quals arriba en el mercat i els escassos requeriments hídrics, encara que requereix una coberta que el protegisca del sol i la pol·linització manual de les flors, que s'obrin durant la nit.

Objectius: Observar el comportament agronòmic de varietats de pitaia, tant convencionals com autofèrtils, en les condicions edafoclimàtiques i hídriques de l'EEA de Vila-real.

Disseny experimental: se situa davall d'un hivernacle de malla i les plantes es recolzen sobre tanca mòbil d'obra galvanitzada inclinada 70° amb l'horitzontal i una altura d'1,70 m. La xicoteta col·lecció està formada per 8 individus plantats en 2019 de les varietats convencionals *Hylocereus undatus*, *Hylocereus hybridum*, JC01, JC02 i tesoro. En maig de 2025 s'amplia l'assaig amb 4 plantes de la varietat jindu, que és autofèrtil i no necessita pol·linització manual, cosa que és un dels inconvenients més acusats del cultiu de la pitaia; a més, permet obtindre fruits de calibre comercial amb el seu propi pol·len.

Indicadors d'avaluació: Comparar producció i qualitat entre les diferents varietats cultivades.

Els resultats es presentaran al sector a través dels cursos de formació i jornades tècniques impartides pel Servei de Transferència de Tecnologia, així com l'atenció i la resolució de consultes d'agricultors.

VIL2020-FIG-MV-13

Col·lecció de varietats de figuera. Prospecció de material vegetal.

Coordina: Ana Pardo (STT – Vila-real)

Col·laboren: Julián Bartual i M. José Navarro (EEA-Elx)

Ubicació: EEA – Vila-real

Data d'inici-final: 2020 - 2030

Antecedents: Conservació de material vegetal de figuera de varietats locals i tradicionals, així com algunes que hem considerat interessants per les seues aptituds per a esta zona.

Objectius: Es programen les activitats següents de manera ordenada: 1) prospecció i conservació de material vegetal de varietats locals i tradicionals; 2) caracterització de varietats locals i d'introducció; 3) estudi del comportament agronòmic en maneig ecològic. Plantació: juliol 2020 i 2021. **Disseny:** 1 planta/varietat; a 3 m entre plantes × 4 m entre files; reg de suport: 2 goters de 4 litres/hora per arbre (inicialment 1 goter/arbre).

Varietats: banane, colar, brown turkey, coll de dama blanca, TSB, carabasseta, negra cabezuela, conàdria, burjassot, tres en càrrega, dalmatie, noire de caromb, brasilera, albacor i *as*. **Indicadors d'avaluació:** Per a l'avaluació agronòmica i la caracterització de les plantes i els fruits, es prenen anualment dades sobre el desenrotllament de l'arbratge (vigor patró/varietat, emissió de rebrots de patró), de la intensitat de floració i de defoliació, producció i qualitat de la fruita. També s'observarà l'afecció diferent en plagues, malalties i alteracions fisiològiques.

Resultats en 2024: La xicoteta dimensió de l'assaig impossibilita obtindre dades significatives. De moment, estes són les consideracions de l'any 2024: *Inici collita:* última setmana de juliol; *pes mitjà fruit:* dalmatie (72,98 g) > coll dama blanca 2 (72,48 g) > brasilera (71,82 g) > negra cabezuela (70,34 g) > conàdria (69,15 g) > colar 1-JM (45,83 g); *rendiment (kg/arbre):* conàdria (3,797 kg/arbre) > colar 1-JM (1,883 kg/arbre) > dalmatie (1,223 kg/arbre).

Resultats finals esperats i mitjà per a transferir-los: Cursos i jornades STT. Comunicacions tècniques.

VIL2022-HORT.ECO-PDAV-15

Pla de diversitat agrària valenciana. Catàleg valencià de varietats tradicionals d'interés agrari. Producció de llavors.

Contacte: Raquel Torres Polo (torres_raqpol@gva.es)

Col·laboradora: Ana Pardo

Ubicació: EEA – Vila-real

Data inici-final: tots els anys

Antecedents: El Catàleg valencià de varietats tradicionals d'interés agrari és una de les ferramentes principals del PVDA. L'any 2025 s'incorporen sis noves varietats, i s'arriba fins a 51 varietats de 22 cultius diferents. La col·lecció de llavors del catàleg està disponible públicament per a tothom que ho sol·licite, i s'han de produir nou lots de llavors per a mantindre els estocs i comprovar els trets de les varietats. D'altra banda, també hi ha un gran nombre de lots de llavors emmagatzemades que requereixen ser testades per a conèixer la seua viabilitat, i sí que es va necessitar la seua regeneració en camp, atès que són varietats tradicionals amb el risc de desaparèixer dels camps i la seua conservació és important.

Objectius: 1. Produir prou quantitat de llavors de qualitat, en cultiu ecològic, per a aconseguir el catàleg. 2. Caracteritzar les plantes parentals per a comprovar les característiques de cada varietat. 3. Mantindre el banc de germoplasma present en l'Estació Experimental.

Referència breu a materials i mètodes: Disseny experimental: 1. Planificació dels cultius a implantar per a produir llavor, en funció de les existències, i en coordinació amb els altres centres productors. Les varietats previstes per a multiplicar en 2026 són: pésol de trencar, pésol fi, safanòria morada, rave roig i ceba bavosa. 2. Sembra, plantació i cultiu de les plantes parentals fins a la maduresa de les llavors, observant les limitacions pels encreuaments no desitjats i aplicant els protocols sanitaris adequats per a minimitzar el risc de transmissió de malalties. Caracterització de les plantes parentals. 3. Aplicació del procediment de neteja i processament adequat de les llavors segons l'espècie. 4. Caracterització de les llavors produïdes, seguint els protocols internacionals. Indicadors d'avaluació: 1. Quantitat i qualitat de la llavor produïda. 2. Fitxes de caracterització de les varietats.

Resultats finals esperats i mitjà per a transferir-los: Obtindre llavors ecològiques de les varietats del catàleg per a donar-les als agricultors.

VIL2023-CIT.ECO-MV-18

Parcel·la demostrativa de cítrics eco.

Contacte: Toni Castaño (STT – Vila-real) (castanyo_ant@gva.es)

Col·labora: Ana Pardo (STT – Vila-real)

Ubicació: EEA-Vila-real

Data inici-final: 2023 - 2027

Antecedents: En l'actualitat hi ha una parcel·la de 7.000 m² en cultiu ecològic. Fins fa unes setmanes es tractava d'una plantació amb una combinació de nulessin i neufina en diferents patrons (FA 517, FA 534 i c. carrizo). A conseqüència que en la parcel·la hi havia hagut diversos problemes des de l'inici, vam procedir fa 2 anys a començar a doblar els arbres arrancant la mitat dels antics, com es realitzaria en una plantació comercial. Els arrancats es van substituir per 3 patrons nous: FA-5, carrizo i citrumelo. Actualment, hem arrancat els arbres vells que quedaven i estem criant els patrons joves per a empeltar-los en primavera amb diferents varietats de mandarines triploides que tinguen interès i comparar el seu comportament agronòmic en els diferents peus.

Quedarien uns 5.000 m² per als cítrics i uns 2.000 m² per al conjunt de mangos i alvocats.

Objectius: Es tracta d'establir una parcel·la demostrativa de diferents varietats triploides de clementina i tres portaempelts. S'han programat 5 repeticions de les diferents combinacions varietat-patró amb la finalitat de poder establir diferents projectes una vegada establida la plantació.

Referència breu a materials i mètodes:

Es procedirà a la modificació del sistema de reg existent a un que permeta la sectorització de les quatre unitats de cultiu que hi haurà sobre la parcel·la: cítrics (2 unitats), mangos i alvocats.

El control d'adventícies es realitzarà mitjançant l'ús d'una coberta vegetal viva, que servirà també d'abonament en verd, i mitjans mecànics.

Indicadors d'avaluació: Es mesuraran l'alçària dels plançons i el diàmetre del tronc, a més de les característiques varietals (grandària dels arbres, sensibilitat a plagues i malalties, etc., i la data i quantitat de producció de fruits).

Resultats finals esperats i mitjà per a transferir-los: Classes en cursos de cultiu ecològic de cítrics. Jornades de divulgació. Organització visites parcel·la.

VIL2023-ALV-MV-19

Estudi comparatiu de patrons antillans d'alvocat.

Contacte: Ana Pardo (pardo_anamarb@gva.es)

Coordina: Sergio Paz / Julio Climent (STT-Montcada)

Ubicació: EEA – Vila-real

Dates inici-final: maig 2023

Antecedents: El cultiu de l'alvocat constitueix un dels cultius alternatius als cítrics de més interès, atés l'increment continu en la demanda i els bons preus en origen d'esta fruita. La seua introducció relativament recent en la nostra Comunitat –sobretot en la mitat nord– planteja nombrosos dubtes agronòmics, tant en les tècniques de maneig de cultiu com en l'ús de patrons i l'elecció de varietats.

Objectius: L'objectiu principal és comparar la productivitat dels patrons antillans –caracteritzats per una resistència superior a la salinitat en sòl i de l'aigua, així com a condicions de sòls de pH i contingut en calcària elevats– davant d'altres patrons considerats convencionals, un d'origen clonal i un altre de llavor.

En l'assaig s'avaluaran agronòmicament les plantes i els fruits, i es prendran anualment dades sobre el desenrotllament de l'arbratge (vigor patró/varietat, emissió de rebrots de patró), de la intensitat de floració i de defoliació, producció i qualitat de la fruita. També s'observa la diferent afecció en plagues, malalties i fisiopaties.

Referència breu a materials i mètodes: L'assaig comprén les dos varietats comercials majoritàries (i referents) cultivades en la Comunitat Valenciana, 'Hass' i 'Lamb-hass', en combinació amb patrons antillans procedents de llavor: l'Ashdot-17, el Degania-117, el Day i el Nachar (este patró només s'ha plantat combinat amb Hass); a més, s'estudia el patró Degania-117 produït *in vitro*, empeltat sobre les dos varietats. Com a combinacions testimoni s'utilitza el patró clonal Duke-7 i el d'origen mexicà Zutano. I com a pol·linizant s'ha plantat la varietat Ettinger sobre patró antillà Degania-117 produït *in vitro*.

La plantació de l'assaig es va realitzar en juliol de 2023, en una parcel·la amb una superfície d'uns 3.000 m², amb planta donada per Vivercitrus, SL. Fins ara el desenrotllament ha sigut adequat malgrat les limitacions provocades per un estiu excessivament calorós i amb absència de pluges importants. En la tardor hi va haver un atac virulent de cuc gris que ha afectat de manera notable bastants plançons i ha disminuït la massa foliar provocada per les seues mossegades; observarem com evolucionen les plantes més afectades a l'eixida de l'hivern. Per a evitar o pal·liar possibles danys per fred, en l'hivern es taparan els plançons amb malla tèrmica per a protegir-los en cas de gelades; esta protecció també és beneficiosa contra episodis de vent fort. El marc de plantació és de 5 × 4 metres, que suma una densitat de 500 arbres/hectàrea.

Patrones				Variedades	
Semilla antillano	Semilla mejcano	Cbona1	in vitro	Hass	Lamb-Hass
Ashdot-17				Hass	Lamb-Hass
Degania-117				Hass	Lamb-Hass
Day				Hass	Lamb-Hass
			Degania in vitro	Hass	Lamb-Hass
Nachar				-	Lamb-Hass
	Zurano (1)			Hass	Lamb-Hass
		Duke 7 (1)		Hass	Lamb-Hass
			Degania in vitro	Etinger (2)	-

El disseny experimental comprén 10 arbres per combinació (patró/varietat) repartits en 5 repeticions (blocs a l'atzar) per parcel·la elemental de 2 arbres.

(1) Testimoni; (2) pol·linitzant

Resultats finals esperats i mitjà per a transferir-los: Els resultats es presentaran en les jornades o els congressos que es puguen realitzar, així com en publicacions de revistes agràries especialitzades. També es divulgaran a través dels cursos i les jornades organitzats per l'STT de la Conselleria d'Agricultura.

VIL2023-HORT-SANT-20

Assaig tomaca EH c/s *Trichoderma* (Nesi) en EEA Vila-real.

Contacte: Toni Castaño EEA Vila-real (castanyo_ant@gva.es)

Coordina: A. Urbaneja (Centre de Protecció Vegetal - IVIA)

Ensayo Tomato EH c/s trichoderma (Nesi) en Estación experimental Vilareal

Objetivo: Ensayo en campo, tomate, efecto de la trichoderma en el crecimiento y daño causado por fitófago (*N. tenuis*) con tres estrategias de riego (100%, 75% y 50% de las necesidades).

Parámetros que observar:

- Crecimiento planta (hojas, nº foliolos)
- Daño fitófago
- Verificar efectos según trichoderma y estrategia de riego.

Plantas: tomate con 3 o 4 hojas verdaderas

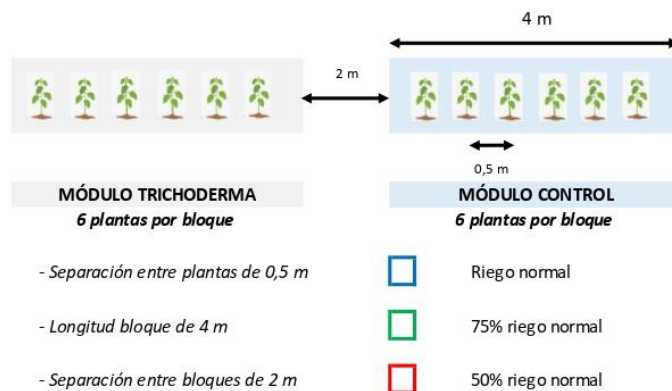
Proceso:

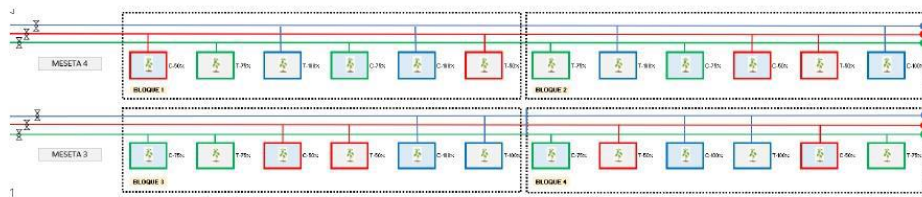
- 1- Semillero de 31 de enero
- 2- Trasplante a maceta el 15 de marzo
- 3- Riego con trichoderma (50% plantas) el 21 de marzo, con una dosificación de 3 g por 100 plantas (0,03 gramos planta y total 2,16 gramos)
- 4- Inoculación pareja de Nesi el 24 de marzo (1 pareja por planta y colocación de Epehstia, que se irán sustituyendo semanalmente).
- 5- Trasplante a campo el martes 12 de abril, con riego inicial de 20 mm por planta (terreno franco arcilloso). Mismo riego el 14 de abril, 15 y 18 de abril.
- 6- Revisión jueves 14 de abril, con sustitución de "pantalones" Epehstia.
- 7- Colocación dos trampas delta
- 8- Iniciar conteo semanal, miércoles 19 de abril, según raw_data.

Configuración tratamientos:

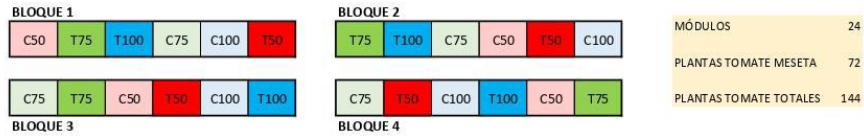
- 4 bloques distribuidos en dos mesetas
 - o Tres niveles estres hídrico
 - 100%
 - 75%
 - 50%
 - Con Trichoderma
 - Sin Trichoderma

Cada módulo consta de 6 plantas

ESQUEMA BLOQUES

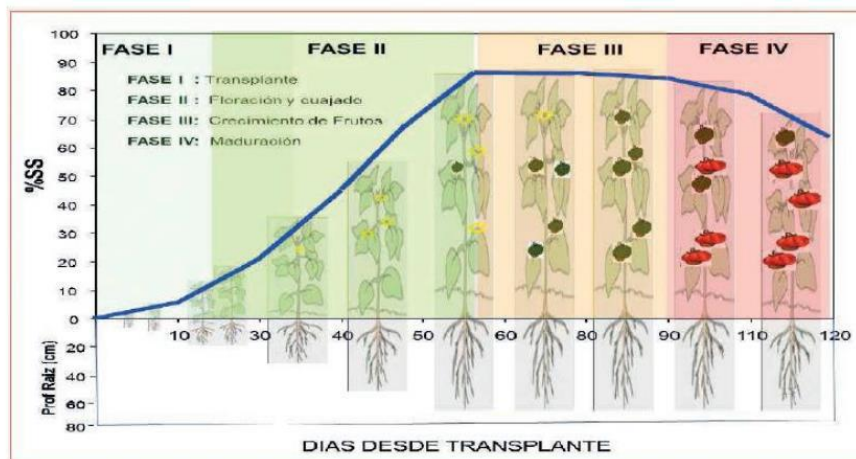

NECESIDADES DE RIEGO

Se adopta como modelo:

http://cicytex.juntaex.es/documentos/paginas/File/pag_12/Manual_Version_Final_RIEGO_TOMATE_conDL.pdf

En el cultivo se distinguen 4 fases:

La duración de cada fase ajustada a semana y la Kc para un Sistema acolchado es la siguiente:

Fases de cultivo	Días ciclo	Kcb riego
I. Trasplante	7	0,2
II. Vegetativa	49	0,20-1,15
III. Crecimiento de frutos	35	1,15
IV. Maduración	28	1,15-0,6
TOTAL CICLO	119	

A partir de los datos del año 2022 para estas fechas (modelo teórico) tenemos, para Precipitación efectiva nula, las siguientes necesidades semanales, considerando goteros separados a 0,5 m, de 3,8 l/h de caudal y anchura de meseta de 1 m (equivalente a 7,6 mm):

Parámetro	S16	S17	S18	S19	S20	S21	S22	S23	S24	S25	S26	S27	S28	S29	S30	S31	
	ABRIL			MAYO				JUNIO					JULIO			AGOSTO	
	S1	S2	S3	S4	S5	S6	S7	S8	S9	S10	S11	S12	S13	S14	S15	S16	
ETo (mm)	22,54	22,47	25,41	25,2	34,93	37,59	36,82	36,19	40,18	42,42	41,65	47,11	43,4	34,72	42,7	45,29	
Kcb	0,3	0,4	0,5	0,6	0,8	1	1,1	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2	1	0,8	0,6	
ETc (mm)	6,76	8,99	12,71	15,12	27,94	37,59	40,50	43,43	48,22	50,90	49,98	56,53	52,08	34,72	34,16	27,17	
Pe (mm)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Nn (mm/semana)	6,76	8,99	12,71	15,12	27,94	37,59	40,50	43,43	48,22	50,90	49,98	56,53	52,08	34,72	34,16	27,17	
Nn (mm/día)	0,97	1,28	1,82	2,16	3,99	5,37	5,79	6,20	6,89	7,27	7,14	8,08	7,44	4,96	4,88	3,88	
Tiempo riego (h/día)	0,13	0,17	0,24	0,28	0,53	0,71	0,76	0,82	0,91	0,96	0,94	1,06	0,98	0,65	0,64	0,51	
Tiempo riego (min/día)	7,63	10,14	14,33	17,05	31,52	42,39	45,68	48,98	54,38	57,41	56,37	63,76	58,74	39,16	38,53	30,65	

TOTAL N (mm/ciclo)	546,81	5.468 m³/ha
Estrategia I. 100%	546,81	5.468 m³/ha
Estrategia II. 75%	410,10	4.101 m³/ha
Estrategia III. 50%	273,40	2.734 m³/ha

La planta al 100% recibirá 546,81 mm por ciclo, equivalente a 5.468 m³/ha, y que con la densidad que tenemos de 15.000 plantas /ha es una dotación por planta de 365 litros/ciclo.

A partir de la tabla anterior (TEÓRICO) se calcula para cada semana las necesidades de riego diarias:

FASE	MES	Semana	ETo (mm/día)	Kcb	Dosis (mm/día)	Pe (mm/día)	N (mm/día)	T riego (h/d)	T riego (min/d)
II	ABRIL	S1	3,22	0,30	0,97	0,0	1,0	0,13	8
II		S2	3,21	0,40	1,28	0,0	1,3	0,17	10
II	MAYO	S3	3,63	0,50	1,82	0,0	1,8	0,24	14
II		S4	3,6	0,60	2,16	0,0	2,2	0,28	17
II		S5	4,99	0,80	3,99	0,0	4,0	0,53	32
II		S6	5,37	1,00	5,37	0,0	5,4	0,71	42
II	JUNIO	S7	5,26	1,10	5,79	0,0	5,8	0,76	46
III		S8	5,17	1,20	6,20	0,0	6,2	0,82	49
III		S9	5,74	1,20	6,89	0,0	6,9	0,91	54
III		S10	6,06	1,20	7,27	0,0	7,3	0,96	57
III		S11	5,95	1,20	7,14	0,0	7,1	0,94	56
III		S12	6,73	1,20	8,08	0,0	8,1	1,06	64
IV		S13	6,2	1,20	7,44	0,0	7,4	0,98	59
IV		S14	4,96	1,00	4,96	0,0	5,0	0,65	39
IV	JULIO	S15	6,1	0,80	4,88	1,0	3,9	0,51	31
IV	AGOSTO	S16	6,47	0,60	3,88	2,0	1,9	0,25	15
		TOTAL	490,63		546,81	0,00	485,47		

Y considerando tres días de riego, con dosis de 2,5 días lunes y viernes y 2 días los miércoles, tenemos:

LUNES			MIÉRCOLES			VIERNES		
T riego (min/día)			T riego (min/día)			T riego (min/día)		
100%	75%	50%	100%	75%	50%	100%	75%	50%
19,1	14,3	9,5	15,3	11,4	7,6	19,1	14,3	9,5
25,3	19,0	12,7	20,3	15,2	10,1	25,3	19,0	12,7
35,8	26,9	17,9	28,7	21,5	14,3	35,8	26,9	17,9
42,6	32,0	21,3	34,1	25,6	17,1	42,6	32,0	21,3
78,8	59,1	39,4	63,0	47,3	31,5	78,8	59,1	39,4
106,0	79,5	53,0	84,8	63,6	42,4	106,0	79,5	53,0
114,2	85,6	57,1	91,4	68,5	45,7	114,2	85,6	57,1
122,4	91,8	61,2	98,0	73,5	49,0	122,4	91,8	61,2
135,9	102,0	68,0	108,8	81,6	54,4	135,9	102,0	68,0
143,5	107,6	71,8	114,8	86,1	57,4	143,5	107,6	71,8
140,9	105,7	70,5	112,7	84,6	56,4	140,9	105,7	70,5
159,4	119,5	79,7	127,5	95,6	63,8	159,4	119,5	79,7
146,8	110,1	73,4	117,5	88,1	58,7	146,8	110,1	73,4
97,9	73,4	48,9	78,3	58,7	39,2	97,9	73,4	48,9

Siendo a finales de julio los días en el que el riego es de mayor duración (160 minutos los lunes y viernes).

A partir del model teòric i amb els dades de la Red Siar de la EEA de Vilareal se ajusta semanalment el riego amb les necessitats reals segons dades de la setmana anterior:

▲ ÚLTIMOS DATOS METEOROLÓGICOS

Temperatura				Humedad				Viento				Precipitación		ETo	
14.12°C				48.84%				2.25 Km/h				0 mm			
	Max	Med	Min		Max	Med	Min		Med	Dir	Max		Total		Total
Día	20.93	15.81	11.63	Día	82.3	51.79	28.86	Día	5.99	N	22.71	Día	0	Día	4.3
Semana	24.96	15.71	7.28	Semana	95.9	71.16	28.86	Semana	5.17	N	27.22	Semana	0	Semana	25.68
Mes	24.96	15.46	7.28	Mes	95.9	63.12	20.35	Mes	6.02	N	44.82	Mes	0	Mes	50.16
Año	31.29	12.28	-0.18	Año	98.8	62.43	12.17	Año	5.56	N	45.36	Año	27.6	Año	247.84

Quedando, con los datos actualizados del 16 de abril (media 4,03 mm/día)

FASE	MES	Semana	ETo (mm/día)	Kcb	Dosis (mm/día)	Pe (mm/día)	N (mm/día)	T riego (h/d)	T riego (min/d)
II	ABRIL	S1	4,03	0,30	1,21	0,0	1,2	0,16	10
II		S2	0	0,40	0,00	0,0	0,0	0,00	0

Que aplicado en tres riegos semanales resulta:

LUNES			MIÉRCOLES			VIERNES		
T riego (min/día)			T riego (min/día)			T riego (min/día)		
100%	75%	50%	100%	75%	50%	100%	75%	50%
23,87	17,9	11,9	19,10	14,32	9,5	23,9	17,90	11,94
0,00	0,0	0,0	0,00	0,00	0,0	0,0	0,00	0,00

Y redondeado:

LUNES			MIÉRCOLES			VIERNES		
T riego (min/día)			T riego (min/día)			T riego (min/día)		
100%	75%	50%	100%	75%	50%	100%	75%	50%
24,00	18,00	12,00	20,00	15,00	10,00	24,00	18,00	12,00

La fertirrigación es quincenal, en la Estación, con NPK (pendiente confirmar composición) y se aplicará calcio vía foliar.

VIL2024-MANG.ECO-MV-24

Mango: Parcel·la demostrativa. Col·lecció de varietats.

Contacte: Toni Castaño (STT – Vila-real) (castanyo_ant@gva.es)

Ubicació: EEA-Vila-real

Objectius: Establir una parcel·la demostrativa de maneig ecològic de mango implementant una col·lecció de

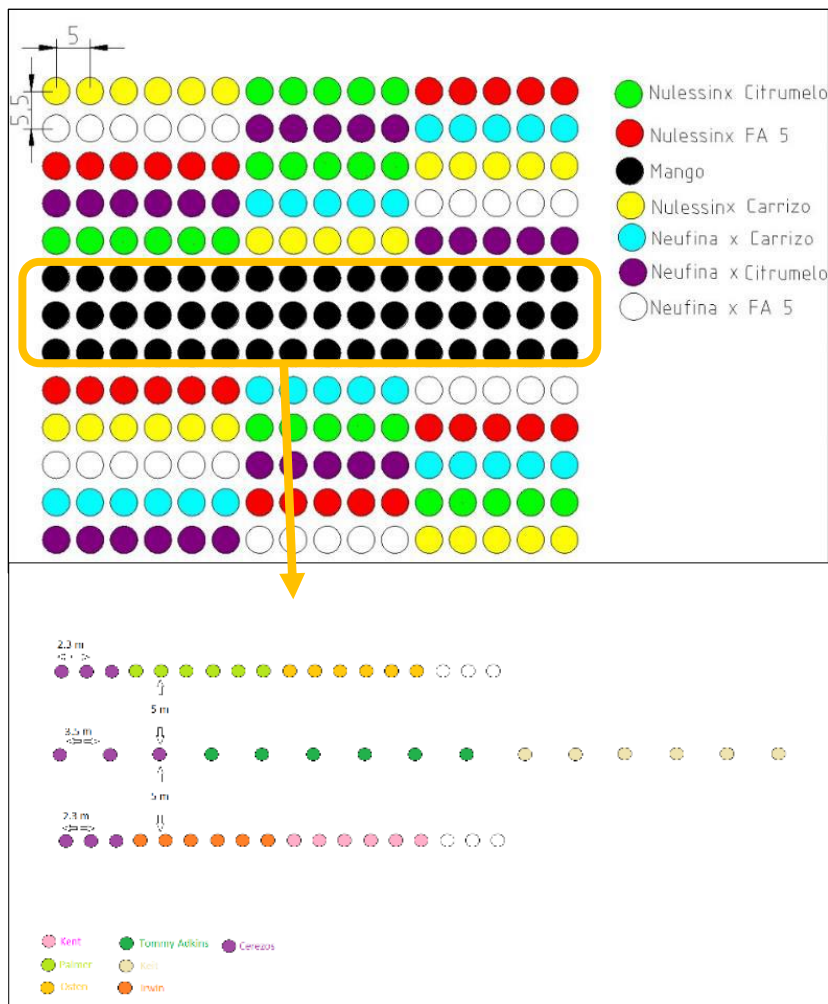
Data inici-final: 2023 -

mango amb la finalitat de conèixer el cultiu, la seua adaptabilitat a les condicions edafoclimàtiques de la zona i la seua viabilitat.

Referència breu a materials i mètodes:

En la parcel·la a on se situa l'assaig de mandariner ecològic (VIL2023-CIT.ECO-MV-18, vegeu el croquis 1), que ocupa 5.000 m², se situen 3 files (marcades en negre en el croquis 1) amb una superfície total de 2.000 m² d'una col·lecció de varietats de mango.

Relació de varietats ja plantades (11 juliol 2023): kent, keitt, irwin, tommy atkins, palmer i osteen a raó de 6 plançons/varietat, tal com s'indica en el croquis 2, amb 2 marcs de plantació (2 files a 5 x 2,3 m i 1 fila a 5 x 3,5 m). És necessari entutorar els plançons a causa del seu creixement en vertical i l'exposició al vent. Prèviament a la plantació, es va realitzar un adobament orgànic de fons. Es preveu implementar 3 noves

varietats encara sense identificar.

Indicadors d'avaluació: Es mesuraran l'alçària dels plançons i el diàmetre del tronc, a més de les característiques varietals (grandària dels arbres, sensibilitat a plagues i malalties, etc., i la data i quantitat de producció de fruits).

Resultats finals esperats i mitjà per a transferir: Classes en cursos de cultiu ecològic de fruiters alternatius. Jornades de divulgació. Organització visites parcel·la.

VIL2025-CIT-TEA-26

Cultiu de clemenules en espatlera per a reg en altura.

Coordina/Contacte: Toni Castaño (STT – Vila-real) (castanyo_ant@gva.es) **Col·labora:** Ana Pardo (STT – Vila-real)

Ubicació: EEA-Vila-real

Data inici-final: 04/2024-

Antecedents: Amb la proliferació dels horts solars apareix la problemàtica de tindre espais sense poder cultivar, necessitem oferir alternatives al desaprofitament de les zones entre plaques i una podria ser la plantació de cítrics en espatlera. El reg en altura suposa una millora en les labors del maneig de cobertes vegetals, s'eviten trencaments de les línies de portagoters en les tasques de cultiu, especialment desbrossant.

Objectius: Observar la resposta del cultiu en les condicions assenyalades.

Referència breu a materials i mètodes: Disseny: S'han plantat 10 arbres de la varietat clemenules sobre FA-05, s'ha construït una espatlera amb 4 pilars clavats al sòl, l'estructura acaba amb tirants en els extrems ancorats al sòl. La poda es realitzarà seguint l'estat fenològic del cítric i aprofitant el creixement vegetatiu per a conduir l'arbre en espatlera. Indicadors: Observar la resposta del cultiu (rendiment) a la poda en espatlera i reg en altura davant del maneig habitual.

Resultats finals esperats i mitjans per a transferir-los: Els resultats es presentaran al sector a través dels cursos de formació i les jornades tècniques impartides pel Servei de Transferència de Tecnologia, així com l'atenció i la resolució de consultes d'agricultors.

VIL2025-CIT-SAN-28

Assaig d'eficàcia d'insecticides en tractament en camp de *Scirtothrips aurantii*.

Coordina/Contacte: Toni Castaño (STT – Vila-real) (castanyo_ant@gva.es)

Col·labora: Alberto Urbaneja / José Catalán (CPVB - IVIA)

Ubicació: EEA – Vila-real

Data inici-final: 02/2025 -

10/2025

Antecedents: Després de la detecció l'estiu passat en la Comunitat Valenciana de la plaga de quarantena *Scirtothrips aurantii* i després d'observar els potencials danys que podria produir a la citricultura de les nostres comarques, es fa imprescindible adquirir en el mínim temps possible coneixements sobre la plaga.

Objectius: Assaig eficàcies insecticides contra *Scirtothrips*.

Referència breu a materials i mètodes: Disseny: En la parcel·la de la varietat alborea sobre citrumelo s'ha dissenyat un assaig de 4 blocs amb 4 repeticions de 9 matèries actives més el control, detallades en el croquis. Indicadors: Mortalitat causada pels tractaments.

Resultats finals esperats i mitjans per a transferir-los: Els resultats es presentaran al sector a través dels cursos de formació i les jornades tècniques impartides pel Servei de Transferència de Tecnologia, així com l'atenció i la resolució de consultes d'agricultors.

1	Melbectina
2	Acetamiprid
3	Fonicamida + aceite parafínic
4	Ciantraniliprol + oli en brotaçió
5	Control
6	Spinosad
7	Fonicamida
8	Sulfoxaflor
9	Etofenprox

VIL2025-ALV-SANT-29

Seguiment i estimació de llinars de *Scirtothrips aurantii* en alvocat.

Coordina/Contacte: Toni Castaño (STT – Vila-real) (castanyo_ant@gva.es) **Col·labora:** Serv. Sanitat Vegetal

Ubicació: EEA – Vila-real

Data inici-final: 01/2025–05/2026

Antecedents: Després de la detecció el passat estiu en la Comunitat Valenciana de la plaga de quarantena *Scirtothrips aurantii* i després d'observar els potencials danys que podria produir a la citricultura de les nostres comarques, es fa imprescindible adquirir en el mínim temps possible coneixements sobre la plaga.

Objectius: Seguiment i estimació de possibles llinars d'intervenció en alvocat.

Referència breu a materials i mètodes: Disseny: En la parcel·la d'alvocat s'han marcat 5 arbres de la varietat hass, 5 de lamb hass, 5 de fort i 5 de bacon. Sobre estos arbres es realitzen mostrejos setmanals de 20 brots per arbre (total: 100 brots/varietat). Es colpeja sobre placa engomada i posteriorment es fa identificació en binocular. Indicadors: Relació captures amb danys observats en fruit.

Resultats finals esperats i mitjans per a transferir-los: Els resultats es presentaran al sector a través dels cursos de formació i les jornades tècniques impartides pel Servei de Transferència de Tecnologia, així com l'atenció i la resolució de consultes d'agricultors.

VIL2025-CIT-SAN-30

Punt de control en l'estratègia SSV de control de *Scirtothrips aurantii*.

Coordina/Contacte: Toni Castaño (STT – Vila-real) (castanyo_ant@gva.es) **Col·labora:** Serv. Sanitat Vegetal

Ubicació: EEA – Vila-real

Data inici-final: 01/2026–

11/2026

Antecedents: Després de la detecció el passat estiu en la Comunitat Valenciana de la plaga de quarantena *Scirtothrips aurantii* i després d'observar els potencials danys que podria produir a la citricultura de les nostres comarques, es fa imprescindible adquirir en el mínim temps possible coneixements sobre la plaga.

Objectius: L'estació forma part dels punts de seguiment de *Scirtothrips aurantii* que té instal·lats per tota la Comunitat Valenciana Sanitat Vegetal.

Referència breu a materials i mètodes: Disseny: En la parcel·la de clemenules s'han marcat 10 arbres a on es realitzen mostrejos setmanals, es colpegen 4 brots per arbre, un per cada orientació, en total 40 brots i 100 fruits (10 per arbre).

Indicadors: Moment en el qual es passa el llinar de tractament (presència 15 % brots - 3 % fruits).

Resultats finals esperats i mitjans per a transferir-los:

Els resultats es presentaran al sector a través dels cursos de formació i les jornades tècniques impartides pel Servei de Transferència de Tecnologia, així com l'atenció i la resolució de consultes d'agricultors.

VIL2025-ALT-TEA-32

Investigació en cultius energètics i biocombustibles obtinguts a partir d'*Euphorbia*

Coordina/Contacte: Ana Pardo (pardo_anamarb@gva.es)

Col·labora: Domingo J. Iglesias (Centre de Genòmica - IVIA)

Ubicació: EEA – Vila-real

Data inici-final: 2024 -

Antecedents: Fa anys es va començar en l'IVIA un estudi sobre la identificació i la caracterització de les espècies de la família *Euphorbiaceae* més adequades per a la producció de biocombustibles i el desenvolupament de tecnologies per al seu ús industrial en col·laboració amb l'Institut de Tecnologia Química de la UPV, pel fet que estes plantes produeixen un làtex que químicament presenta unes propietats que el fan molt adequat per a utilitzar-lo com a combustible. Una vegada seleccionats els genotips més productius i ben adaptats a les condicions de creixement en àrees mediterrànies, es van dur a terme els assajos en hivernacles i en condicions controlades corresponents que van permetre confirmar i definir amb més precisió el seu potencial d'utilització. Així, es va disposar una parcel·la experimental en l'IVIA (Montcada) i va sorgir la idea de disposar també de vegetal en creixement en l'Estació Agrària de Vila-real, aspecte que actualment és ja una realitat.

Objectius: Avaluar agronòmicament les necessitats d'este possible nou "cultiu" i determinar, amb tota la precisió possible, la manera d'optimitzar la seua producció.

Referència breu a materials i mètodes: Disseny: En octubre de 2025 es van plantar 2.000 eufòrbies amb reg per degoteig, a on es realitzaran mesuraments periòdics del desenvolupament de les plantes. Indicadors: Taxa de creixement i rendiment de làtex.

Resultats finals esperats i mitjans per a transferir-los: Els resultats es presentaran al sector a través dels cursos de formació i les jornades tècniques impartides pel Servei de Transferència de Tecnologia, així com l'atenció i la resolució de consultes d'agricultors.

Fig. 1. Aspecto general de una planta de *Euphorbia characias*.

VIL2025-EREC-33

Bessó digital per a l'estimació i el control de la humitat del sòl en agricultura de precisió.

Coordina/Contacte: Toni Castaño (STT-Vila-real) (castanyo_ant@gva.es)

Col·labora: Pedro Balaguer (Universitat Jaume I)

Ubicació: EEA – Vila-real

Data inici-final: 2025-

2026

Objectius: Demostrar que la fusió de dades d'humitat i evapotranspiració amb el model de difusió de l'aigua en el sòl permet obtenir dades més precises de la humitat que les subministrades pels sensors, així com passar de mesures puntuals a estimacions de la humitat existent en un volum de control.

Referència breu a materials i mètodes:

Disseny: S'utilitzaran les lectures dels dos sensors que tenim en camp, característiques dels sensors (Estació Cesens mini, sensor Encore THP, temperatura, humitat relativa i pressió atmosfèrica, protecció de radiació solar, sensor d'humitat i temperatura de sòl a 4 profunditats, cabalímetre Hidrojet DN-15,

pluviòmetre), així com les dades de l'estació meteorològica. Des de la Universitat encreuaran les dades per a desenrotllar nous models de calibratge de sensors basats en la conductivitat elèctrica i la cinètica de l'aigua en el sòl. Des de l'estació es donarà suport en la presa de mostres en camp. **Indicadors:** Encreuament de les dades teòriques, dels sensors i de lisímetre.

Resultats finals esperats i mitjans per a transferir-los: Els resultats es presentaran al sector a través dels cursos de formació i les jornades tècniques impartides pel Servei de Transferència de Tecnologia, així com l'atenció i la resolució de consultes d'agricultors.

VIL2025-COMP-34

Valoració de l'humus de cuc (vermicompost) com a fertilitzant en cultiu de bròcoli.

Coordina/Contacte: Ana Pardo (pardo_anamarb@gva.es)

Col·labora: Antonio Castaño (STT)

Ubicació: EEA – Vila-real

Data inici-final: 2025-2026

Antecedents: L'ús abusiu d'adobs sintètics provoca un impacte negatiu al medi ambient, i trobar alternatives sostenibles de nutrició respectuoses amb el medi és vital.

Objectius: Valorar la matèria orgànica mitjançant l'ús de cucs. Possibilitar un substrat de qualitat per a l'ús en viverisme ecològic. **1.** Establir proporcions per a l'ús de vermicompost en el cultiu. **2.** Comparar amb altres adobs comercials.

Referència breu a materials i mètodes: **Disseny experimental:** Es compararan diferents proporcions de vermicompost amb altres adobs comercials, disseny simple amb tires diferents segons la tesi. L'assaig es durà a terme fora de l'hivernacle de l'Estació Experimental, i el reg i els tractaments seran comuns per a totes les tesis i el control. **Indicadors d'avaluació:** **1.** Desenrotllament de les plantes: germinació, alçària, grossària tija, nombre de fulles, arrelament. **2.** Producció.

Resultats finals esperats i mitjans per a transferir-los: Els resultats es presentaran al sector a través dels cursos de formació i les jornades tècniques impartides pel Servei de Transferència de Tecnologia, així com l'atenció i la resolució de consultes d'agricultors.

VIL2025-COMP-35

Producció d'humus de cuc (vermicompost) a partir de diferents substrats.

Coordina/Contacte: Ana Pardo (pardo_anamarb@gva.es)

Col·labora: T. Castaño (STT)

Ubicació: EEA – Vila-real

Data inici-final: 2025-

Antecedents: La gestió de la matèria orgànica és clau en agricultura ecològica, ja que és la ferramenta fonamental per a la nutrició dels cultius. El compostatge tradicional permet millorar algunes característiques dels materials compostats per a usar com a fertilitzant. El vermicompostatge, amb l'ús de cucs per a processar la matèria orgànica, dona com a resultat un producte anomenat "humus de cuc", de gran valor fertilitzant, fins i tot pel seu contingut en microorganismes beneficiosos per al desenrotllament de les plantes.

Com a complement de les activitats en la planta de compostatge de l'Estació Experimental, i aprofitant les infraestructures, s'han fet assajos previs per a valorar la implantació d'una línia de producció d'humus de cuc, partint de diversos fems.

Objectius: Valoritzar la matèria orgànica mitjançant l'ús de cucs en un sistema semicontinu. Assajos dels productes obtinguts en hivernacle per a valorar-los agronòmicament. Donació d'inòcul a agricultors interessats per a fer vermicompost en les seues explotacions. **OE1.** Produir humus de cuc a partir de diferents tipus de fem. **OE2.** Caracteritzar l'humus produït i determinar el rendiment. **OE3.** Millorar els procediments per a la producció del vermicompost. **OE4.** Mantindre una població de cucs per a usar-la d'inòcul.

Referència breu a materials i mètodes: **Disseny experimental:** S'ompliran eres de la mateixa grandària amb una quantitat coneguda de fem de diverses procedències, i s'afegirà, per a totes les tesis, la mateixa quantitat d'inòcul de cucs. Es mantindrà el nivell adequat d'humitat per al desenrotllament correcte dels cucs. Al cap de 120 dies de la inoculació es començaran a prendre mostres de totes les tesis. **Indicadors d'avaluació:** **1.** Rendiment: kg d'humus produïts per kg de matèria primera. **2.** Caracterització del producte obtingut: pH, CE, humitat, densitat, % matèria orgànica.

Resultats finals esperats i mitjà per a transferir-los: Valoritzar la matèria orgànica mitjançant l'ús de cucs en un sistema semicontinu. Assajos dels productes obtinguts en hivernacle per a valorar-los agronòmicament. Donació d'inòcul a agricultors interessats per a fer vermicompost en les seues explotacions.

VIL2025-CIT-TEA-36

Eficàcia d'aplicació de glicina betaïna per a augmentar quallat i disminuir el clevillat en murina.

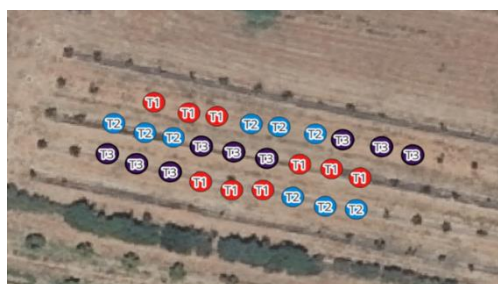
Contacte: Toni Castaño (STT) (castanyo_ant@gva.es)

Colabora: Raquel Torres (STT-Vila-real)

Ubicació: EEA – Vila-real

Data d'inici-final: 04/2025 - 04/2026

Antecedents: Les varietats de pell fina patixen sovint fisiopaties associades a eixa característica, com ho és el clevillat, l'any passat es van provar 4 tractaments i el que ha donat millor resultat ha sigut amb glicina betaïna; està citada nombroses vegades com a regulador de l'estrés en la planta, cosa que, indirectament, podria tindre un efecte sobre el quallat i la fermesa en la pell, per la qual cosa enguany es repetirà l'experiència només amb esta substància en diferents etapes de cultiu.

Objectiu: Avaluar l'eficàcia de l'aplicació en la disminució del percentatge de clevillat.

Referència breu a materials i mètodes: **Disseny:** L'experiència es desenrotllarà en la parcel·la de murina, patró FA-05, sobre 3 blocs de 3 repeticions més el control amb 3 estratègies: **T1:** tractament en primavera; **T2:** tractament primavera + estiu; **T3:** tractament estiu.

(Aplicació foliar a dosi de 200 cc/hl). **Indicadors:** Percentatge de fruits quallats i clevillats.

Resultats obtinguts: Els resultats es presentaran al sector a través dels cursos de formació i jornades tècniques impartides pel Servei de Transferència de Tecnologia, així com l'atenció i la resolució de consultes d'agricultors.

VIL2025-KIWI-TEA-37

Influència de l'arqueig i lligatge de branques de kiwi en la producció.

Contacte: Toni Castaño (STT) castanyo_ant@gva.es Ana Pardo (pardo_anamarb@gva.es)

Ubicació: EEA – Vila-real

Data d'inici-final: 2025-

Antecedents: El cultiu del kiwi s'ha caracteritzat per tindre una poda molt característica que deixa sempre les copes en forma de túnel, ja es realitza des de fa temps l'arqueig de branques per a augmentar la producció.

Objectiu: Comparar la producció realitzant l'arqueig i posterior lligatge de les branques amb la poda tradicional en forma d'emparrat-paraigua.

Referència breu a materials i mètodes: **Disseny:** En la plantació de kiwi, varietat hayward, s'ha efectuat l'arqueig de les branques de 3 arbres. La tècnica consistix a col·locar macarró flexible entrecreuat en els troncs i lligar les puntes de les branques, i obligar-les així a arquejar-se. **Indicadors:** Comparar quallat i producció posterior entre l'arqueig i l'asprada

tradicional.

Resultats obtinguts: Els resultats es presentaran al sector a través dels cursos de formació i jornades tècniques impartides pel Servei de Transferència de Tecnologia, així com l'atenció i la resolució de consultes d'agricultors.